

Overdragelse

- Anbefalinger til det kommende GudenåSamarbejde

December 2015

GudenåSamarbejdet

Indholdsfortegnelse

Del 1. Overdragelse	3
Hvorfor overdragelse	4
Anbefalinger	5
Historik	6
Del 2. Stisystemer	9
Anbefaling	10
Anbefalinger i forhold til at opgradere til GudenåKrydsningspunkt	12
Vigtigste cykel- og vandreruter i GudenåLandet	13
GudenåKrydsningspunkter	15
Del 3. Lystfiskerturisme	77
Anbefaling	78
Udfordringer og grundlæggende forudsætninger for lystfiskerturismen	79
Potentialet for lystfiskerturisme i GudenåLandet	81
Lystfiskere	83
Nøgleaktører	84
GudenåLandets Fiskevande	86
Forvaltning af fiskebestande i Gudenåsystemet	86
Mulige initiativer	87
Del 4. Kulturhistorie	93
Anbefaling	94

Del 1. Overdragelse

Hvorfor overdragelse

Den 1.1. 2016 videreføres arbejdet med at udnytte GudenåLandets rekreative potentiale i et forum af de 7 kommuners udviklingsenheder, der refererer til borgmesterkredsen.

Desuden afsluttes de store projekter *Gudenåen – en strøm af oplevelser* og *OplevGudenaa* i 2015, og LAG, der er den tredje ikke-kommunale partner i GudenåSamarbejdet, er trådt ind i en ny programperiode. GudenåSamarbejdet befinder sig med andre ord i en transitionsfase.

Hensigten med dette dokument er at minimere videnstab, så arbejdet med at videreudvikle GudenåLandets rekreative

potentiale kan forblive i fart, og de mange aktører, der på den ene eller anden måde har været og er involveret i arbejdet, oplever, at man bygger videre på det allerede opnåede.

Dokumentet er en aktuel status og en række anbefalinger, fra det gamle til det nye GudenåSamarbejde, baseret på GudenåHelhedsplanen version 1 og på arbejdet med de tre indsatsområder efter GudenåHelhedsplanens godkendelse i 2015.

Det er ikke en beskrivelse af, hvad GudenåSamarbejdet og GudenåSamarbejdets parter – Gudenåkomitéen, VisitGudenaa, OplevGudenaa og LAG

Ved Vilholt Mølle

Gudenåen ved Ry

– har arbejdet med og opnået gennem de seneste 4-5 år. Her henvises der til parternes egne hjemmesider.

Dokumentet henvender sig til de kommende beslutningstagere og planlæggere og er konkret og operationelt.

Store dele af det bør uden store anstrengelser kunne bruges i kommende ansøgninger til delprojekter – fx realisering af GudenåKrydsningspunkter.

I det følgende gives:

- konkrete anbefalinger fra det nuværende til de kommende GudenåSamarbejde
- kort historik
- uddybning af anbefalingerne i forhold til de tre indsatsområder, som GudenåHelhedsplanen, version 1, udpeger, nemlig stisystemer (del 2), lystfiskerturisme (del 3) og kulturhistorie (del 4).

Anbefalinger

Overordnet

- At kommunerne går foran i forhold til forankring, engagement og samarbejde på tværs af politikområder og kommunegrænser
- At man bruger og bygger på GudenåSamarbejdets indsats fra 2011-2015 med henblik på at udnytte det opnåede og på kontinuitet og troværdighed i forhold til de mange aktører

Samarbejde og interessenter

- At man fastholder en tæt dialog med Gudenåkomiteén og det administrative og politiske område Teknik og Miljø, da der er mange afgørende snitflader så som faciliteter, stier, vand- og sejladsregulering, fiskepleje m.v. Konkret foreslås, at komiteéns sekretariat deltager i

arbejdet, og at komiteéen løbende opdateres på fremdriften.

- At man arbejder på tværs af kommunernes ansvarsområder og enheder, så GudenåSamarbejdet implementeres i alle relevante politikker, planer, indsatser
- At man inddrager eksisterende ikke-kommunale interessenter så som visit`erne, Naturstyrelsen, LAG`erne, erhvervsservice-systemet, interesseorganisationer, museer og andre attraktioner, relevante foreninger samt det private erhverv

Overordnet afklaring

- At man afklarer status af Randers Fjord i forhold til GudenåSamarbejdet – afgræsning af destinationen og afgræsning i forhold til indsatsområder
- At GudenåSamarbejdet overvejer at melde sig ind i Network Inland Waterways Europe, NIWE – et

netværk med deltagelse af organisationer fra 11 europæiske lande. Formålet er at identificere finansierings- og samarbejdsmuligheder. Naturpark Randers Fjord (ved VisitRanders) og Gudenåkomiteen er medlemmer.

- At man afklarer, hvordan/om VisitGudenaas designkoncept, herunder logo, kan/skal implementeres fx on location på skilte
- At man tager stilling til, om en GudenåHelhedsplan fortsat er arbejdsredskabet til overordnet koordinering, retningsgiver og motor. I så fald bør denne opdateres i en version 2 og udbygges med et projektkatalog
- At man tager stilling, om/hvordan det udviklede GudenåKort skal benyttes som tværkommunalt planlægningsredskab – evt. formidlingsredskab på sigt (side 97)
- At man tager stilling til, om GudenåSamarbejdet ønsker at overtage oplevelsgudena.dk som den digitale formidlingsplatform i GudenåLandet

beslutte vedrørende skiltning og formidling – digital og analog/ fysisk – med udgangspunkt i det arbejde og de resultater, der ligger fra det gamle GudenåSamarbejde

Digital formidling og brug af databaser

- At man bruger og anbefaler andre at bruge de fire nationale datasiloer/databaser, hvor drift og opdatering er forankret:
  - Geodatastyrelsens kort
  - udinaturen.dk¹
  - Historisk Atlas
  - GuideDanmark

Herfra kan der udvikles nye apps, mobile hjemmesider til "smalle" målgrupper og formål m.v. – fx mountainbikere og lystfiskere.

- At man arbejder for, at nye apps og mobile hjemmesider henter data i de fire nævnte datasiloer, og lægger nye data tilbage heri
- At man støtter, at lystfiskerforeningerne skaber en fælles indgang, hvorfra man kan klikke sig videre til GudenåLandets fiskevande og reglerne knyttet dertil. Den indgang bør være en del af en overordnet hjemmeside (visitgudena.dk, oplevgudena.dk)
- At man tager stilling til, om man vil overtage og videreudvikle oplevgudena.dk

Fra studieturen til Eider-Treene-Sorge, Tyskland i 2015 - Yannek Drees forklarer

Indsatsområderne

- Stisystemer: At man tager initiativ til at realisere GudenåKrydsningspunkterne som beskrevet fra side 9.
- Lystfiskerturisme: At man tager initiativ til et partnerskab af kerneinteressenter, der arbejder frem mod et overordnet projekt, der matcher det fælles ambitionsniveau.
- Kulturhistorie: At man tager initiativ til et netværk af museer, attraktioner, visit`er, erhverv, kommunernes kulturenheder – der kan kortlægge samarbejds- og projektmuligheder i forhold til kulturindsatser
- Formidling og skiltning: At man tager initiativ til at gentænke og

1. Kræver at kommunerne bliver bedre til at lægge kommunale data ind i udinaturen.dk, der er Naturstyrelsens digitale platform. Alternativt kunne kommunale data hentes i det fælleskommunale kort GudenåKortet, hvis man bliver enige om at benytte det.

Fra workshop på Gudenåkonferencen i januar 2013

Historik

Tilbage i 2011 bad Gudenåkommunernes borgmestre Gudenåkomiteén formulere en vision for Gudenåen, hvis hovedidé skulle udnytte de rekreative potentialer i og omkring Gudenåen. Daværende borgmester i Silkeborg Kommune, Hanne Bæk Olsen udtalte om initiativet:

Vi har taget dette initiativ, fordi vi mener, at det er meget vigtigt, at vi arbejder sammen om en fælles strategi for planlægningen vedrørende Gudenåen, så åen fortsat kan berige landet med unikke naturoplevelser, turistattraktioner og kulturhistoriske fortællinger.

For at 7 kommuner kan arbejde i samme retning, er det nødvendigt at vi har en fælles forestilling om Danmarks eneste flods fremtidige udvikling og

forløb – en fælles vision. Med en fælles vision, kan vi gennem forskellige projekter og indsatser arbejde i samme retning. Ikke mindst om de presserende udfordringer med at rumme og aflede de stigende vandmængder. Fælles fodslag er altafgørende for at kunne løfte større projekter og for at kunne invitere øvrige myndigheder og mulige aktører med ind i arbejdet.

Visionen blev udviklet på en visionsworkshop i marts 2011² med deltagelse af politikere og interessenter fra alle kommunerne og blev efterfølgende behandlet og godkendt i Gudenåkomiteén 15. juni 2011.

Visionen peger på GudenåLandets særlige kendetegn og de potentialer for oplevelser med natur og kulturhistorie, som området rummer.

Gudenåkomiteéns vision

Mangfoldig natur

Gudenåen og dens omgivelser er en guldgrube af mangfoldige naturtyper, som beriger landskab, mennesker og dyr. Vi vil bevare og udbygge de enestående naturværdier, så Gudenåen i al fremtid er et livgivende aktiv for området.

Naturens oplevelsescenter

Gudenåen er naturens oplevelsescenter. Den ægte natur skaber de bedste oplevelser for de mange beboere og turister langs åen. Vi vil sikre, at benyttelse og beskyttelse går hånd i hånd.

Den levende kulturhistorie

Gudenåen har gennem hundreder af år været livline for mennesker langs åen. Den byder på rige kulturværdier og historiske klenodier, som vi vil bevare, udvikle og markedsføre. Den levende kulturhistorie om Gudenåen skal være kendt i Danmark og i verden omkring.

2. Læs om workshoppen her
<http://www.gudenaakomiteen.dk/gudenaasamarbejdet/vision-gudenaen/visionsworkshop/>

Gudenåkomitéen fik opgaven at konkretisere visionen i en Helhedsplan og valgte at gøre det i regi af Gudenå-Samarbejdet³, der etableredes i januar 2013 med henblik på at koordinere med og inddrage de to store, parallelle Gudenå-projekter foreningen VisitGudenaas projekt Gudenåen – en strøm af oplevelser og Naturstyrelsens projekt OplevGudena⁴.

GudenåSamarbejdet blev derfor etableret som et dialogforum hjemmehørende hos Gudenåkomitéen i januar 2013. Udover VisitGudena⁵ og OplevGudena⁶ inviteredes også Gudenå-kommunernes lokale aktionsgrupper repræsenteret ved LAG-koordinatorerne i LAG-Randers. GudenåSamarbejdet har således formelt/strukturelt været Gudenåkomiteens projekt og en årlig godkendt aktivitet på GKs budget i 2013, 2014 og 2015.

GudenåHelhedplanen

I 2013 og 2014 har der været afholdt workshops, konferencer, arbejds møder, høringer m.v. med henblik på at udarbejde den GudenåHelhedsplan, der skal samle og inspirere til GudenåLandets⁵ udvikling.

Den 6. marts 2015 blev *GudenåHelhedsplanen 2015 – mål og retning for udvikling* godkendt i sin første version. Den kan ses via dette link <http://viborg.viewer.dkplan.niras.dk/dkplan/dkplan.aspx?pageId=226>.

Planen er ikke en egentlig plan, men et dynamisk dokument, og hensigten er, at den løbende opdateres med nye versioner og indsatsområder og affører mere detaljerede handleplaner for enkelte indsatsområder.

Det kunne fx være at tegne et mere detaljeret forslag til en overordnet planlægning på tværs af kommunerne med zoner og prioritering af de rekreative muligheder langs Gudenåen.

GudenåHelhedsplanen udpeger i sin første version følgende 3 indsatsområder:

- Stisystemer
- Lystfiskerturisme
- Kulturhistorie

Til hvert indsatsområde er der knyttet en række forslag til initiativer. Efter Helhedsplanens godkendelse den 6. marts 2015 og beslutningen om at opdatere og flytte GudenåSamarbejdet ud af Gudenåkomitéen og kommunernes naturforvaltningsenheder, har GudenåSamarbejdet ikke søsat nye projekter, men i stedet koncentreret sig om denne overleveringsforretning og om at foreslå videre tiltag og projekter så konkret som muligt. Resultatet heraf er det, du læser lige nu.

Læs om GudenåSamarbejdets øvrige aktiviteter – studieture, konferencer, workshops, kommunikationsplan, Store GudenåDag – på GudenåSamarbej-

Lystfisker ved Amtmand Hoppes Bro

dets hjemmeside samt oplevelvgudena.dk og visitgudena.dk.

De konkrete resultater af GudenåSamarbejdets tre første år er

- GudenåHelhedsplanen i sin første version
- Resultaterne af VisitGudenaas projekt – først og fremmest et nyt brand, nye produkter, ny markedsføring, der har ført til synliggørelse – se mere på visitgudena.dk
- Resultaterne af OplevGudena – en lang række udgivne anbefalinger til formidling og faciliteter samt en lang række Grønne Partnerskaber og projektbeskrivelser, hvoraf mange er udført - i samarbejde med andre parter, bl.a. kommuner-

ne. Desuden den digitale formidlingsplatform oplevelvgudena.dk. Se mere på oplevelvgudena.dk under Udgifter.

- Resultaterne af LAG` s deltagelse i GudenåSamarbejdet er bl.a. øget synliggørelse af Gudenåens potentiale samt indarbejdelse af Gudenåen i i LAG` ernes udviklingsstrategier.

De mere uåndsgribelige men lige så betydningsfulde resultater er først og fremmest en parathed og et fokus blandt en lang række aktører – turist erhvervet, borgergrupper, foreninger med mange flere samt naturligvis hos partnerne i GudenåSamarbejdet – Gudenåkomitéen, VisitGudena, OplevGudena/Naturstyrelsen og LAG` erne.

3. www.gudenaakomiteen.dk/gudenaasamarbejdet/om-gudenaasamarbejdet/

4. Læs mere på www.visitgudena.dk og www.oplevelvgudena.dk

5. Betegnelsen GudenåLandet er resultatet af en beslutning GudenåSamarbejdet har vedtaget vedr. destinationen navn og skal signalere, at der er tale om mere end et vandløb – se fælles kommunikationsplan s. 7: "... samlebetegnelsen for området/alle kommunerne/ den samlede turistdestination omkring Gudenåen: GudenåLandet." Planen blev godkendt på Gudenåkomitéens møde den 13. september 2013 og kan ses her <http://oplevelvgudena.dk/udgivelser/beskrivelser-af-gudenaens-vaerdier-og-oplevelvgudena-tiltag/faelles-kommunikationsplan/>

Del 2. Stisystemer

Anbefaling

Det nuværende GudenåSamarbejde anbefaler, at man realiserer næsten 30 GudenåKrydsnings-punkter med multifunktionelle faciliteter.

Det vil sige faciliteter, der kan bruges af flere brugergrupper efter det beskrevne koncept med henblik på at øge tilgængeligheden og løfte kvaliteten af oplevelsen – som en række koordinerede enkeltprojekter og/eller som et sammenhængende projekt med én tovholder/ejer – eller begge dele.

Fx kan faciliteterne realiseres i lokale enkeltprojekter – det sker til dels allerede, mens skiltning og formidling realiseres som et fælles projekt.

Afmærkning af vandrerute

Anbefalingen bygger direkte på GudenåHelhedsplanen vers. 1 (se punkt 2 i boxen nedenfor), der igen bygger på partnerskabet Vandvejens anbefalinger, samt en besigtigelse i august 2015.

GudenåHelhedsplanen, vers. 1, udpeger stisystemer som et væsentligt indsatsområde i arbejdet med at realisere GudenåLandets rekreative potentiale.

Det vil vi!

Vi vil skabe en sammenhængende rekreativ infrastruktur langs Gudenåen, der gør oplevelser, læring og erfaringer med naturen og kulturhistorien lettilgængelige for alle målgrupper.

Forslag til initiativer

1. Stisystem fra Kilde til fjord/Kattegat. At der fortsat igangsættes delprojekter til realisering af et sammenhængende stisystem fra kilde til og med fjord gennem partnerskaber mellem kommuner, foreninger, erhvervsliv og lokale.
2. Multifunktionelle faciliteter. At der udvikles et sammenhængende produkt af ruter og steder for sejlene ved at partnerskabet Vandvejens forslag til en sammenhængende struktur af multifunktionelle faciliteter realiseres i lokale partnerskaber.
3. Formidling til sejlene. At der udvikles en samlet formidling af frit tilgængelige muligheder på Gudenåen for sejlene i egen eller lejet kano, kajak og andre fartøjer og gerne en bookingmulighed.

Forslag til krydsningspunkter ved Vandvejen

December 2015

Partnerskabet Vandvejen bestod af en lang række interessenter, der mødtes til 5 møder i 2013 og 2014 og alle gav input til projektet. Resultatet af Partnerskabets arbejde er beskrevet i *Sejldsoplevelser på Gudenåen – Vandvejen, version 3.0*, september 2014, der findes på oplevelgudenaa.dk under *udgivelser*. Her kan man også se, hvem der deltog i partnerskabet.

Ideen er at opgradere en række eksisterende Gudenå-telt- og -rastepladser⁶ efter et koncept, der:

- dels vil binde GudenåLandet sammen qua en sammenhængende information og formidling, der relaterer til Gudenåen og ikke kun til den enkelte lokalitet,
- dels vil sikre en basal infrastruktur af kvalitets-faciliteter, som kan benyttes af flere målgrupper - sejlene, cyklende, vandrende og bilende.

Krydsningspunkt henviser således til punkter, hvor Gudenå-ruter krydses – først og fremmest hvor Gudenåens cykel- og vandreruter møder selve åen, altså Vandvejen, ligesom der også gerne skal være let adgang for de, der kommer i bil, bus eller på motorcykel.

Notatet er udarbejdet på baggrund af en besigtigelse af 27 foreslåede GudenåKrydsningspunkter, som partnerskabet Vandvejen udpegede, samt to ekstra: Tvilum Kirke, Silkeborg Kom-

Pragtvandnymfe

mune, og Kjællinghøl, Viborg kommune – i alt 29 GudenåKrydsningspunkter (se kort).

Den overordnede ide med GudenåKrydsningspunkter / multifunktionelle faciliteter er med andre ord:

At binde Gudenåen og GudenåLandet bedre sammen ved at opgradere og koordinere (konceptualisere) formidling, information og faciliteter i en sammenhængende rekreativ infrastruktur.

GudenåKrydsningspunkterne suppleres af andre lokaliteter langs åen – fx landgangssteder for den mere stille naturoplevelse (fx Verdens Ende i Uldum Kær eller Dalgård ved Gudenå), for kun én eller få målgrupper (Verdens Ende og Dalgård, er fx for de sejlene og gående) eller for andre målgrupper (fx lystfiskere).

Definition af GudenåKrydsningspunkt med multifunktionelle faciliteter (konceptet): En telt- eller rasteplads, der kan benyttes af flere af følgende brugergrupper – sejlene, cyklende, gående, bilende – og er karakteriseret af følgende:

- Let tilgængelig for flere brugergrupper, herunder tydelig skiltning mellem ruterne og Krydsningspunktet – også på Vandvejen
- Universelt tilgængelige faciliteter (i praksis: handicap-venligt) – herunder toilet
- Sikre og robuste faciliteter for de sejlene i form af bro, bolværk og/eller kanoisætningssted
- p-plads med plads til opbevaring af kano/kajakker for natten samt bord/bænkesæt
- infotavler, der fortæller
  - hvor er jeg? Oversigtskort med indkøbs- og transportmuligheder

- hvad må og kan jeg? Regler og anvisninger
- den gode historie om stedet og nærmeste oplevelsesmuligheder
- madpakkehus, gerne til 12 pers (prototype Emborg bro) – eller tilsvarende
- adgang til drikkevand
- affaldsspande

På sigt kan GudenåKrydsningspunkterne udvides med:

- Bagagebokse, der gør det lettere for de besøgende at efterlade bagagen og gå ud og opleve stedet
- Adgang til elektricitet⁸, der er en forudsætning for at få glæde af den digitale information
- Overnatningsmulighed
- Cykelpitstop – som i dag findes på fx Knudhule
- Affaldssortering

Anbefalinger til:

- stier og ruters standard,
- både- og landgangsbroers standard samt
- skiltning og formidling

er nærmere beskrevet i *Sejldsoplevelser på Gudenåen – Vandvejen, version 3.0*, september 2014 s. 4 og 5.

6. *Vedrørende definition på hhv. telt- og rasteplads se Sejldsoplevelser på Gudenåen – Vandvejen, version 3.0.*
7. *Bendt Nielsen var konsulent på Partnerskabet Vandvejen og har desuden fungeret som konsulent på en række afsluttede og igangværende projekter og planlægningsindsatser på flere af GudenåKrydsningspunkterne.*
8. *I OplevGudenaa har man drøftet at opsætte solcelle drevne ladestationer svarende til kendte P-billet-automater. Dermed kunne man overveje en kobling til betaling for fx overnatning.*

Besigtigelse af potentielle krydsningspunkter

Besigtigelsen er gennemført i august 2015 af GudenåSamarbejdets projektleder Gunhild Øby Nielsen og konsulent og landskabsarkitekt Bendt Nielsen⁷ og med deltagelse af følgende repræsentanter fra Gudenåkommunerne:

Vejle Kommune:

Mads Fjeldsø Christensen, Natur og Friluftsliv

Hedensted Kommune:

Christian Bruun Bundesen, Natur og Miljø, og Mette Vildbrad, Politik og Udvikling

Horsens Kommune:

Bo Karlshøj Riis og Aase Gyldion Kristensen, Natur og Miljø og Trine Bundgaard Have, Erhverv og Udvikling

Skanderborg Kommune:

Hans Brok-Brandt, Natur og Miljø, og Jesper Simonsen, Kultur og Fritid

Silkeborg Kommune:

Poul Erik Thystrup, Teknik og Miljø, Torben Nielsen, Kultur og Fritid

Viborg Kommune:

Carsten Funch Madsen, Natur og Vand

Favrskov Kommune:

Heidi Willisie Sønderby, Plan

Randers Kommune:

Hanne Wind Larsen og Rasmus Hansen, Natur og Miljø

Anbefalinger i forhold til at opgradere til GudenåKrydsningspunkt

Overordnet

Udgangspunktet for de 29 potentielle GudenåKrydsningspunkter er uhomogent mht.:

- størrelse/koncentration/geografisk udbredelse
- planlagte eller igangværende projekter
- antal besøgende
- points of interest/kultur- eller naturhistoriske sites
- grad af formidling
- ejerskabsforhold

Men fælles for dem er, at de udgør eller let ville kunne komme til at udgøre et fælles opholdsareal for flere målgrupper – udover sejlede også cyklende, vandrede og bilende, og at de vil skabe en grundstruktur, der vil binde destinationen sammen, hvis de tilpasses konceptet.

Desuden er der et bredt ønske fra de

sejlede om at opgradere Vandvejen ved formidling på alle broer med broens navn samt afstand til henholdsvis kilde og fjord. Det giver sted- og retningsfornemmelse og er almindeligt på flere af de store europæiske kano-/kajakdestinationer.

I et sådant projekt kunne man tage udgangspunkt i regulativerne for Gudenåen og den stationering, der anvendes her. De er samlet på Gudenåkomitéens hjemmeside.

Anbefalinger til formidling

- At der tages overordnet stilling til, i hvilken grad man ønsker en ensartet formidling langs Gudenåen og længere ind i GudenåLandet. Skiltningen er i dag meget uhomogen – både på den enkelte plads og mellem pladserne. Det skyldes både forældede skilte, forskellige projekter, der ofte er pligtige til at formidle om deres projekt, og

Træstier i Vejerslev Skov

Skiltning fra Gudenåruten

forskellige ejeres forskellige skiltepolitik. Projektet OplevGudena har arbejdet specifikt med skiltning og information og har udarbejdet klare anbefalinger.

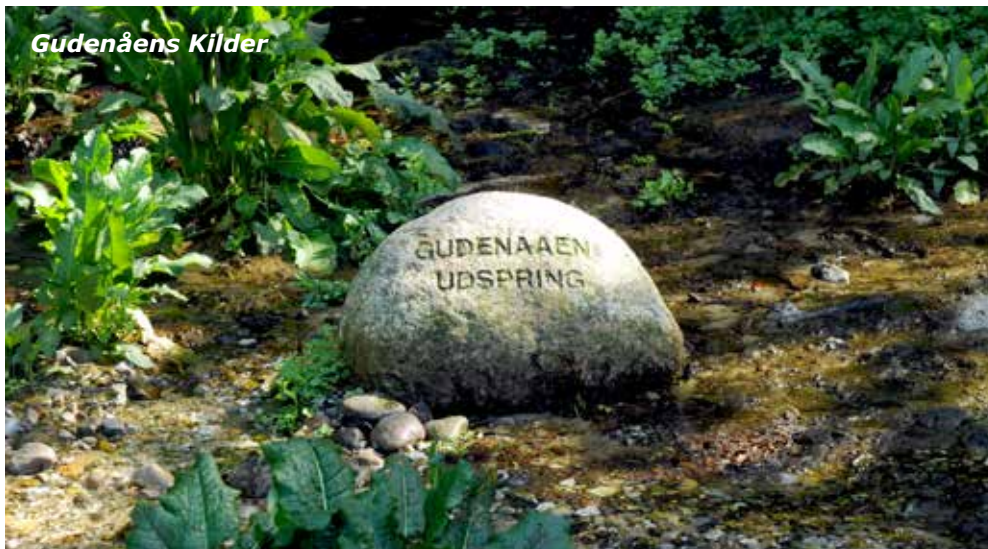
- At formidling på GudenåKrydsningspunkterne:
  - relaterer til Gudenåen og meget gerne henviser til de nærmestliggende GudenåKrydsningspunkter
  - indholder et oversigtskort med indkøbs- og transportmuligheder samt interessante sites i nærheden
  - formidler regler og anvisninger
  - følger anbefalingerne fra OplevGudena i forhold til skiltedesign, lay out, pictogrammer m.v. se "De gode historier om Gudenåen – anbefalinger om formidling" fra side 13 og Naturstyrelsens skiltehandbog for så vidt angår pæle, tavle-stativer etc.
  - er designet efter nye principper, der har taget stilling til, hvordan / om VisitGudenaas designlinie skal integreres i den fysiske on-site Gudenå-formidling samt taget stilling til brug af logo og navn (OplevGudena, GudenåLandet, Gudenåen – yours to explorer), således, at der bli-

ver sammenhæng i Gudenåens visuelle udtryk

- Bedre skiltning mellem GudenåKrydsningspunktet og Vandvejen (fx 100 meter før pladsen) og cykel- og vandrerruterne samt til eventuelle points of interest. Samt – for nogle pladsers vedkommende – bedre sammenhæng mellem de forskellige elementer, når et krydsningspunkt strækker sig over et større areal (fx Vestbirk Vandkraftværk og Den Genfundne Bro)

Der er i nærværende notat ikke taget stilling til, hvorvidt projektet skal gennemføres som en række koordinerede enkeltprojekter med kommuner eller lokale interessenter som tovholder eller som et samlet projekt med GudenåSamarbejdet som tovholder – eller både og.

Udformningen af de enkelte krydsningspunkter og opgradering af faciliteter kunne fx gennemføres som en række koordinerede, lokale enkeltprojekter – det sker i en vis udstrækning allerede, mens formidlingsdelen kunne gennemføres som et sammenhængende, overordnet projekt med det nye GudenåSamarbejde som tovholder.

Gudenåens Kilder

Vigtigste cykel- og vandreruter i GudenåLandet

Status på cykelruter

De regionale cykelruter er et net af nummererede, skilte cykelruter oprettet i 1993 i hele landet. I GudenåLandet er de vigtigste:

- R29: Randers-Silkeborg, mellem Langå og Randers hedder den Gudenåstien (=den gamle bane mellem Randers og Silkeborg)
- R30, Gudenåruten, fra Ry til Randers.
- R31: Naturstien Horsens-Silkeborg.
- R 33, Gudenådalen, fra Gudenåens kilde til Ry.

Herefter forkortet som R + nummeret, fx forkortes sidstnævnte som R33.

Udsigten fra Busbjerg

I Søhøjlandet er der større afmærkede ruter til mountainbikes (Nordskoven ved Silkeborg og Sletten syd for Julsø) samt en legeplads for mountainbikes m.v., Ry Bike Park syd for Ry.

Status på Gudenå(vandre)Stien

GudenåHelhedsplanen, version 1, anbefaler – ud over etablering af multifunktionelle faciliteter (Gudenå-Krydsningspunkter), at der etableres et sammenhængende stisystem¹⁰ fra kilde til fjord/Kattegat.

9. *Stisystemet skal nok ikke kaldes GudenåStien ved Randers Fjord, men Lodsstien giver mulighed for at fortsætte fra Gudenåen i Randers til Kattegat.*

Oversigt GudenåStier

- GudenåStier: Eksisterende vandrerute
- Gudenåstier: Eksisterende cykelrute
- Andre afmærkede cykelruter
- 30 Evt. cykelrutenr.

Et sådant stisystem i betydningen en sammenhængende sti bestående af forskellige afmærkede ruter, der tilsammen giver mulighed for at gå fra kilderne til Randers Fjord og videre ad Lodsstien til Kattegat er tæt på at være realiseret.

Bortset fra et par "huller" på strækningen mellem Tørring og Voervadsbro eksisterer ruten i dag. Men den bør afmærkes – eller på anden måde formidles – som en sammenhængende rute over ca. 170 km langs Gudenåen – fx med røde symboler (pile og prikker).

- Fra Gudenåens Kilder til Tørring kan der forholdsvis let etableres en rød rute gennem fredningen fra kilderne til Vonge og herfra udpeges og afmærkes et forløb til Tørring ad eksisterende veje og stier (se også se "GudenåStierne og Vandvejen, version 1.0 oktober 2013", s. 10)
- Fra Tørring og gennem Uldum Kær

til Aale Teltplads er der allerede afmærket et forløb, som kunne om-afmærkes som en rød rute

- Fra Aale Teltplads og via Aastedbro Teltplads og Bredvad Mølle til Naturstien Horsens-Silkeborg er ruten største "huller", som der skal leveres en planlægningsindsats på at få lukket. Et grønt partnerskab omkring Vestbirk Vandkraftværk og den Genfundne Bro arbejder på at få lukket et par "huller" i dette område, og med en supplerende planlægningsindsats vil det være muligt at nå frem til Voervadsbro Teltplads
- Fra Voervadsbro Teltplads har et grønt partnerskab netop afmærket en rød rute over Sukkertoppen og Klostermølle til Gl. Rye, hvor ruten nu er lagt op over Sct. Søren Kirke og de fredede lymbakker med kontakt til vandreruten Århus-Silkeborg ved krydsningspunktet Emborg Bro. Vandreruten Århus-Silkeborg afmærkes nu med

Pause i Uldum Kær

Himmelbjergruten

- røde symboler efter aftale med lodsejerne.
- Et grønt partnerskab arbejder for at få en sammenhængende vandrerute etableret rundt om Mossø. Og vandreruten Århus-Silkeborg forventes også snarest om-afmærket til røde symboler syd om søerne mellem Ry og Silkeborg og i kombination med den nyåbnede vandrerute nord om søerne udgør ruterne syd og nord om søerne nu en samlet Himmelbjergruter på ca. 50 km.
- Fra Silkeborg til Randers er der flere steder initiativer i gang for at få opgraderet Trækstien som en fremkommelig og brugbar vandresti. Der arbejdes aktuelt på strækningerne Silkeborg-Kongensbro og Bjerringbro-Ulstrup, mens en strækning ved Vejerslev Skov og fra Fladbro til Randers allerede er opgraderede til høj standard. Her var det overkommeligt også at afmærke ruterne som en rød Gudenåsti.

Signaturforklaring til kort

	Matrikler og veje i matriklen		Havn
	Statsejet areal		Teltplads
	Krydsningspunktets udstrækning		Shelter
	Større veje		Badested
	Mindre veje		Fugletårn / udkigstårn
	Jernbane		Kano-isætning
	Parkering		Kano-ophaling
	Cykelrute		Drikkevand
	Cykelrutenummer		Miljøstation
	Vandrerute - hovedruter		Toilet
	Vandreruter - lokale ruter		Rasteplads
	Attraktion/seværdighed		Madpakkehus
	Turistbåd		Naturudstilling
			Informationstavle

GudenåKrydsningspunkter

1. Kilderne, Vejle Kommune

Kort beskrivelse

Adskiller sig fra de øvrige krydsningspunkter ved ikke at betjene de sejlen- de. Lokaliteten er alligevel valgt som potentielt GudenåKrydsningspunkt, da den ubestridt udgør et vigtigt krydsningspunkt for cyklende (Hærvejen/ Nationalrute 3, flere regionalruter), vandrende (Hærvejen, Gudenåstien)

og bilende (fx attraktionsskilt på mo- torvejen) – og mellem to vigtige out- doordestinationer, nemlig GudenåLand- det og Hærvejen.

Desuden er lokaliteten selvindlysende vigtig i forhold til sammenhængskraften i GudenåLandet – det er her det hele starter.

Status for Kilderne i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/ eller kanalsætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - men tydeligere sammenhæng til Gudenå-Stien ønskes	Ja	Ikke relevant	Ikke relevant. Borde/ bænkesæt - ja	Nej - andre tavler	Nej	Ja	Ja

I øvrigt: Ejet af Naturstyrelsen. Der er en driftsaftale mellem Hedensted Kommune og Vejle kommune om naturpleje og tilgængelighed i fredningen; samt et samarbejde mellem Hedensted, Vejle, Ikast-Brande kommuner samt Naturstyrelsen Midtjylland vedr. formidling.

Vedr. oplevelsespotentiale - Gudenåens og Skjernåens udspring, badebassinerne og Hærvejen i umiddelbar nærhed.

Desuden Margrethediget, Rørbæk sø, overdrevslandskab, Koutrupgaard Naturcenter og Ballesbækgård.

Anbefaling

I forhold til stedets attraktionskraft er pladsen ydmygt formidlet og bør opgraderes med:

- Madpakkehus ved p-pladsen
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold, og knytter an til formidlingsmulighederne på naturcenter Koutrupgaard
- Bedre sammenhæng mellem pladsen og Gudenå-cykelruten (R33) og -vandreruten (forslag til denne se "GudenåStjerne og Vandvejen, version 1.0 oktober 2013", s. 10)

0 100 meter

Vandrerute mod
Skjernaens kilder

Hærvejen
Vandre- og cykelrute

Vandrerute mod Vonge

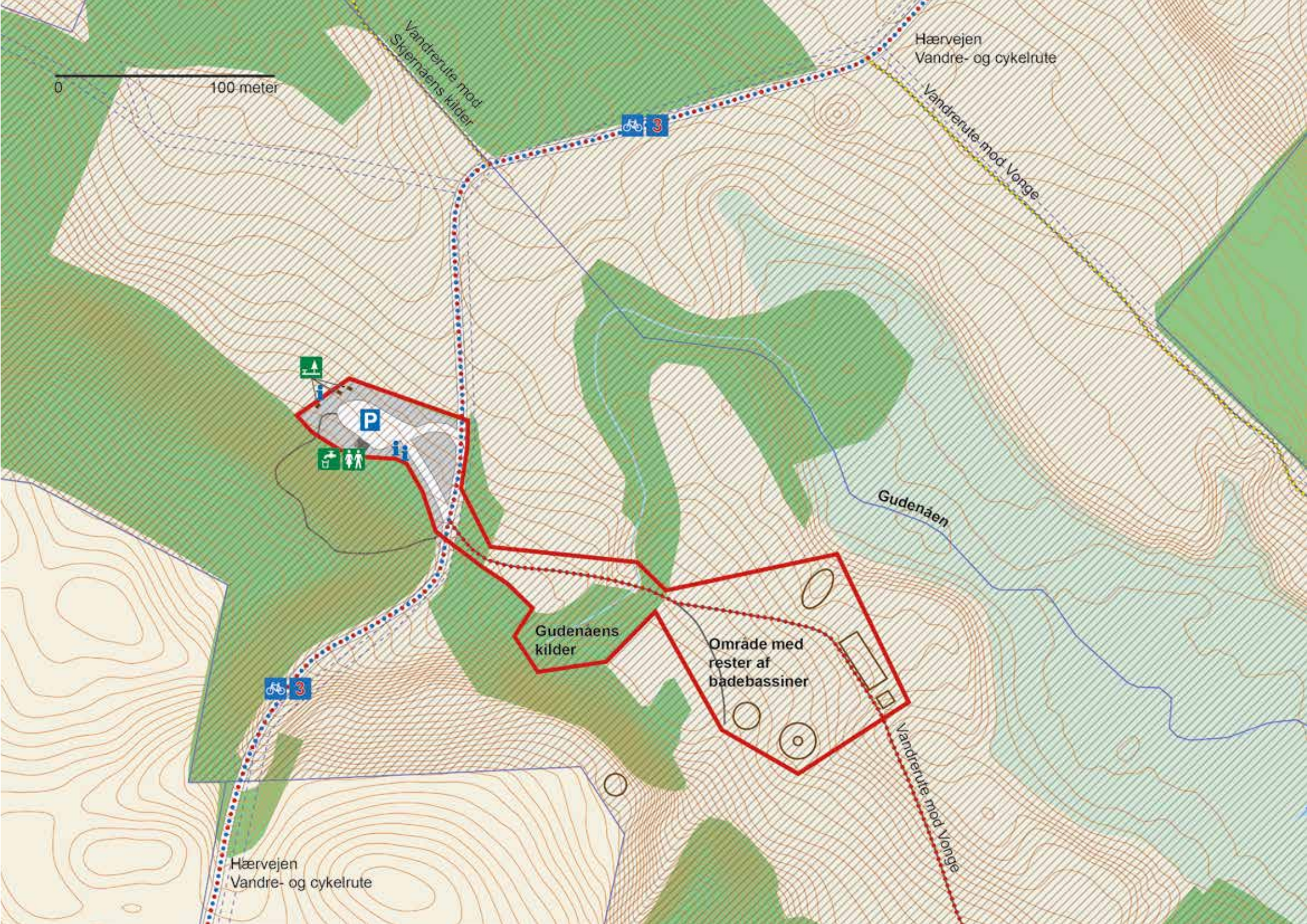
Gudenaåen

Gudenaens
kilder

Område med
rester af
badebassiner

Vandrerute mod Vonge

Hærvejen
Vandre- og cykelrute

2. Tørring Teltplads, Hedensted Kommune

Kort beskrivelse

Stedet hvor kanosejladsen starter og blandt andet derfor vigtig plads. Mulighed for overnatning i telt og autocamper samt leje af hytter. Midt i Tørring by og derfor tæt på indkøb m.v. Krydses af R33, og her begynder også vandrestierne gennem Uldum kær (GudenåStien).

I øvrigt: Kommunalt ejet men drevet af frivillige, der også administrerer sejladstilladelse. Tørring Teltplads drives udelukkende af Gudenåcentrets Støtteforening og kun større projekter som træfældning o.l. varetages af kommunen Bruges både af kanoudelejerne og private. Vedr. oplevelsesmuligheder i nærheden: Uldum kær

Anbefaling

I forhold til stedets attraktionskraft er pladsen ydmygt formidlet og bør opgraderes med:

- Nyt/forbedret isætningssted med bolværker og "havn" – for både udlejere og for private
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold og gerne nævner næste krydsningspunkt Aale teltplads
- Bedre sammenhæng mellem pladsen og GudenåStien og -cykelruten

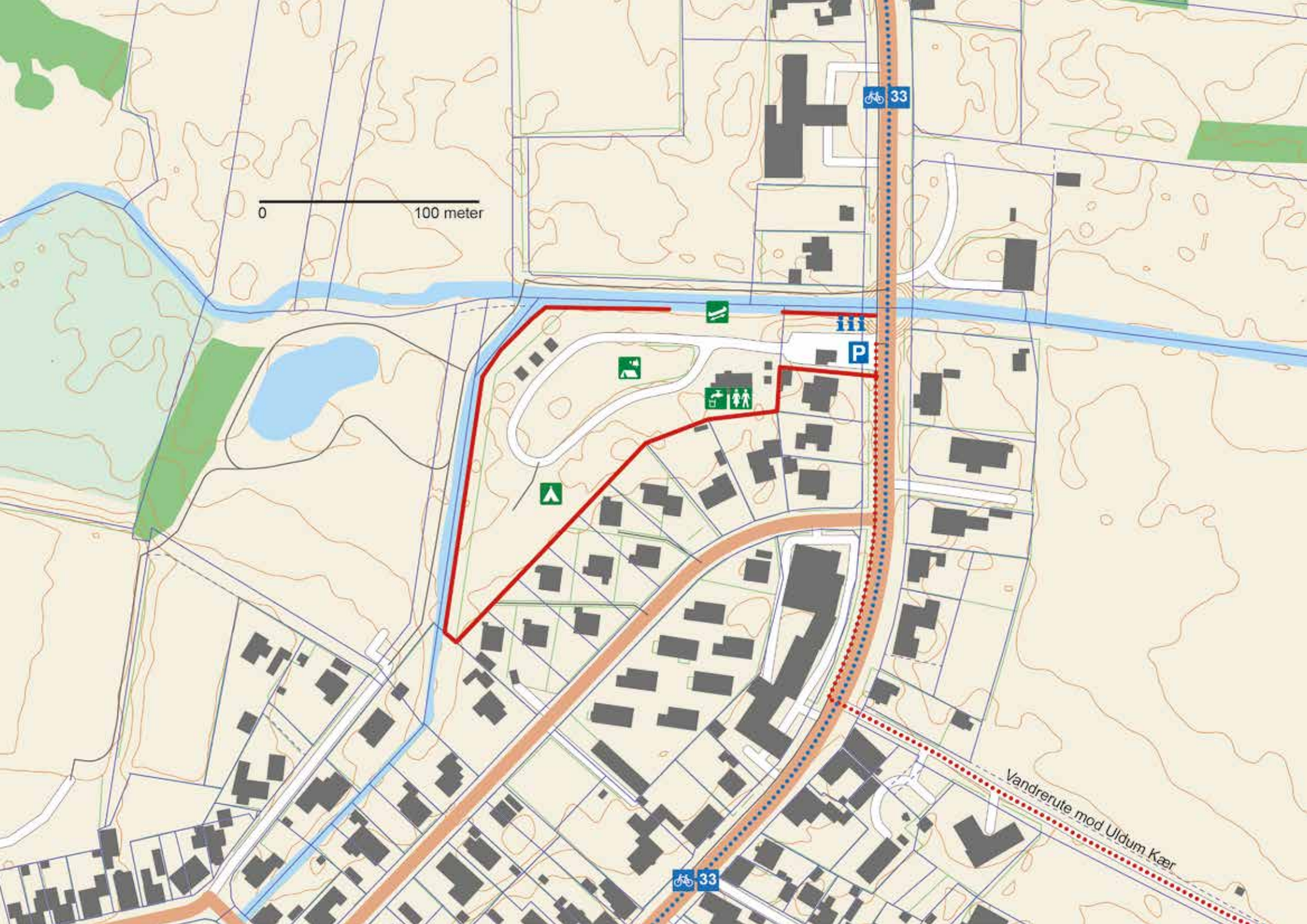

Status for Tørring Teltplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanosætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – men tydeligere sammenhæng til GudenåStien (til Vonge)	Ja	Isætningsstedet bør opgraderes	Ja	Ja	Nej, men andre muligheder for at komme i tørvej	Ja	Ja

0 100 meter

33

P

33

Vandrerute mod Uldum Kær

3. Aale Teltplads, Hedensted Kommune

Kort beskrivelse

Vigtigt pitstop for især de sejlene. Cykelrute R33 går gennem Aale.

Stierne gennem Uldum Kær slutter i dag ved Aale, men der kunne iværksættes en planlægningsindsats for at få udpeget en sammenhængende rute videre langs Gudenåen mod nord til Naturstien Horsens-Silkeborg. Brænde er tilgængeligt på pladsen.

I øvrigt: Kommunalt ejet, borgerforening står for rengøring af toiletter, tilsyn med pladsen og opkrævning af pladsgebyr.

Hedensted Kommune står for græsslåningen, renovationen og brænde.

Status for Aale Teltplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – men tydeligere sammenhæng til Gudenå-Stien	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej, men andre muligheder for at komme i tørvej	Ja	Ja

Anbefaling

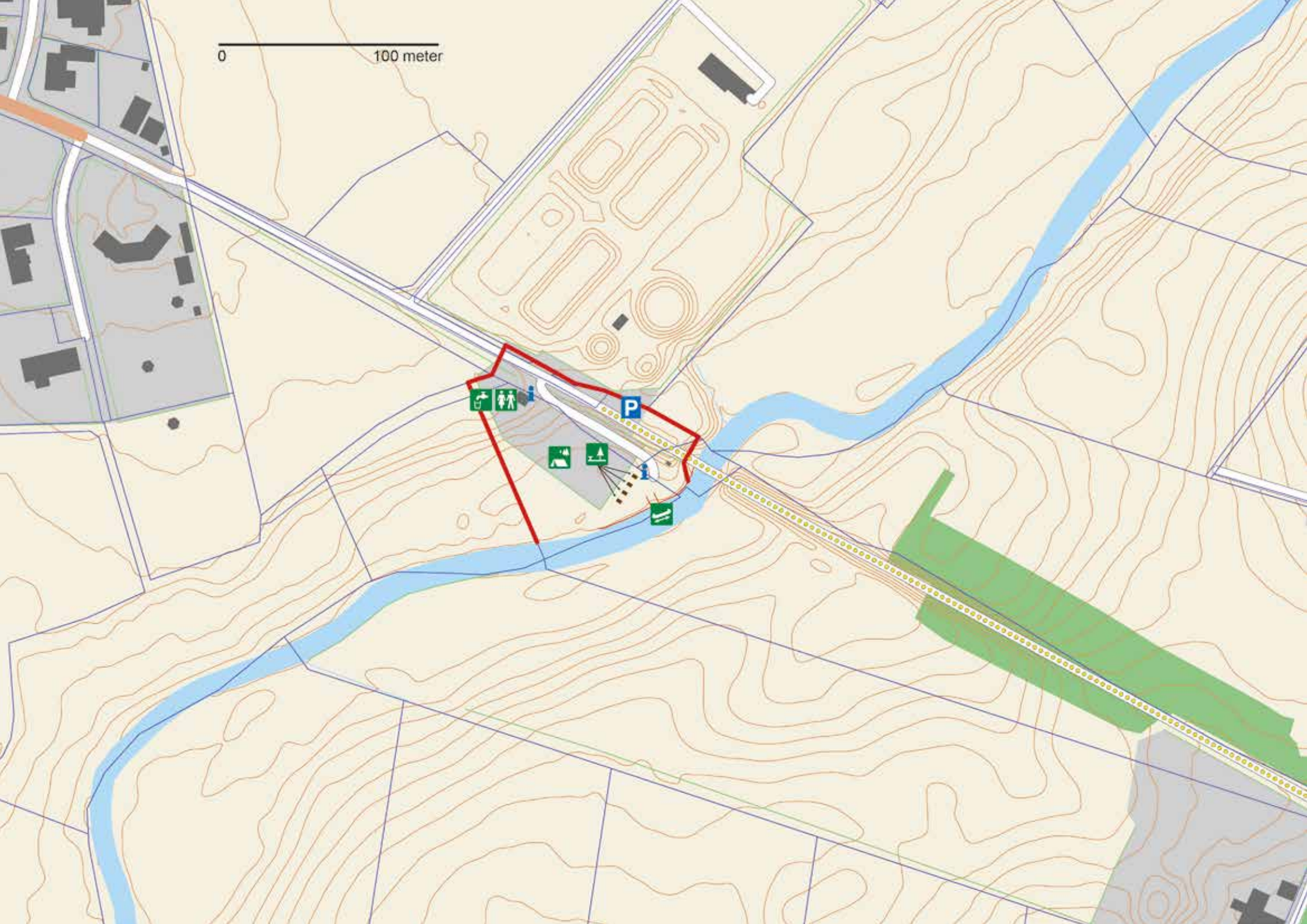
Bør opgraderes med:

- Madpakkehus
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre sammenhæng mellem pladsen og Gudenåcykelruten
- Bedre skiltning ind til pladsen fra Vandvejen

0

100 meter

4. Aastedbro Teltplads, Hedensted Kommune

Kort beskrivelse

Vigtigt pitstop for især de sejlene. Krydses af Gudenåcykelruten (R33). På pladsen en grillbar, hvor man også kan købe madpakker og brænde.

I øvrigt: Privat ejet og drevet af forpagter.

Kroen står for vedligeholdet på pladsen og overnatning betales i Kiosken/grillbaren.

Kommunen står for rengøringen af toiletter og renovationen.

Anbefaling

Bør opgraderes med:

- Madpakkehus
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste GudenåKrydsningspunkt er Vestbirk Vandkraftværk
- Bedre skiltning ind til pladsen fra Vandvejen
- Bedre sammenhæng mellem pladsen og Gudenåcykelruten

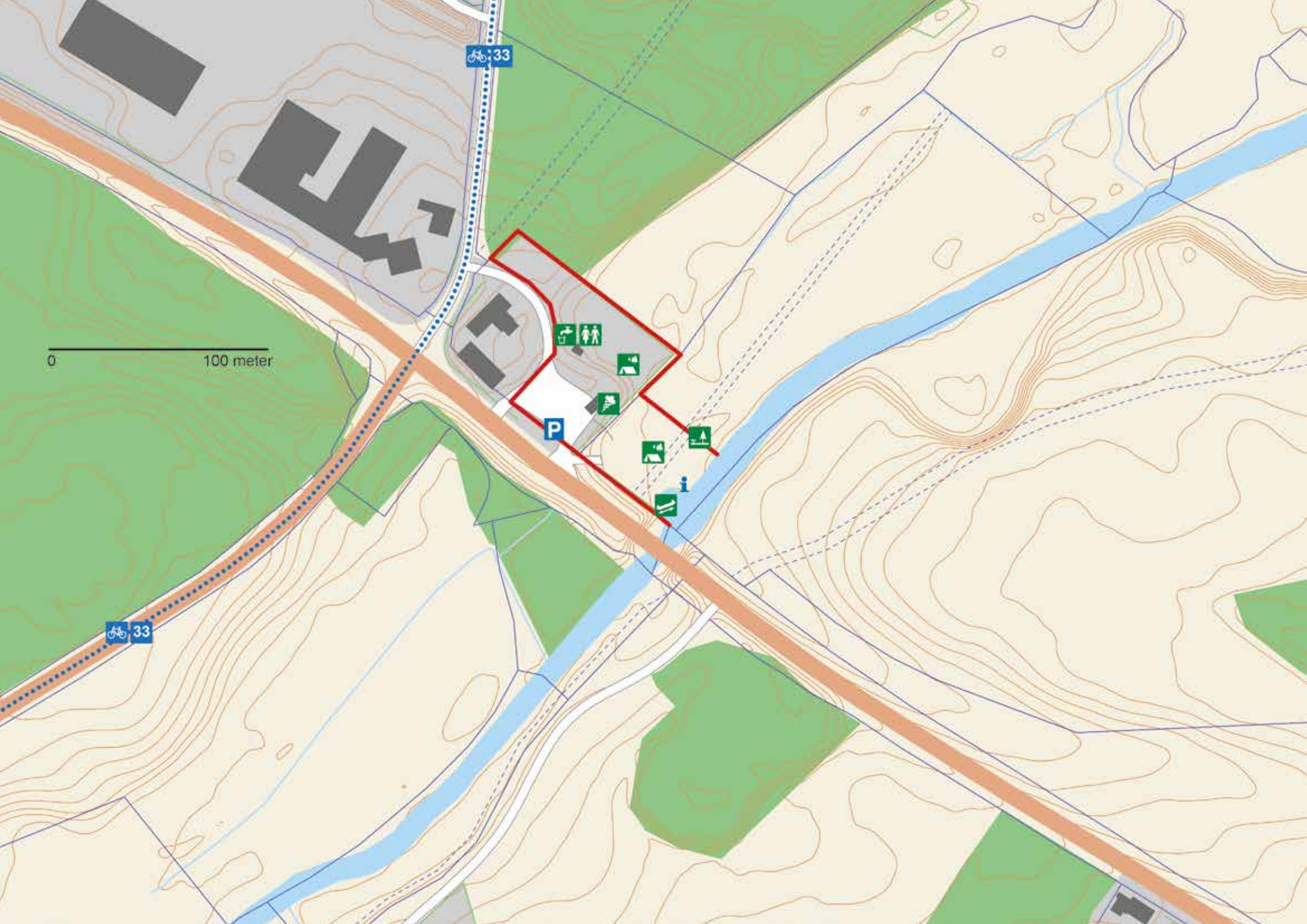

Status for Aastedbro Teltplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanosætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – men tydeligere sammenhæng til Gudenå-Stien	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja

0 100 meter

33

33

P

- Wheelchair icon
- Person with cane icon
- Person with backpack icon
- Person with bicycle icon
- Person with stroller icon
- Person with dog icon

5. Vestbirk Vandkraftværk, Horsens Kommune

Kort beskrivelse

Vestbirk Vandkraftværk, etableret i 1924, rummer potentiale for en større formidling om kraftværket og industrilandskabet omkring, herunder Den Genfundne Bro, der allerede i dag udgør en væsentlig attraktion.

Den Genfundne Bro er i dag ikke forbundet med pladsen ved Vandkraftværket, men to arbejdsgrupper arbejder pt. med hhv. stiforbindelser mellem de to pladser og formidling af kraftværkets kulturhistorie. Derfor betragtes både kraftværk og bro som en del af samme krydsningspunkt.

Cykelrute R31, Naturstien Horsens-Silkeborg, der også er en vandrerute, går over Den Genfundne Bro og kun ca. 500 meter forbi kraftværket (ad vej og sti).

I øvrigt: Ejet af Naturstyrelsen. Grønt partnerskab er afløst af to arbejds-

grupper, jf. omtale ovenfor. Udgivelser: "Overvejelser om Vestbirk Vandkraftværks fremtid, juni 2014", "Formidling ved Vestbirk Vandkraftværk og Den Genfundne Bro, december 2014" og "Natur- og Oplevelsescenter Gudenåen, november 2015". Stort oplevelsespotentiale i Vandkraftværket og Den Genfundne Bro.

Ny infotavle ved Den Genfundne Bro

Nye infotavler ved Den Genfundne Bro

Anbefaling

I forhold til stedets potentielle attraktionskraft er pladsen ydmyg og bør opgraderes med:

- Nye toiletbygninger både ved Vandkraftværket og Den Genfundne Bro
- Supplerende skilte til den nyopstillede formidling, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste Gudenå-Krydsningspunkt er Voervadsbro teltplads
- Bedre fysisk sammenhæng mellem Kraftværket og Gudenåruterne (Naturstien Horsens-Silkeborg, der fører over Den Genfundne Bro)
- Nye vogne, der vil lette overbæring af kanoer/kajakker – som minimum. Der bør tænkes i en bedre teknisk løsning end trækvogne, som er svære at styre nedad et terrænfald på 10 meter?

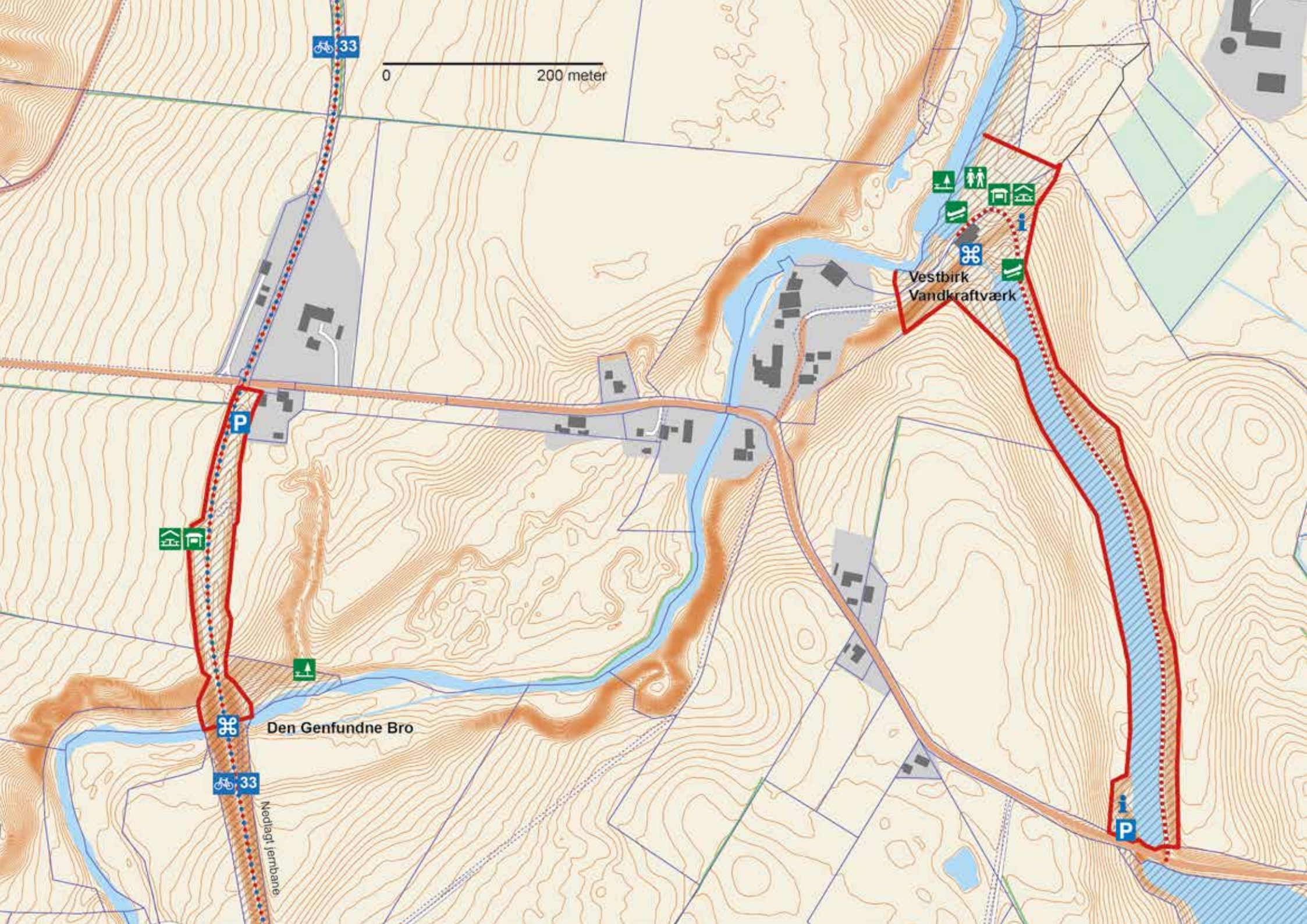
Status for Vestbirk Vandkraftværk i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – men mangler forbindelse til GudenåStien (Naturstien Horsens-Silkeborg)	Der er nye handicap-toiletter på vej op ved både kraftværket og Den Genfundne Bro	Ja, men der bør som minimum ske en forbedring af transportvognene	Ja	Nej – andre tavler - bl.a. ny informationsudstilling i sammenhæng med Den Genfundne Bro	Ja	Ja	Ja

Kano-overbæringen oven for Vestbirk Vandkraftværk

33

0 200 meter

Vestbirk
Vandkraftværk

P

☸

Den Genfundne Bro

33

Nedlagt jernbane

P

6. Voervadsbro Teltplads, Horsens Kommune

Kort beskrivelse

Ligger i landsbyen Voervadsbro. GudenåStien starter – eller slutter – i dag her og giver mulighed for en ånær vandretur mellem Voervadsbro og Randers/Kattegat via ruterne Himmelbjerggruten og Trækstien og, hvis man vil videre til Kattegat langs Randers Fjord, Lodsstien. Det foreslås som nævnt ovenfor, at GudenåStien markeres med rødt.

Cykelrute R33 passerer gennem Voervadsbro.

I øvrigt: Ejet af grundejerforening. Lejes af Horsens Kommune. Publikation: "Et grønt partnerskab om stier og formidling sydvest for Mossø, juni 2013". Der er kontakt med grundejerforeningen om forlængelse af lejekontrakten, opførelse af et madpakkehus og en renowering af toiletterne. Der er pt. ikke fundet penge til en evt. ombygning af toiletterne til handicaptoiletter.

Anbefaling

- Renovering af eksisterende eller helt ny toiletbygning
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste GudenåKrydsningspunkt er Klostermølle
- Bedre sammenhæng mellem pladsen og Gudenåruterne - GudenåStien/ruten kunne forlænges videre til Vestbirk Vandkraftværk og Den Genfundne Bro
- Madpakkehus
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden

Eksisterende toiletbygning udskiftes

Status for Voervadsbro Teltplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanosætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – men mangler afmærket forbindelse til GudenåStien ved Højlundvej	Der er nye handicap-toiletter på vej op	Ja – der er et grusbeltet slæbested ved åbrinken	Ja	Ja	Nej, men i forbindelse med nyt toilet etableres også madpakkehus	Ja	Ja

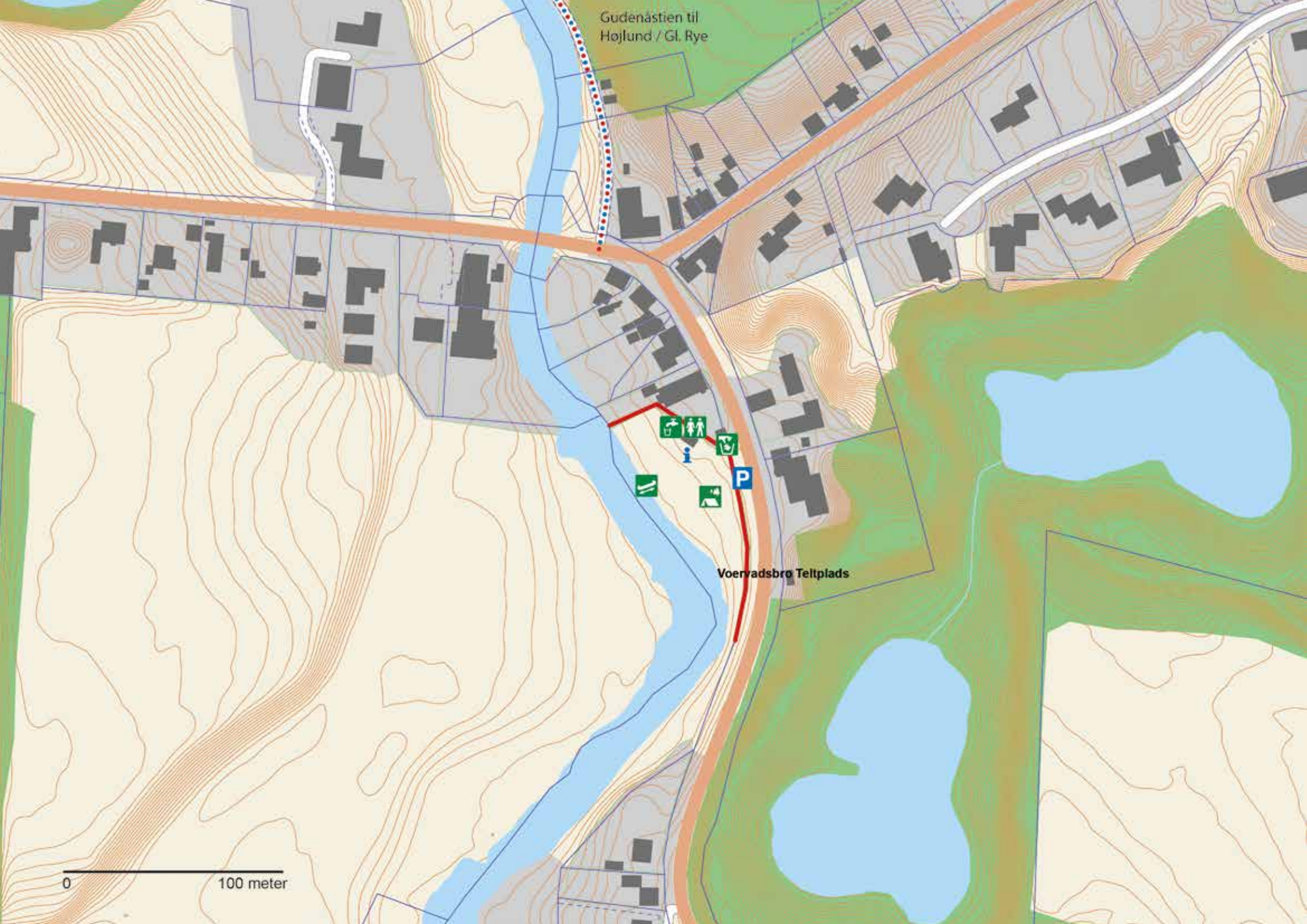

Gudenåstien til
Højlund / Gl. Rye

Voerradsbro Teltplads

0 100 meter

7. Klostermølle, Horsens Kommune

Kort beskrivelse

Beliggende i vestenden af Mossø – på overgangen mellem delstrækning 1 (med sejladsbegrænsninger) og delstrækning 2, der begynder ved Mossø, og dermed også overgangen, hvor den smalle vandvej bliver til åben sø.

Rig historie – en del af klosterriget. Potentiale til at udvikles som formidlingscenter.

Sammenhæng med GudenåStien (se s. 9) og cykelrute R51, der forbinder pladsen med cykelrute R33, Gudenå-dalen.

Naturstyrelsen, der ejer stedet, er i gang med en kortlægning af udviklingsplanerne – herunder også for problematikken omkring isætning af kanoer og kajaker (som i dag ikke må finde sted ved Klostermølle), ændring af teltplads og evt. åbning for badning i Mossø.

I øvrigt: Ejet af Naturstyrelsen. Stort oplevelsespotentiale: Voer Kloster, mølleanlæg, papfabrik, kloster-, energi- og tidlig industrihistorie. Indgår i et igangværende grønt partnerskab om formidling og tilgængelighed omkring Mossø.

Fisketrappen

Status for Klostermølle i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – GudenåStien går gennem pladsen	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej, men det findes dog et i lastbilgaragen ved Klostermøllevej	Ja	Ja

Tørreladen er en af Danmarks længste træbygninger. Teltpladsen ligger i dag øverst til højre i billedet.

Eksempel på information

Anbefaling

I forhold til stedets attraktionskraft er pladsen ydmygt formidlet og bør opgraderes med:

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Nærliggende Gudenå-Krydsningspunkter er Emborg Bro, Havnen i Ry/Skimminghøj teltplads eller Vædebro
- Planlægning af isætningssted for kanoer og kajaker nær Klostermølle
- Bedre sammenhæng mellem pladsen og Gudenå-ruterne (og øvrige Søhøjlandsruter)
- Bedre skiltning til pladsen fra Vandvejen

8. Vædebro, Skanderborg Kommune

Kort beskrivelse

Beliggende i østenden af Mossø og perifer i forhold til den primære GudenåVandvej, men vigtig for mere lokalt sejlene samt motorbåde, og så bindes pladsen sammen med det øvrige rutenet af cykelrute R7, der går nord om Mossø til Ry, og vandreruten Århus-Silkeborg, der forbinder Vædebro direkte med krydsningspunktet Emborg Bro.

Opholdsområdet er indrettet af et grønt partnerskab med stort madpakkehus, informationsudstilling, handi-captoilet m.v.

Frivillige indretter Vædebro

I øvrigt: Ejet af naturstyrelsen. Udviklingsperspektiver vil indgå i et igangværende grønt partnerskab om formidling og tilgængelighed omkring Mossø.

Endvidere er der tanker om et større udviklingsprojekt om Illerup Ådal, hvor Vædebro vil få betydning som et formidlingspunkt med tilknyttede rekreative ruter mod Skanderborg og øget fokus på internationalt værdifulde arkæologiske udgravninger i hele ådalen – Den Hellige Dal. Publikation: "Forslag om indretning af offentlig badestrand ved Mossø, april 2008".

Anbefaling

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Øvrige, nærliggende GudenåKrydsningspunkter er Emborg Bro og Klostermølle
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden

Status for Vædebro i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja	Ja	Ja - det er muligt at isætte kano/kajak ved stranden	Ja	Nej, men anden informationsudstilling findes på stedet	Ja	Ja	Ja

Vædebro er en lille rekreativ oase ved Mossø

Mossø

Alken Enge

Vædebro

0 100 meter

7

7

9. Emborg Bro, Skanderborg Kommune

Kort beskrivelse

Naturplads. Fredet ellesump. Isætningssted og rasteplass.

Cykelrute R7 forbinder pladsen med cykelrute R33, Gudenådalen; Vandre-ruten Århus-Silkeborg er forlagt ind over arealet ved Emborg Bro og med kobling til Himmelbjergruten, der er en del af stinettet GudenåStien.

Arealet er indrettet af et grønt partnerskab med bolværk/havn, toilet, madpakkehus, opholds- og grillpladser etc. og med fokus på tilgængelighed for alle.

I øvrigt: Ejet af Skanderborg kommune og Naturstyrelsen. Vedr. oplevelsesmuligheder: Nærliggende Øm Kloster Museum. Publikation: "Beskrivelse af et grønt partnerskab om isætningssted for kanoer og kajakker ved Emborg Bro, marts 2010".

Anbefaling

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Øvrige, nærliggende GudenåKrydsningspunkter er Klostermølle, Vædebro, Havnen i Ry/Skimminghøj teltplads
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden
- Bedre vogn til kano/kajak ??

Grillriste

Madpakkehus efter Naturstyrelsens eksempelsamling "Små huse i skoven"

Handicapvenligt isætningssted ved Emborg Bro

Status for Emborg Bro i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja	Ja - dog er handicapvenligheden begrænset	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja

Vandreruten Arhus-Silkeborg til Ry

7

Gudenåstien til Gl. Rye og Klostermølle

P

Emborg Bro

7

Vandreruten Arhus-Silkeborg

0 100 meter

10. Havnen i Ry/Skimminghøj Teltplads, Skanderborg Kommune

Kort beskrivelse

Telt-pladsen er beliggende i udkanten af Ry, tæt ved ro- og sejlkлубberne. Tæt på indkøbsmuligheder. Tæt på Cykelrute R30, Gudenåruten, og Himmelbjergruten, der passerer gennem pladsen.

Mulighed for at udbygge med pit-stop for mountainbikere og havneplads for soldrevne elbåde samt både med el-motor.

Krydsningspunktet rummer også havnen i Ry med private ro-, motor- og sejlbåde samt turistbåde i rute mellem Ry og Himmelbjerget. Placeringen i Ry, der er et knudepunkt i forhold til rekreative oplevelser i Søhøjlandet, åbner mulighed for udbygning af outdooraktiviteter – fx kombination af flere typer aktiviteter.

I øvrigt: Ejet af Skanderborg kommune. Oplevelsesmuligheder: Ferksvandmuseet m.v. Turistkontor i Ry.

Anbefaling

- Ny toiletbygning
- Madpakkehus med overdækning af min. 12 sidepladser
- Opgradering af ophalerpladsen – evt. i kombination med bådebro til el-drevne både
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Øvrige, nærliggende GudenåKrydsningspunkter: Sønderøge, Knudhule ved Knudsø og Himmelbjerget/Hotel Julsø, når man fortsætter ad Vandvejen
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden

Solbåd hjemmehørende i Ry

Teltpladsen

Isætningsstedet ved Skimminghøj

Status for Havnen i Ry / Skimminghøj Teltplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanosætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja, men der arbejdes også på en bedre skiltning fra vandsiden	Nej	Ja, men bør opgraderes	Ja	Ja	Ja - på havnen er der et overdække til spising af medbragt mad	Ja	Ja

Himmelbjerggruten
til Laven/Silkeborg

Skimminghøj

Kaninøen

Lille Sø

Siimtoften
Himmelbjerggruten
til Ry Station

0 100 meter

11. Sønder Ege Strand, Skanderborg Kommune

Kort beskrivelse

Strandpark i Ry på sydlige bred af Knudsø med ny toiletbygning, plæne med masser af aktivitetsmuligheder, Blå Flag badestrand, udeskole, solcelledrevet skoleskib og med fokus på tilgængelighed for alle.

Isætningssted for kanoer og kajaker på Vandvejen.

Skoleskibet Kvickly Ry

Cykelrute R8. Er forbundet med Himmelbjerggruten via fortove gennem byen og med krydsningspunktet Knudhule Strand med fortove og sti i eget tracé.

I øvrigt: Ejet af Skanderborg Kommune. Publikation: "Et grønt partnerskab om indretning af Sønder Ege Strand ved Knudsø – Brug Bolden, juni 2013".

Udeskolen fik Skanderborg Kommunes arkitekturpris i 2015

Sønder Ege er et lokalt opholdsområde for mange forskellige brugergrupper

Status for Sønder Ege Strand i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Udeskoleaktivitet

Anbefaling

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Øvrige, nærliggende GudenåKrydsningspunkter er Knudhule og Havnen i Ry/Skimminghøj Teltplads

Beach-volley

0 100 meter

Knudso

Beach Volley

Havn for skoleskib

Petangue

Udeskole

Restaurant Sønderøge

12. Knudhule, Skanderborg Kommune

Kort beskrivelse

Beliggende få kilometer uden for Ry. Badestrand med fokus på tilgængelighed for alle, opholdspladser med grill m.v. Sejlklub med handicapvenlige båd- debroer og personlift. Har cykelpitstop. Kiosk og nærliggende badehotel.

Cykelrute R8 går lige forbi. En lokal vandrerute kobler Knudhule til Himmelfjergruten i Ry by.

I øvrigt: Ejet af Naturstyrelsen og drevet af Skanderborg Kommune. Publi-

kation: "Grønt partnerskab ved Knudhule – projektbeskrivelse, juli 2012".

Anbefaling

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Øvrige, nærliggende GudenåKrydsningspunkter er Sønderøge, Havnen i Ry/Skimminghøj Teltplads
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden
- Madpakkehus

De nye badebroer ved Knudhule er realiseret gennem et grønt partnerskab
Kommunens handicappris 2014 er omsat i en personlift ved badebroen

Status for Knudhule Strand i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja	Ja	Ja - ny personlift er opsat ved handicapvenlig flydebro	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja

Ry Sejlklub

Personlift

Handicapvenlig flydebro

Knudsoe

0 100 meter

13. Himmelbjerget/Hotel Julsø, Skanderborg Kommune

Kort beskrivelse

Himmelbjerget er ubestridt et af de største turistmål i GudenåLandet og det største i Skanderborg Kommune.

Der er anløbsbro og ophalerplads neden for Hotel Julsø, ved siden af rutebådenes anløbsbro og derfra flere afmærkede stier til Himmelbjerget (Himmelbjergruten og dermed en del af GudenåStien, jf. s. x).

Himmelbjergruten passerer gennem krydsningspunktet. Cykelrute R7, løber på den nærliggende Bøgedalsvej. – Der hersker blandt besøgende forvirring omkring de offentlige toiletter og den private restaurant, hvorfor der er brug for madpakkehus og nye offentlige toiletter, der fysisk er afskilt fra restauranten.

Der er efterspørgsel efter en helhedsplan for området. Madpakkehuset kan

fx ligge ved kanoanløbsbroen eller ved p-pladsen oven for Hotel Julsø.

I øvrigt: Ejet af Hotel Julsø

Anbefaling

- Nyt madpakkehus
- Nye offentlige toiletter adskilt bedre fra hotellet
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste GudenåKrydsningspunkt er Ludviglyst – eller i den anden retning, mod syd og opstrøms, Havnen i Ry/Skimminghøj Teltplads.
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden, så det er tydeligt, hvor man må lægge til med kanoer og kajaker ved siden af rutebådenes anløbspladser.
- Bedre synlighed for kobling til cykelruten og Gudenåstien/Himmelbjergruten

Status for Himmelbjerget / Hotel Julsø i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - men bedre afmrkning er ønskeligt. Gudenåstien går gennem pladsen	Nej	Kanoer/kajaker trækkes op på stranden. Turistbådenes anløbsbro	Bedre markering af landgangsmulighed er ønskelig	Nej	Nej	Ja - på de offentlige toiletter	Ja

Himmelbjergruten til Silkeborg

0 100 meter

Silkeborg/Laven

Ry

Hotel Julso

Vandreruten Århus-Silkeborg til Silkeborg

P

Vandreruten Århus-Silkeborg til Ry

Himmelbjergruten til Himmelbjerget

Lynghedeturen til Himmelbjerget

14a. Laven Søplads, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Laven Søplads kunne være et alternativ til Ludvigsløst, fordi der her er mulighed for udvikling.

Det skal dog bemærkes, at arealet ejes af Banedanmark, hvilket kan sæt-

te begrænsninger på aktivitetsudvidelser, idet Banedanmark helst ikke ser krydsende trafik af banelegemet øget. Hverken den sejlede eller gående trafik vurderes dog at medføre øgede krydsninger af banelegemet.

I øvrigt: Ejet af Silkeborg Kommune

Laven Søplads syd for banen

Status for Laven Søplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, boldværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - men bedre afmærkning er ønskeligt. Gudenåstien går gennem arealet	Ja	Ja - fx opstilling på stranden ved bådeshavnen	Ja	Nej	Nej	Ja - på de offentlige toiletter	Ja

Anbefalinger

At der tages stilling til, om Ludvigsløst skal være et GudenåKrydsningspunkt eller om Laven Søplads er bedre egnet.

Madpakkehus kan være svært at placere rent landskabeligt ved Laven Søplads.

Silkeborg Kommune kan derfor ikke anbefale, at publikumsfaciliteterne udbygges nogen af de to steder. Om man vil vælge at kalde Laven Søplads et krydsningspunkt, kan det fx være med en bemærkning om begrænsede faciliteter.

Toiletbygning nord for banen

Bådeshavnen ved Laven Søplads

30

Laven Stationsby

P

Bonholt Vig

Himmelbjerggruten
til Silkeborg

Himmelbjerggruten
til Alling/Ry

0 100 meter

14b. Ludvigslyst, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Et relativt ydmygt landgangssted nært knyttet til Sejs/Svejbæk. Der er ikke ønske om udvikling – fx med toiletter eller madpakkehus, og spørgsmålet er

derfor, om det egner sig som Gudenå-Krydsningspunkt? Et alternativ kunne være Laven Søplads.

I øvrigt: Ejet af Silkeborg Kommune

Status for Ludvigslyst i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - men bedre afmærkning er ønskeligt. En siderute til Gudenåstien går gennem arealet.	Nej	Ja	Ja	Nej - men anden info om bl.a. isætning af både	Nej	Nej	Ja

Anbefalinger

At der tages stilling til, om Ludvigslyst skal være et GudenåKrydsningspunkt eller om Laven Søplads er bedre egnet.

Ludvigslyst er ikke optimalt som krydsningspunkt, da mulighederne for at udbygge faciliteterne ikke er tilstede pga. fredning, arealets i forvejen intensive anvendelse set i forhold til dets ringe pladsforhold m.m.

Silkeborg Kommune kan derfor ikke anbefale, at publikumsfaciliteterne udbygges.

Hjejlebroen ved Ludvigslyst

Offentligt isætningssted for småbåde

0 100 meter

Himmelbjerggruten
til Silkeborg

Himmelbjerggruten
til Ry

 30

 P

 i

Julso

Himmelbjerggruten
til Skyttehusets Camping

15. De Små Fisk, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Plads i udkanten af Sejs/Svejbæk med store plæner til ophold, grill m.v. Gratis telt- og shelterplads for kano- og kajaksejlende, ældre toiletbygning, kiosk m.v. Et grønt partnerskab arbejder med udviklingsplaner for området, med bl.a. ny toilet- og kioskbygning, naturlegeplads, madpakkehus, tilgængelighed for alle etc. Vandvejen, Gudenåstien og cykelrute R30 går forbi/krydses her.

I øvrigt: Ejet af Naturstyrelsen og drevet af Silkeborg Kommune.

Anbefaling

- Nyt madpakkehus
- Nye offentlige toiletter
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste GudenåKrydsningspunkt er Indelukket i Silkeborg eller – i den anden retning Himmelbjerget/Hotel Juelsø
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden samt til cykelrute og Gudenåsti

Badeområde

Opholdsområde ved De Små Fisk

Eksisterende toiletbygning i forgrunden og iskiosk i baggrunden

Status for De Små Fisk i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - men bedre afmærkning er ønskeligt. Gudenåstien går gennem pladsen	Nej	Kanoer/kajakker trækkes op på stranden ved turistbådenes anløbsbro og teltpladsen	Ja - bedre markering af landgangsmulighed er ønskelig	Ja	Nej	Ja - på de offentlige toiletter	Ja

Himmelbjerggrøten til Silkeborg

Himmelbjerggrøten til Ry

30

0 100 meter

De Sma Fisk

Rørskov

Rørskov

Himmelbjerggrøten til Sø

0 100 meter

16. Indelukket, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Det største og mest benyttede GudenåKrydsningspunkt, fordi det er en central plads for en lang række aktiviteter for Silkeborg by – først og fremmest knyttet til sejlads (turistbåde, motorbåde, robåde, kanoer/kajaker m.v.), men også som udflugtsområde/lystskov for Silkeborgs borgere og gæster samt til afholdelse af små og store arrangementer i området.

Der kommer også mange eksterne besøgende til AQUA og Museum Jorn.

Her er flere faciliteter som kiosk, toiletter, madpakkehus, opholdspladser med borde/bænke-sæt etc.

Himmelbjergruten/Gudenåstien får gennem Indelukket et fælles afmærket forløb med vandreruten Aarhus-Silkeborg, ligesom også cykelrute R30 ikke løber langt herfra. Silkeborg Kommune har vedtaget en helhedsplan for

området, der understøtter udviklingen af Indelukket som GudenåKrydsningspunkt.

I forhold til udvikling af GudenåKrydsningspunkt bør det overvejes at etablere et isætningssted for kanoer/kajaker ved p-pladsen eller i det mindste skilte bedre til den centrale del af Krydsningspunktet, hvor også toiletter og madpakkehus befinder sig.

I øvrigt: Ejet og drevet af Silkeborg Kommune

Anbefaling

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold (en del af den vedtagne Helhedsplan). Nærliggende GudenåKrydsningspunkter er Havnen i Silkeborg og – i den anden retning – De Små Fisk
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden

Status for Indelukket i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - bedre afmærkning er ønskelig. Gudenåstien/Himmelbjergruten går gennem pladsen	Ja - ved kiosk	Udlejningskanoer trækkes op ved campingpladsen. Der er ikke et kano-isætningssted i Indelukket	Ja	Nej - men anden info findes	Ja - ved kiosk	Ja	Ja

Parkeringsarealer til publikum i Indelukket

Havnepladserne i Indelukket er oprindeligt etableret som beskæftigelsesarbejder

Himmelbjerggrøften til Silkeborg Station

Kajak-klubben

Himmelbjerggrøften til Silkeborg Station

0 100 meter

Museum Jørn

Gudens Vandværk

Indelukkets Sitrækbar

Minigolf

Badehavn

Badehavn

Silkeborg Motorbadsklub
Indelukkets Spisested

Badehavn

Nordskoven

30

Højlebro

Himmelbjerggrøften til Himmelbjerg

Himmelbjerggrøften til De Små Fisk

17. Havnen, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Midt i Silkeborg by med masser af muligheder for indkøb, restauranter, overnatning m.v. Havnemiljø, bl.a. med rutebådernes anløbspladser.

GudenåKrydsningspunktet må defineres som strækkende sig på begge sider af havnen, da kanoanløbspladsen fx findes på vest-/bysiden, mens toiletterne, cykelrute R30 og rutebådernes anløbspladser (og dermed de mange turister) befinder sig på østsiden. Midt i det hele ligger kanoudlejningen og Slusekiosken, som også tiltrækker masser af aktivitet.

GudenåKrydsningspunktet/området bør tænkes sammen og bindes sammen bl.a. ved formidling, der foreslås placeret på østsiden. Skiltning af Himmelbjergruten og koblingsmulighed til vandreruten Langsøstien/Trækstien samt cykelruten Randers-Silkeborg (Gjernbane-stien)) foreslås opsat på toiletbygningen ved turistbådene.

I øvrigt: Ejet af Silkeborg Kommune

Anbefaling

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste GudenåKrydsningspunkt er Sminge Sø rasteplads og opstrøms ligger Indelukket og De Små Fisk.
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden og til vandre- og cykelruter

Kommunen oplyser: "Teknik- og Miljøafdelingens Plan og Byg-sektion er på vej med nye infotavler om byen, indkøbsmuligheder m.m. Desuden kommer der infotavler om kammerslusen og Sirenerne (træskulpturerne langs Remstrup Å). Disse infotavler placeres alle på østsiden af havnebassinet. Såvel layout som design på disse tavler er bestemt."

Status for Havnen i Silkeborg i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - bedre afmærkning er ønskelig. Forbindelser til Gudenåstien/Himmelbjergruten	Ja - ved turistbådene	Ja	Ja	Nej - men anden info findes	Nej	Ja	Ja

Nye muligheder for at lægge til i Silkeborg Havn med småbåde

Området nord for slusen

18. Sminge Sø rasteplads, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Naturplads ved Vandvejen, cykelrute R30 og tæt på cykelruten Randers-Silkeborg (Gjernbanestien) samt Gudenåstien/Trækstien.

På den modsatte side af åen findes Naturstyrelsens teltplads, Sminge Teltplads. Der er et fint skiltet offentligt toilet ved nærliggende rensningsanlæg.

I øvrigt: Ejet af Silkeborg kommune. Det kan overvejes at lave en sti fra anløbstedet til p-pladsen på kommunens areal, så adgangen til åen ikke - som i dag - skærer ind over private grundarealer. Fugletårn. Formidlingsmæssigt kobles rastepladsen ved Sminge også til områderne vest for åen - Gjern Bakker etc. - idet der er udsigt til disse områder og ikke så langt at køre i bil eller cykel via Svostrup Kro / Tvilum Bro.

Anbefaling

- Nyt madpakkehus
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste GudenåKrydsningspunkt er muligvis Tvilum kirke? - ellers Kongensbro
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden - og til cykelruten R30 og Gudenåstien/Træksti

Toiletbygningen ved rensenanlægget

Udsigten fra fugletårnet på vestbredden af Sminge Sø

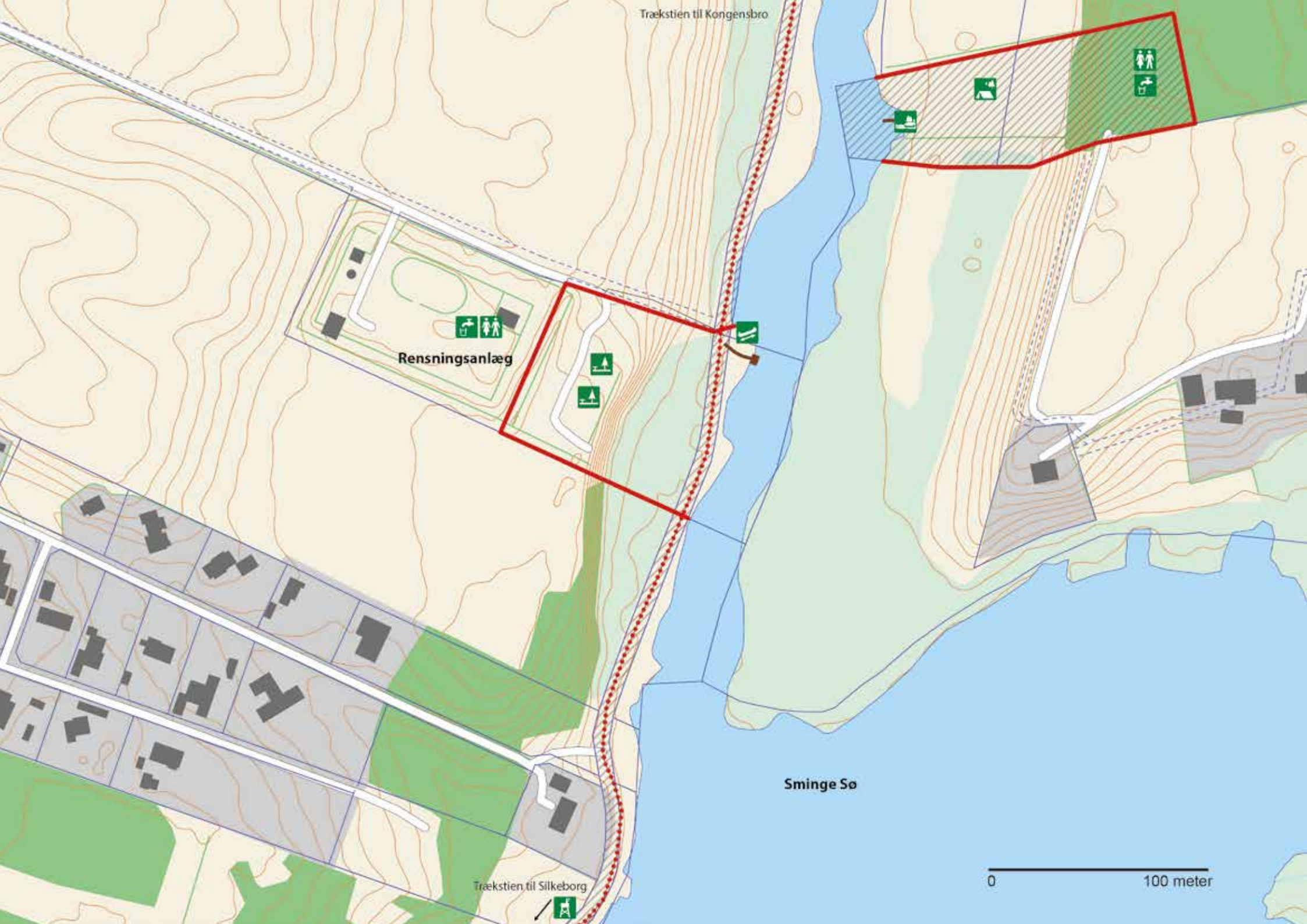
Sminge teltplads ved Gudenåens østbred

Status for Sminge Sø rasteplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanosætningssted	Plads til opbevaring af kajak / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - bedre afmærkning til cykel- og vandreruter er ønskelig. Bør skiltes bedre fra vandsiden.	Nej	Ja	Ja	Nej - men anden info findes	Nej	Ja	Ja

Trækstien til Kongensbro

Rensningsanlæg

Sminge So

Trækstien til Silkeborg

0 100 meter

19. Tvilum Kirke, Silkeborg Kommune – nyt forslag til GudenåKrydsningspunkt

Kort beskrivelse

Grundet hærværk og private ejerforhold har Silkeborg Kommune i efteråret 2015 nedlagt rasteplassen ved Tvilum Bro. Til gengæld er der opstået en mulighed for at anvende eksisterende faciliteter ved Tvilum Kirke, ca. 350 m længere nede af åen.

Her har menighedsrådet ønsker om at lave en kobling til Gudenåen i form af en landgangsbro og en sti fra åen til kirken. Tvilum er ikke en prik på det nuværende kort over potentielle GudenåKrydsningspunkter, men det foreslås at kombinere de eksisterende projektplaner på stedet med etablering af et GudenåKrydsningspunkt. Tvilum Klosterkirke udgør et meget vigtigt POI og er en væsentlig brik i fortællingen om klosterriget og Gudenåen.

Cykel- og vandreruten går på vestsiden af åen, mens kirken ligger på

østsiden, men Tvilum Bro ligger kun 1 kilometers gang fra Tvilum Klosterkirke.

I øvrigt: Ejet af menighedsrådet/kirken og Tvilumgård

Toiletbygning ved Tvilum Kirke

Anbefaling

- At undersøge muligheden for at etablere GudenåKrydsningspunkt / tænke GudenåKrydsningspunktet sammen med menighedsrådets projektet

Tvilum Kirke

Status for Tvilum Kirke i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanosætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja, men i dag ingen adgang for sejlende. Menighedsrådet arbejder på at lave et broanlæg	Ja, - ved kirken	Nej	Kommer	Nej - men anden info findes	Nej	Ja	Ja

Status på projektplanerne: Menighedsrådet ønsker at fejre 500 året for reformationens indførelse i Tyskland i 2017.

Det vil man bl.a. fejre med et større teaterstykke/happening med munke, som kommer sejlende ad Gudenåen og går i land og slår sig ned. Senere i stykket kommer der bud sydfra om reformationen osv.

I den forbindelse skal de fysiske rammer udbygges. Status er, at menighedsrådet søger de nødvendige tilladelser og dispensationer til at bygge anlægsbro samt plankebro ind til fast grund. Herfra fældes et

lige tracé til stiforbindelse mellem åen og kirken.

Et sted herimellem er det tanken at lave en "udposning" på stien, hvor der opføres en infopavillon. Der skal primært informeres om kloster og kirke samt reformation m.m.

Disse tiltag forudsætter lodsejeren Tvilumgårds samtykke. Menighedsrådet har en god dialog med ejer herom. Menighedsrådet vil om nødvendigt afsætte flere ressourcer til renholdelse af toilettet. Der skal selvsagt holdes flere møder mellem menighedsrådet, kommunen og Gudenåsamrådet.

Trækstien til Kongensbro

Tvilum Kirke

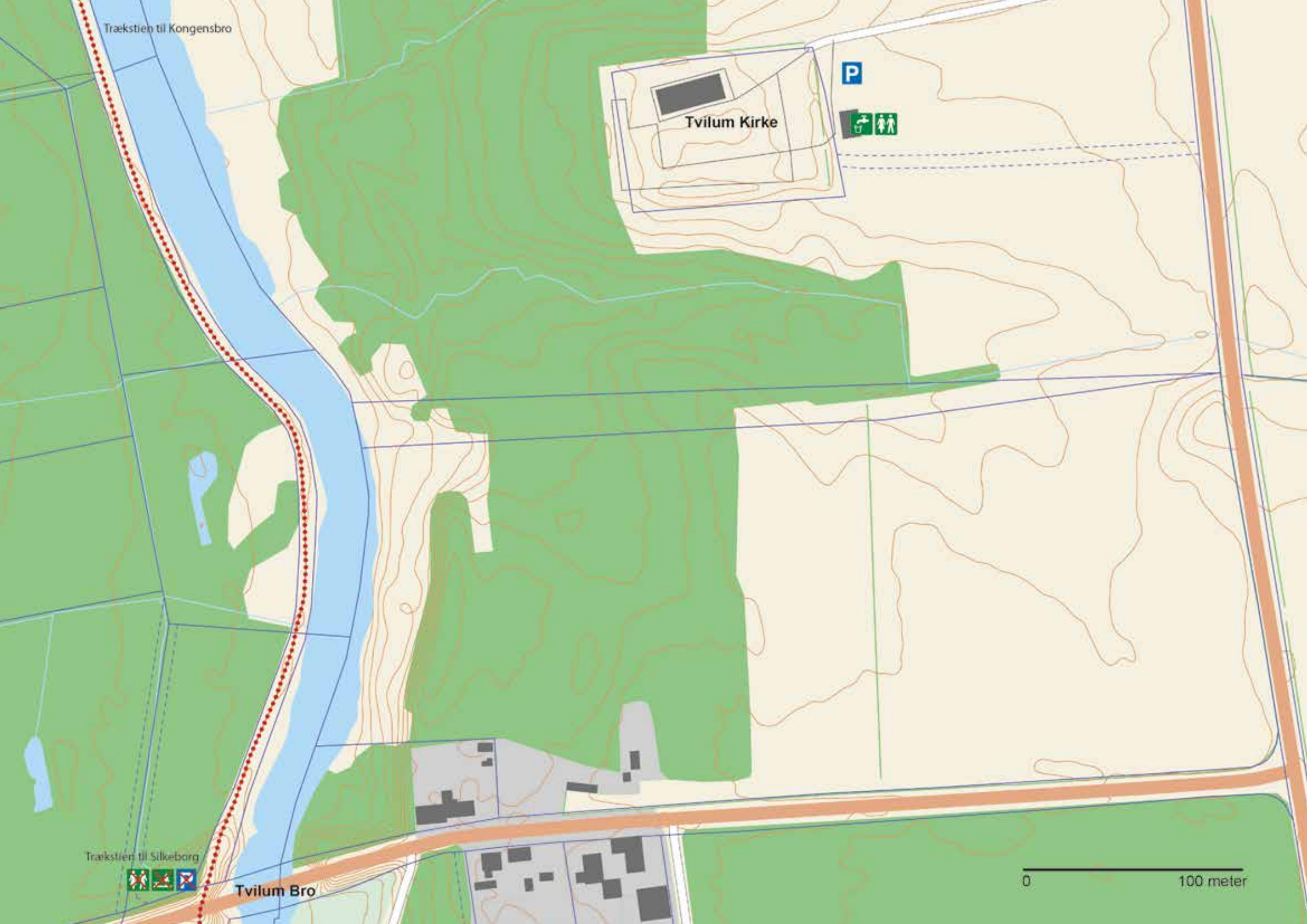

Trækstien til Silkeborg

Tvilum Bro

0 100 meter

20. Kongensbro, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Rasteplads ved broen og landevejen Århus-Viborg, på sydsiden af åen, modsat Kongensbro kro. Gudenåstien/Trækstien passerer broen. Der er ingen cykelrute her.

Silkeborg Kanocenter har opført shelters og ny toiletbygning, hvor der er indgået en driftsaftale med Silkeborg Kommune, så toiletbygningen har status som offentligt toilet.

I øvrigt: Det offentlige område ved Kongensbro ejes af Silkeborg Kommune og naboarealet mod øst med shelters og toiletbygning ejes af Silkeborg Kanocenter.

Anbefaling

- Nyt madpakkehus på det offentlige område
- Etablering af bedre handicapadgang til toiletbygningen

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold. Næste GudenåKrydsningspunkt er Ans søbred – den anden retning Sminge teltplads (eller Tvillum Klosterkirke).
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden

Gangbroen under Viborg Landevej

Ny toiletbygning ved Kongensbro

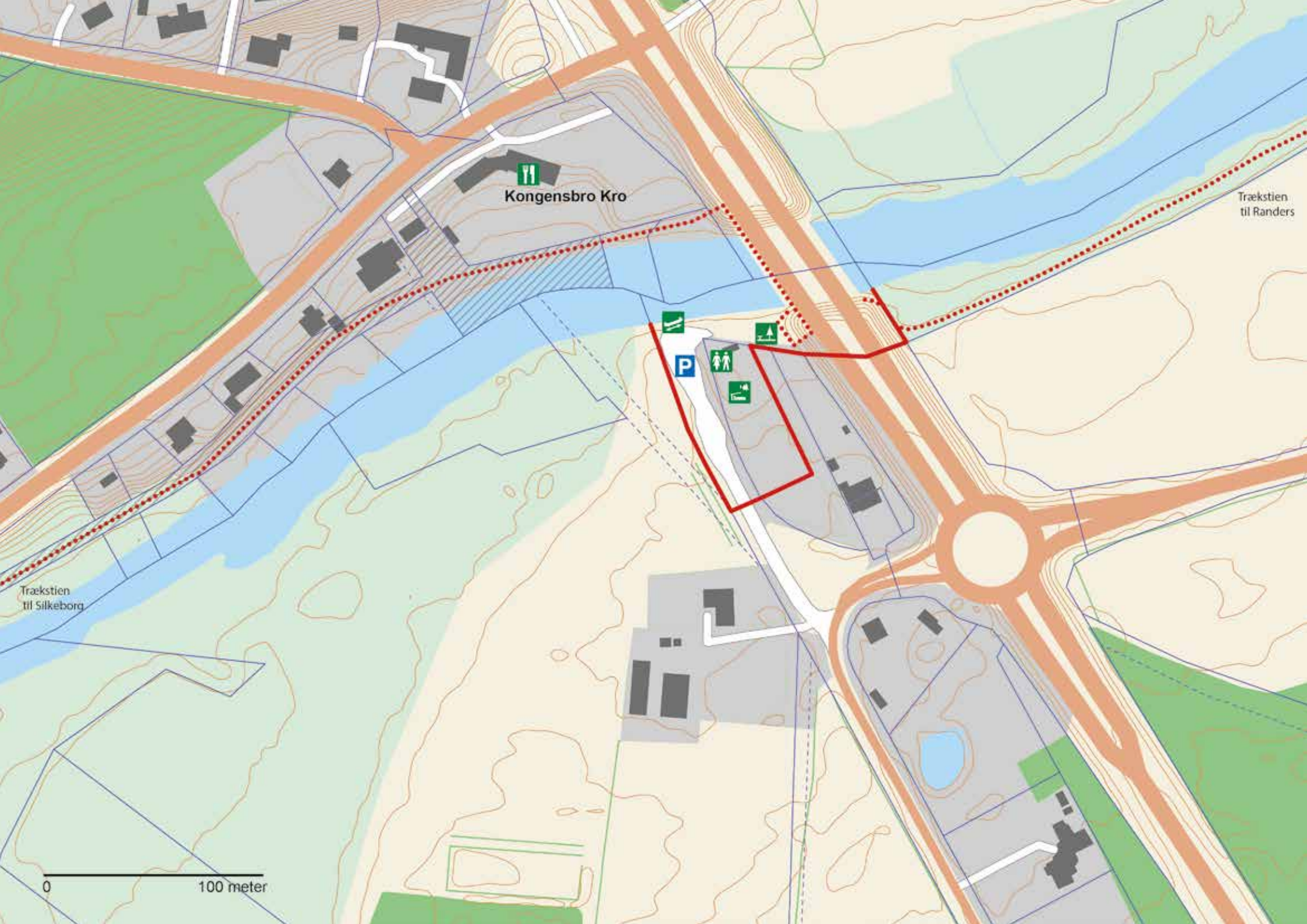
Nye shelters ved Kongensbro

Status for Kongensbro i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - ingen cykelrute, men Trækstien passerer gennem området	Nej, men nyt toilet vurderes at kunne forsynes med rampe	Ja	Ja	Nej - men anden info findes	Nej	Ja	Ja

Kongensbro Kro

Trækstien
til Silkeborg

Trækstien
til Randers

0 100 meter

21. Ans Søbred, Silkeborg Kommune

Kort beskrivelse

Telt- og rasteplass ved Ans sø, tæt på Ans by og dermed indkøbsmuligheder. Cykelrute R30 samt Gudenåstien/Trækstien går tæt forbi.

I øvrigt: Ejet og drevet af Silkeborg Kommune i samarbejde med borgerforeningen i Ans.

Man kunne overveje at koordinere information ...

Anbefaling

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold.
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden og til/fra Gudenåstien/Trækstien og cykelrute R30

Opholdsområde og fugleobservationssted ved Tange Sø

Sheltere

Status for Ans Søbred i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ingen ruter berører pladsen direkte. Der foreslås bedre skiltning mellem pladsen og ruterne	Ja	Ja	Ja	Nej - men anden info findes	Ja	Ja	Ja

0 100 meter

Tange Sø

22. Tangeværket, Viborg Kommune

Kort beskrivelse

Tangeværket udgør endnu en overbæring for de sejlene på Gudenåen, idet kanoerne og kajakerne her skal køres på transportvogne forbi værket – en transportafstand på næsten 400 meter med en forholdsvis stejl rampe i hver ende.

Krydsningspunktets kerne vil være ved isætningsstedet nedstrøms værket, hvor der i dag er toiletter og borde/bænke-sæt. Men hele området med det omgivende landskab, herunder den store dæmning og hele den tilknyttede historie om det enorme ingeniør- og anlægsarbejde samt det nærliggende Energimuseum, rummer et meget stort potentiale for formidling og historiefortælling.

Der arbejdes på at skabe en helhedsplan for hele området. Både Gudenåstien/Trækstien og cykelrute R16 og R30 går lige forbi.

I øvrigt: Området er ejet af Gudenåcentralen. Gudenåcentralens bestyrelse overvejer at etablere en grønt partnerskab, som skal belyse mulighederne for faciliteter og formidling.

Anbefaling

- Renovering af ophaler- og isætningssteder samt ny anløbsbro ved ophalerstedet
- Nyt madpakkehus
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden (evt. kan et nyt udsigtstårn blive sigtepunkt for sejladserne på Tange Sø) og forbindelse med cykel- og vandreruter
- Evt. nye transportvogne til kanoer, kajaker og robåde

Status for Tangeværket i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/ eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja - men bedre skiltning er ønskelig	Ja	Ja	Ja	Nej - men anden info findes	Nej	Ja	Ja

Rampe til isætning efter værket

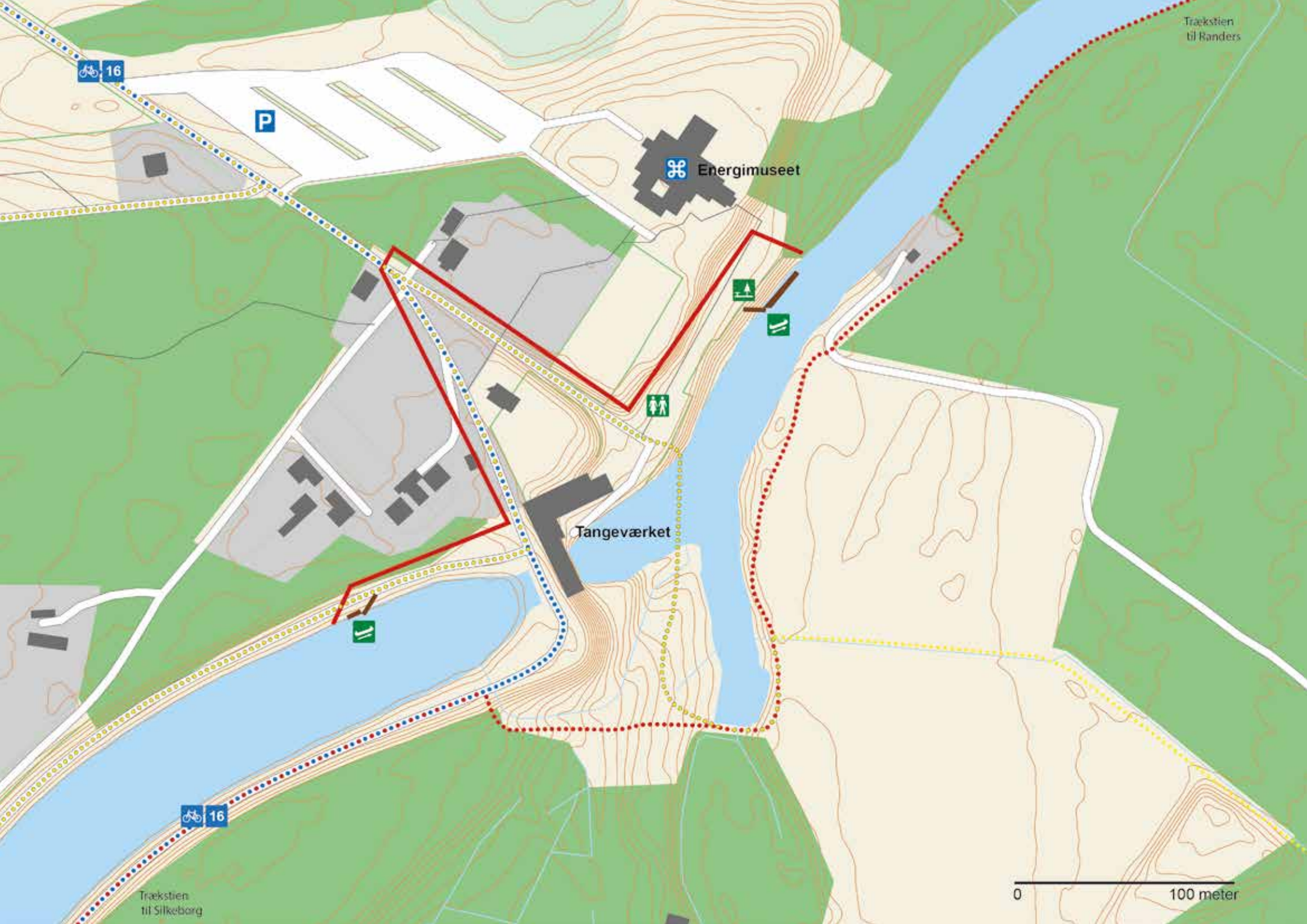

Rampe til ophaling før værket

Udlejningskanoer og kanovogn ved Energimuseet

Trækstien til Randers

Energimuseet

Tangeværket

P

16

16

Trækstien til Silkeborg

0 100 meter

23. Bjerringbro Teltplads, Viborg Kommune

Kort beskrivelse

Beliggende i selve Bjerringbro by og derfor med nærhed til indkøbsmuligheder. Gudenåstien/Trækstien samt cykelrute R30 passerer lige forbi.

Et grønt partnerskab arbejder på at etablere et bedre isætningssted ved Bjerringbro Teltplads og etablere træstier på en længere strækning af Trækstien fra Bjerringbro til Kjællinghøl med forbindelse videre mod Ulstrup og Dannebrogpladsen.

Partnerskabet har efter besigtigelsen i august 2015 besluttet at indarbejde et madpakkehus ved Bjerringbro Teltplads i partnerskabets projektbeskrivelse med det formål at kvalificere projektet i overensstemmelse med beskrivelsen af Gudenåkrydsningspunkter. Projektets titel: Tilgængelighed til Gudenåen – Bjerringbro – Kjællinghøl. Favrskov Kommune er gået med ind i partnerskabet

I øvrigt: Ejers af Viborg kommune og lejes af Outdoor Bjerringbro, der driver teltplads. Publikation: "Et grønt partnerskab om Trækstien ved Bjerringbro, december 2014".

Anbefaling

- Opgradering af isætningssted
- Nyt madpakkehus
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold

Isætning ved Bjerringbro Teltplads

Toiletbygningen ved Bjerringbro Teltplads

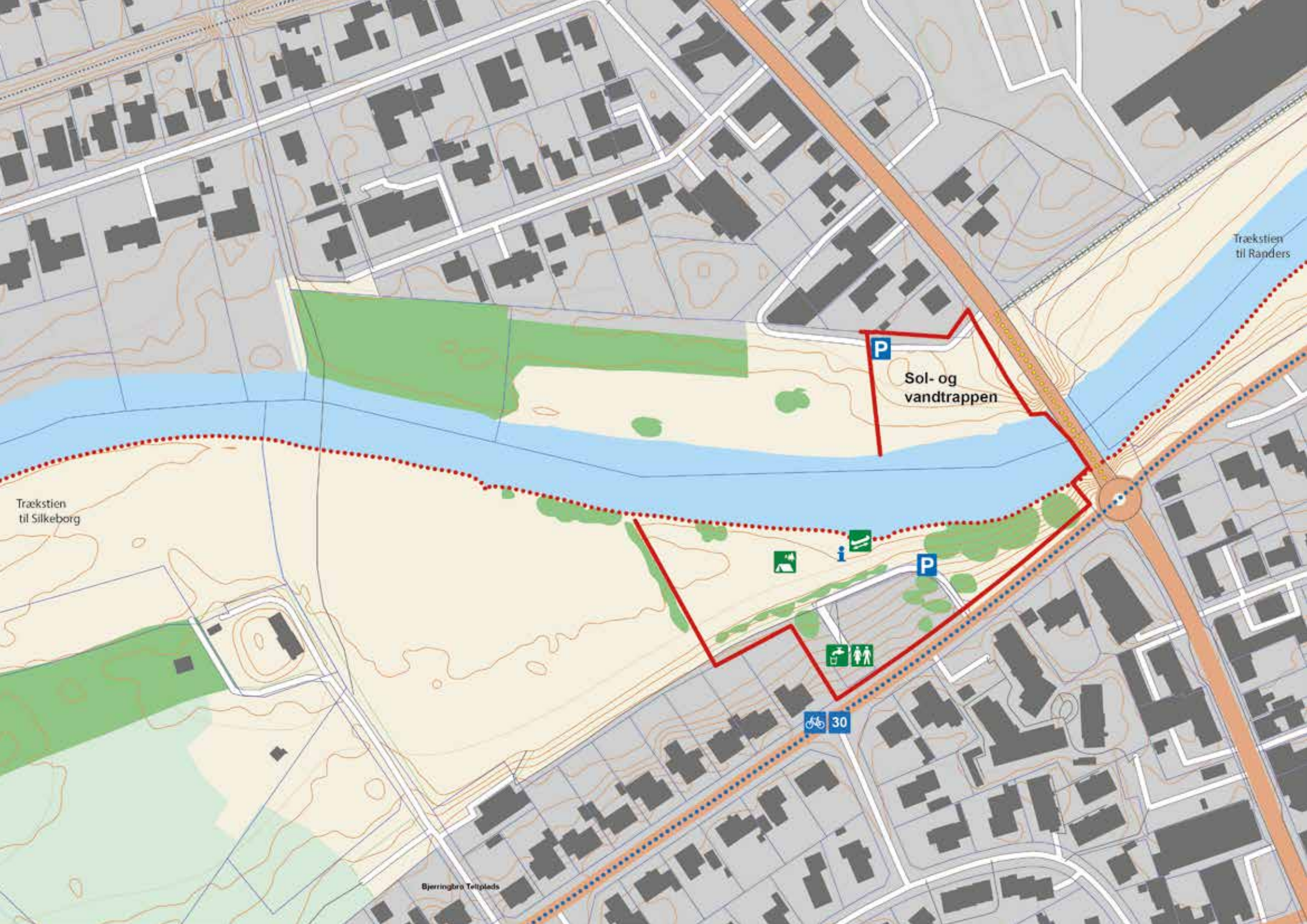
Kanoer ved Sol- og Vandtrappen

Status for Bjerringbro Teltplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, boldværk eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Cykel- og vandrerute gennem pladsen. Der foreslås bedre skiltning mellem pladsen og ruterne,	Ja	Ja - nyt anlæg planlægges	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja

Trækstien til Randers

P

Sol- og vandtrappen

Trækstien til Silkeborg

i

P

30

Bjerringbro Teltplads

24. Kjællinghøl Teltplads, Viborg Kommune

Kort beskrivelse

Teltplads på nordsiden af Gudenåen i skoven mellem Bjerringbro og Ulstrup. Kjællinghøl-broen, der er fra 2011 og har et frit spænd på 35 meter, forbinder pladsen med Trækstien samt cykelrute R30 syd for Gudenåen. Gode P-pladsforhold for bilende både nord og syd for åen.

Teltpladsen

Til krydsningspunktet må også regnes Historisk Værksted få hundreder meter nordfor pladsen. Her ligger der en rekonstruktion af et langhus fra 600-tallet samt 3 shelters og 2 toiletter, hvoraf det ene er handicapvenligt.

Det middelalderlige voldsted, Kjællinghøl, ligger et par kilometer øst for teltpladsen. Der er afmærket stiforbindelse mellem lokaliteterne. Der er kanoophalingsplads.

I øvrigt: Ejes af Naturstyrelsen.

Anbefaling

- Opgradering af/nyt isætningssted
- Madpakkehus
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden samt Gudenåstien/Trækstien og cykelruterne

Status for Kjællinghøl Teltplads i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – skiltning til og fra ruterne bør være tydeligere	Ja	Kanoer m.v. trækkes op på land nord for åen ved broen.	Ja	Ja – men bør opgøres som GudenåKrydsningspunkt	Nej	Ja	Ja

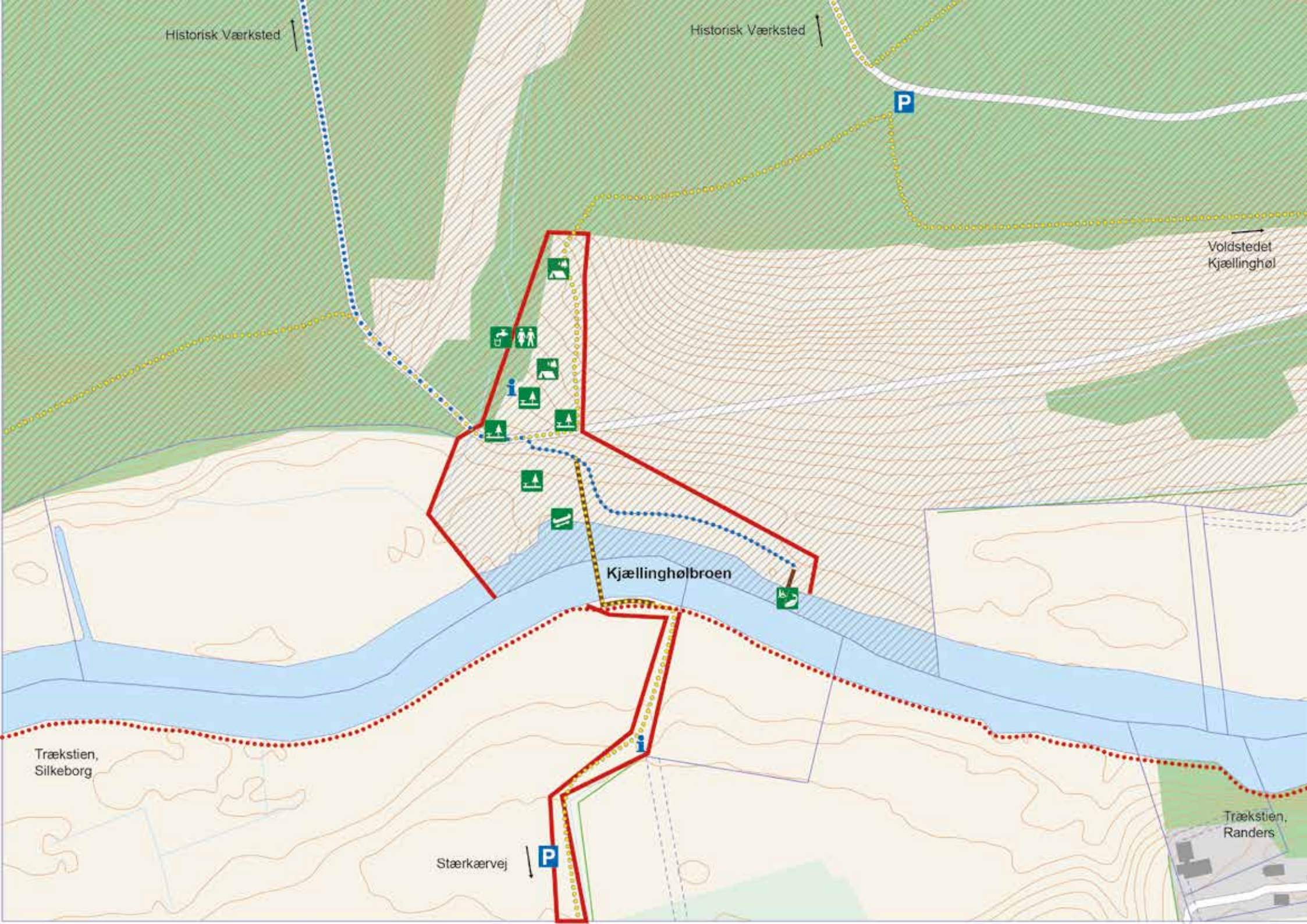

Kjællinghølbroen

Kjællinghølbroen med landgangssted i forgrunden

Historisk Værksted

Historisk Værksted

P

Voldstedet
Kjællinghøl

Kjællinghølbrosen

Trækstien,
Silkeborg

Stærkærvej

P

Trækstien,
Randers

25. Dannebrogspladsen i Ulstrup, Favrskov Kommune

Kort beskrivelse

Plads ved Ulstrup, hvor cirkus Dannebrog har gjort holdt hvert år – deraf navnet. Der er isætningssted, bord/bænke-sæt, legeplads, offentligt toilet og en marina med plads til ca. 25 både.

Der er udarbejdet en visionsplan for området. Visionsplanen realiseres i to faser.

Fase 1 indeholder udeskole/madpakkehus med grejbank, shelters med bålpladser, nyt isætningssted/ opholdsarealer med personlift, handiaptoliet med omklædningsfaciliteter og bagageopbevaring, fiskeplads og legeplads m.m. Fase 2 omhandler et å-bad.

Som et selvstændigt projekt udfører et grønt partnerskab nye træstier langs Gudenåen, så en 3 km lang strækning af Trækstien mellem Bamsebo Camping og Dannebrogpladsen bliver

opgraderet med bl.a. lystfiskeplatforme. Alle elementer udføres med fokus på tilgængelighed.

Gudenåstien/Trækstien og cykelrute R30 går lige forbi.

I øvrigt: Ejers af kommunen. Publikationer: "Et grønt partnerskab om Trækstien ved Ulstrup, november 2014" og "Visionsplan for Dannebrogpladsen, august 2014".

Frivillige klargør arealer til nyindretning af Dannebrogpladsen

Anbefaling

- At pladsens status som Gudenå-Krydsningspunkt integreres i planerne for Dannebrogpladsen – dvs.
- Nyt isætningssted
- Madpakkehus
- Nyt offentligt, handicapvenligt toilet

let

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden samt Gudenåstien/Trækstien og cykelruterne

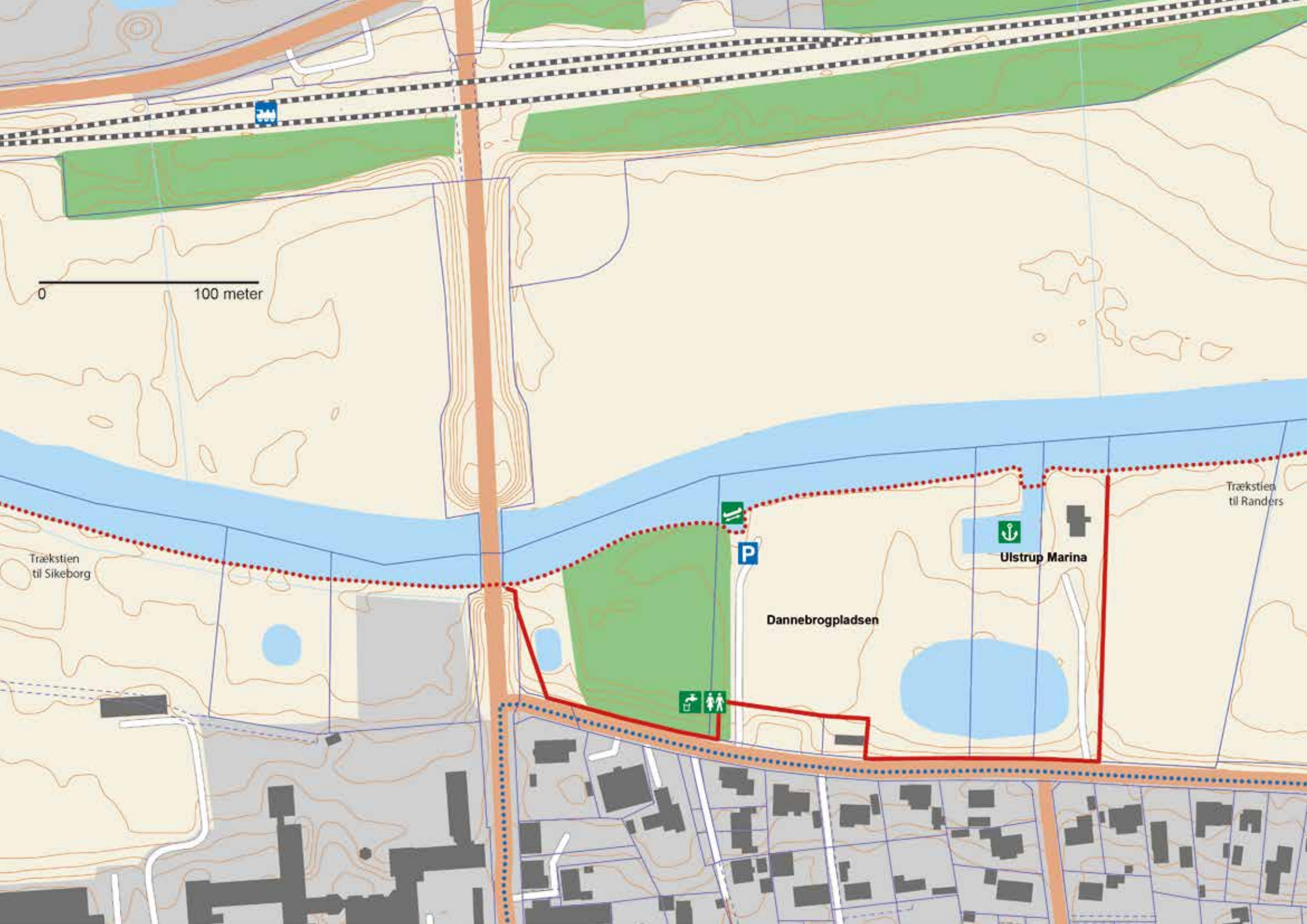
Status for Dannebrogpladsen i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, boldværk eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bord-bænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – skiltning til og fra ruterne bør være tydeligere	Nej - men et nyt toilet er på vej	Ja	Ja	Nej – men en del af den nye plan og andre tavler	Nej – men en del af den nye plan	Ja	Ja

Det eksisterende isætningssted ved Gudenåen

0 100 meter

Trækstien til Sikeborg

P

Uilstrup Marina

Dannebrogpladsen

Trækstien til Randers

26. Langå Marina, Randers Kommune

Kort beskrivelse

Havneområde med isætningssted for småbåde, kanoer og kajaker. Sammenhæng med campingpladsen, men ingen offentlige toiletter før en ny udviklingsplan evt. udføres. Gudenåstien/Trækstien samt cykelrute R30 og R29 går lige forbi. – Der er udarbejdet en plan for områdets udvikling med kommunen som tovholder.

I øvrigt: Pladsen er ejet af Langå Borger- og Håndværkerforening, der bl.a. har udlejet bådpladser til Langå Marina og et område til teltslagning for kanoturister ved Langå Camping.

Publikation: Randers Kommune har fået udarbejdet "Projektbeskrivelse for Skovlystområdet ved Langå" (som løbende tilpasses) som led i et større byfornyelsesprojekt for hele Langå.

I byfornyelsesprojektet er der afsat noget medfinansiering til pladsen, og

fundraising er iværksat 2015. Der er fortsat 4½ år tilbage af projektperioden.

Anbefaling

- Madpakkehus
- Nyt offentligt, handicapvenligt toilet
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden samt Gudenåstien/Trækstien og cykelruterne

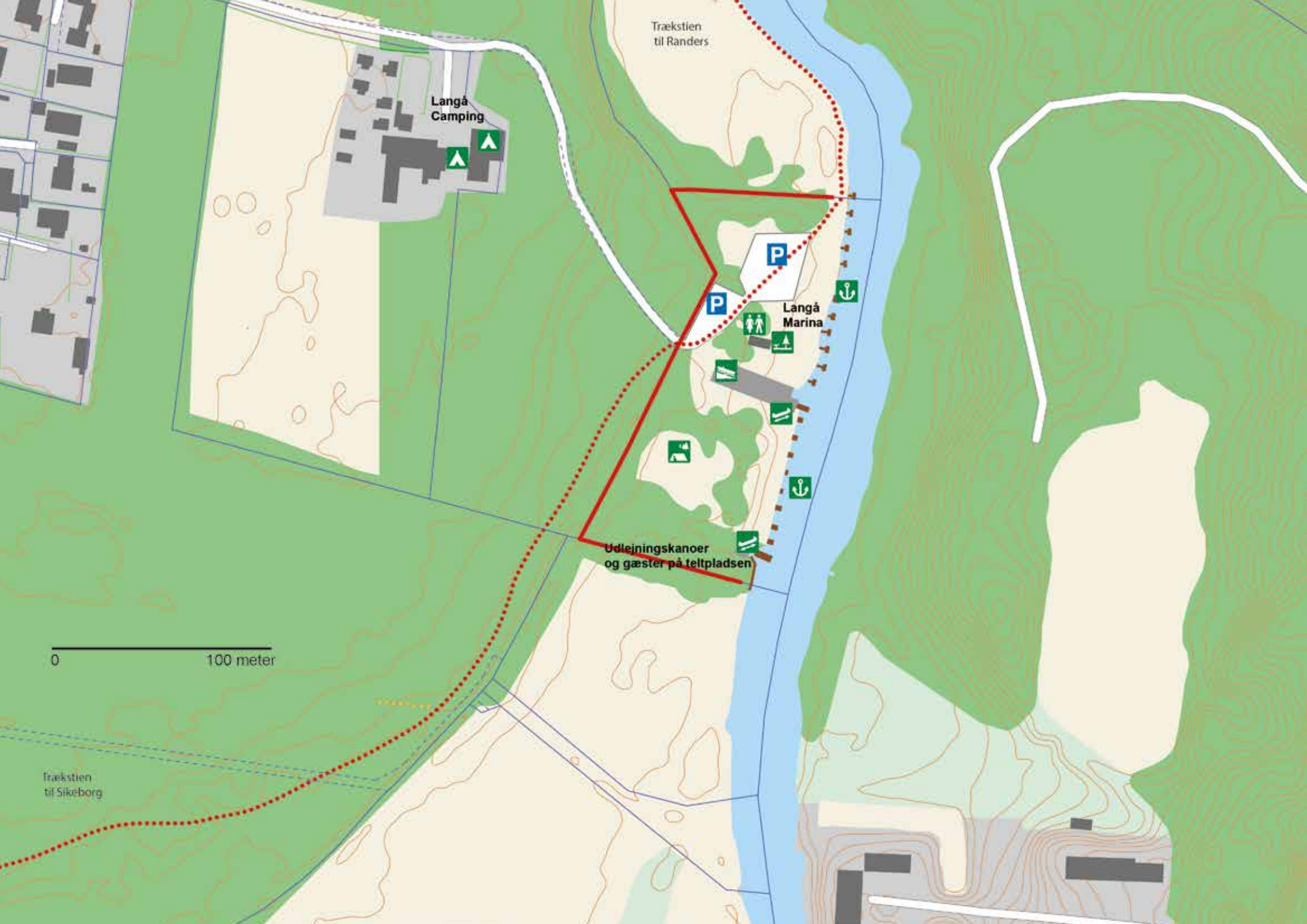
Udlejningskanoer ved teltpladsen på Langå Camping

Status for Langå Marina i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – skiltning til og fra ruterne bør være tydeligere	Nej - men et nyt toilet er på vej	Ja	Ja	Nej – men en del af den nye plan og andre tavler	Nej	Ja	Ja

Trækstien
til Randers

Langå
Camping

Langå
Marina

Udlejningskanoer
og gæster på teltpladsen

0 100 meter

Trækstien
til Sikeborg

27. Johannesberg, Randers Kommune

Kort beskrivelse

Naturplads med shelters samt offentligt toilet nord for Langå. Tæt på cykelrute R29 og Gudenåstien/Trækstien – ikke for bilende.

I øvrigt: Ejes af kommunen der bl.a. lejer en bygning ud til lystfiskerforeningens klubaktiviteter, hvori der også er indrettet et offentligt toilet for brugerne af bl.a. shelterne.

Anbefaling

- Ny isætningssted – der også er bedre til kajakkere
- Madpakkehus
- Nyt offentligt, handicapvenligt toilet
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden samt Gudenåstien/Trækstien og cykelruterne

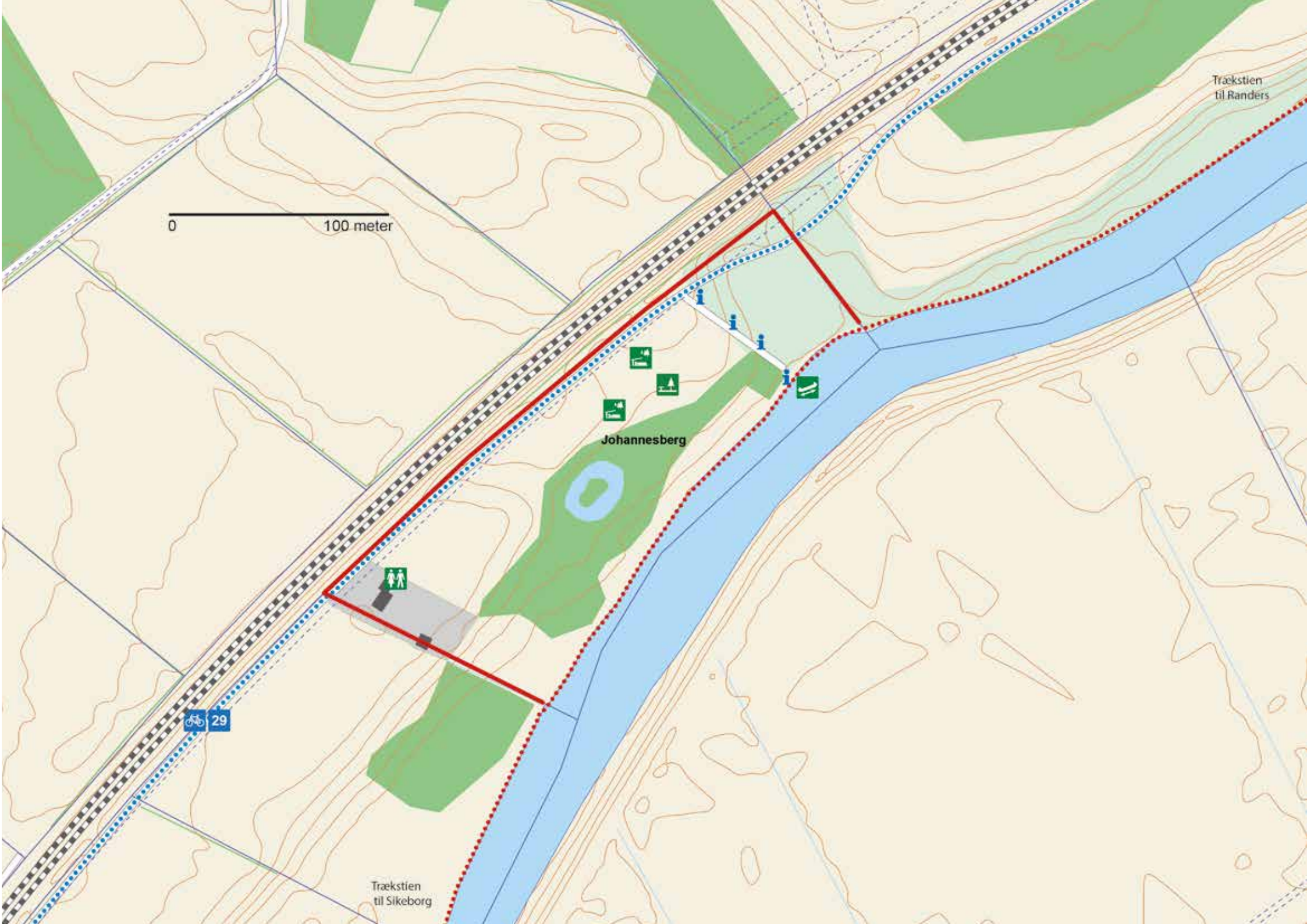

Status for Johannesberg i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – dog ikke adgang for bilister.	Ja - i nærliggende klubhus for lystfiskere.	Ja - men kunne nok gøres bedre - egner sig bl.a. ikke til kajakkere	Ja	Nej – andre tavler	Nej	Ja	Ja

0 100 meter

Trækstien til Randers

Johannesberg

29

Trækstien til Sikeborg

28. Fladbro, Randers Kommune

Kort beskrivelse

Hvor Nørreåen løber ud i Gudenåen, kort før Randers. Der er toiletter, shelters og madpakkehus i nærheden (Fladbro skov og ved klatreparken) men det bør skiltes bedre fra isætningsstedet.

Et madpakkehus kunne give læ tæt på isætningsstedet, da mange her venter på at blive afhentet efter endt kanotur på åen. – Cykelrute R29 samt Gudenåstien/Trækstien går tæt forbi.

I øvrigt: Ejet af Randers Kommune

Anbefaling

- Et madpakkehus, der også vil kunne give ly for de mange, der venter her – og hvor ny formidling kunne sættes op
- Bedre skiltning i området, der binder elementerne sammen og gør det nemmere for brugerne for at finde og benytte dem

- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden samt Gudenåstien/Trækstien og cykelruterne

Toilet i Skovhuset

Ny cykelstibro over Nørreå

Shelterpladsen i Fladbro Skov

Status for Fladbro i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/eller kanosætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – men bedre skiltning til/fra pladsen fra ruterne	Ja - men der bør skiltes til dem, da de ligger et stykke fra selve pladsen	Ja - og nyt bro-anlæg er på vej	Ja	Nej – andre tavler	Nej	Ja	Ja

Fladbro Skov

Skovhuset

Stibro

Fladbro Kro

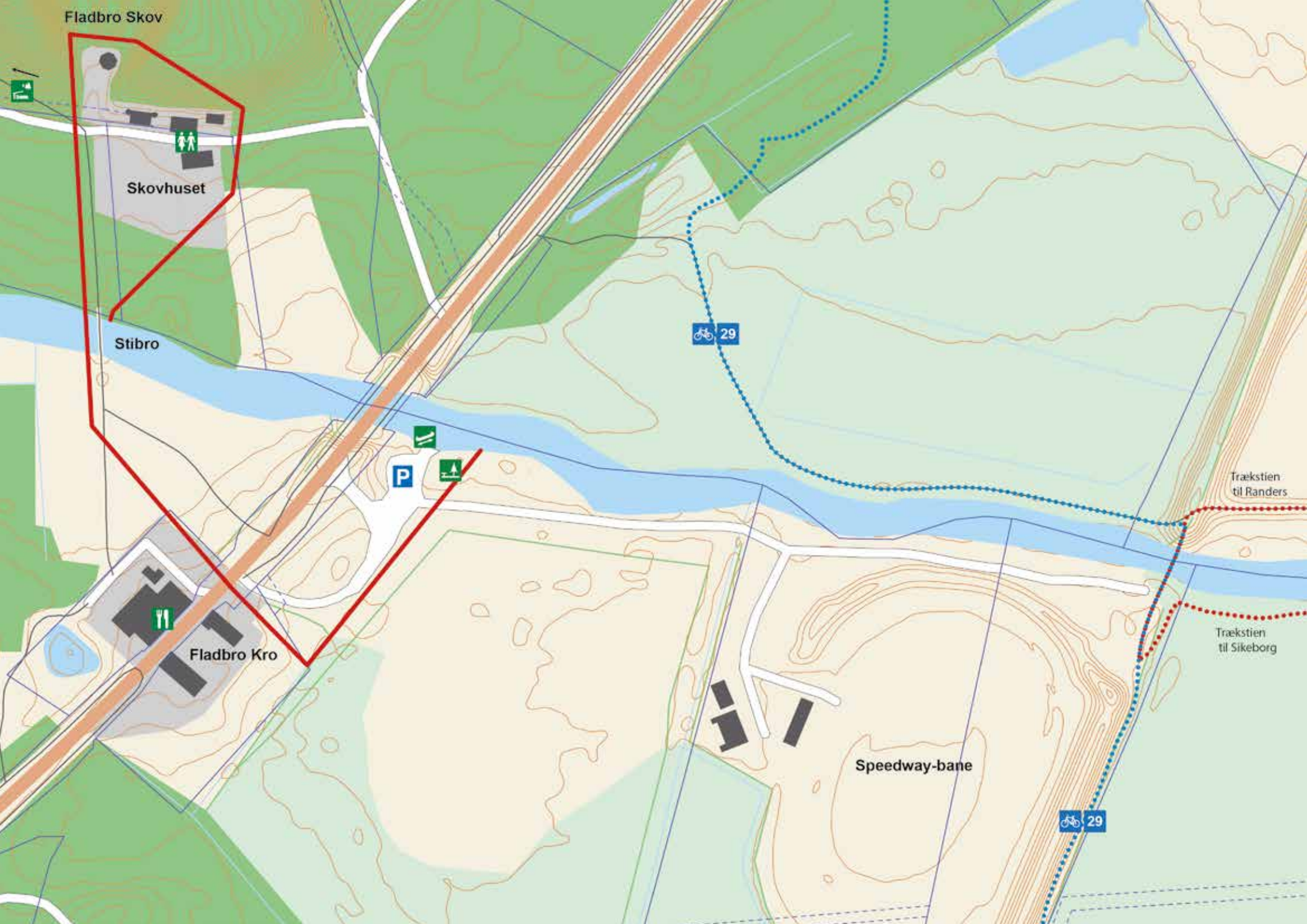
Speedway-bane

Trækstien
til Randers

Trækstien
til Sikeborg

29

29

29. Tørvebryggen, Randers Kommune

Kort beskrivelse

Tørvebryggen er oprindeligt det sted, hvorfra pramfarten på Gudenåen udgik.

Randers Kommune har iværksat et planlægningsarbejde – Byen til Vandet – som bl.a. fokuserer på Tørvebryggen og indretning af nye publikumsfaciliteter i form af fx en sammenhængende promenade ned mod vandet, der giver adgang både på langs og på tværs af vandet og skaber et potentiale for aktiviteter (sejlsport, sport, parker, udeservering fra restauranter mm). Man kunne tænke et GudenåKrydsningspunkt ved Tørvebryggen ind i dette.

I øvrigt: Ejes af kommunen. Publikation: "Byen til Vandet - Forundersøgelse".

Anbefaling

- Tænk Krydsningspunktet ind i planerne Byen til Vandet

- Et nyt isætningssted
- Et madpakkehus
- Bedre skiltning i området, der binder elementerne sammen og gør det nemmere for brugerne for at finde og benytte dem
- Nye skilte, der følger ovenstående anbefalinger i forhold til design og indhold
- Bedre skiltning til pladsen fra vandsiden samt Gudenåstien/ Trækstien og cykelruterne

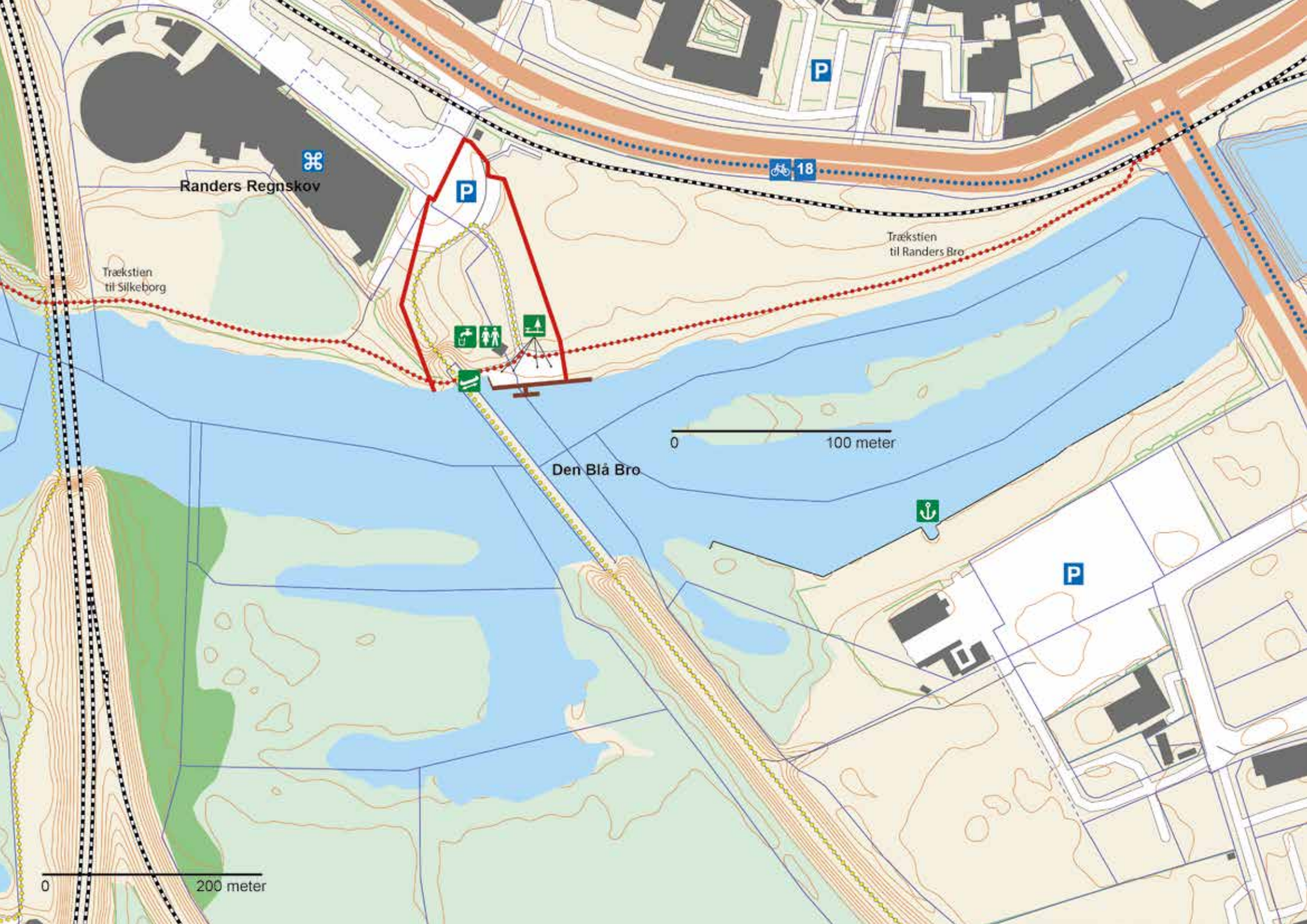

Status for Tørvebryggen i forhold til opgradering til GudenåKrydsningspunkt

Adgang for flere brugergrupper + tydelig skiltning til og fra ruterne	Handicap toilet	Robust bro, bolværk og/ eller kanoisætningssted	Plads til opbevaring af kano / kajak + bordbænkesæt	Infotavle, med oversigtskort, regler m.v. og oplevelsesmuligheder	Madpakkehus	Drikkevand	Affalds-spande
Ja – men bedre skiltning til/fra pladsen fra ruterne	Nej	Ja	Ja	Nej – andre tavler	Nej	Ja	Ja

Randers Regnskov

Trækstien til Silkeborg

Trækstien til Randers Bro

Den Blå Bro

0 100 meter

0 200 meter

P

P

P

18

Del 3. Lystfiskerturisme

Anbefaling

Det gamle GudenåSamarbejde anbefaler, at det nye GudenåSamarbejde tager initiativ til et partnerskab af kerneinteressenter, som arbejder frem mod et overordnet projekt, der matcher det fælles ambitionsniveau.

GudenåHelhedplanen, vers. 1, udpeger lystfiskerturisme som et væsentligt indsatsområdet i arbejdet med at realisere GudenåLandets rekreative potentiale:

Det vil vi!

Vi vil styrke og udvikle lystfiskerturisme ved Gudenåen.

Forslag til initiativer

1. Partnerskab. At der tages initiativ til et partnerskab af kerne-

interessenter, der kan beskrive status og hvad, der skal til, for at tiltrække flere lystfiskere.

2. Udviklingsprojekt. At der på baggrund af partnerskabets indsamlede viden og anbefalinger fundraises til et tværgående projekt. Projektet skal gennem prioriterede indsatser inden for fx. naturgenopretning, zoner, formidling, udvikling af oplevelsesprodukter og faciliteter, samt markedsføring højne kvaliteten af Gudenåens lystfiskerprodukt på en bæredygtig måde og synliggøre produktet.

Det foreslås, at et udviklingsprojekt tager udgangspunkt i nedenstående skitserede tretrinns løsningsmodel (figur 1) for tiltag, det anbefales at udføre

Figur 1

Vinder af sandartkonkurrence ved Ry

med henblik på at indfri potentialet for bæredygtig lystfiskerturisme i GudenåLandet.

For at realisere det ambitiøse tredje trin er det en forudsætning, at nogle af elementerne i den "basale løsning" og "mellem løsningen" er gennemført.

Det anbefales også, at igangsætte et udviklingsprojekt om lystfiskertypen de dedikerede lystfiskere – dvs. "lystfisker i naturen" og "det aktive lystfiskerliv"¹, som defineret i rapporten fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri – som den primære målgruppe.

Selvom det volumenmæssigt er en mindre gruppe, vurderes disse to lystfiskertyper i højere grad som et attraktivt segment for GudenåLandet, da de økonomisk er af større betydning end de ikke-dedikerede lystfiskere.

Endelig anbefales det, at et udviklingsprojekt tager udgangspunkt i den opdeling af fiskeområderne i Gudenåen, som er vist på skemaet næste side og uddybet på side 86.

I det følgende uddybes foranstående, og afslutningsvis listes en række mulige initiativer for det videre arbejde.

1. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2010): 'Lystfiskeri i Danmark. Hvem? Hvor meget? Hvordan?'. Sammenfatning af undersøgelsen af den samfundsøkonomiske værdi af lystfiskeri i Danmark, foretaget af COWI og Fødevarer-Økonomisk Institut

Udfordringer og grundlæggende forudsætninger for lystfiskerturismen

Lystfiskerturisme er kompleks, da den ud over at være et komplekst produkt sammensat af mange forskellige aktører der er med til at forme oplevelsen, samtidig indeholder en stor forvaltningsdel, der ideelt set skal sørge for at lystfiskeri kan foregå på en bæredygtig måde.

Med udgangspunkt i det stedbundne potentiale adskiller lystfiskerturisme sig på en række punkter fra en outdoor turistsucces som fx Cold Hawaii (se case s. 8), hvor:

- Kerneproduktet er uafhængig af menneskelig påvirkning, da det er bundforholdene som giver de gode surfbetingelser – bølger.
- Adgangen til bølgerne i Cold Hawaii er fri for alle

For lystfiskeri gælder derimod:

- Menneskelig påvirkning har stor effekt på fiskevandene og kerneproduktet – fiskbare fiskebestande.
- Fiskeretten i ferskvand er ikke fri, men tilhører lodsejerne. Her i Gudenåen prissættes adgangen til fiskeriet af lodsejerne de steder, hvor fiskeriet ikke er frit. Lystfiskerforeningerne lejer fiskevandet af lodsejerne og varetager det praktiske arbejde i forbindelse med vandløbsprojekter og fiskepleje, deres initiativer og ressourcer er en forudsætning for et bæredygtigt fiskeri.

Det er af den grund heller ikke nødvendigvis lystfiskerforeninger der har interesse i at øge antallet af turister, selvom det øger foreningernes indtægt via salg af fiskekort. Der kan nævnes flere scenarier, som får lystfiskerforeningerne til at tøve med at synliggøre fiskeriet over for turister.

Figur 2

Gudenåen	Type fiskeri
Øvre Gudenåen til Mossø	<ul style="list-style-type: none"> • Stallingfiskeri • Bækørredørredfiskeri, • Søørredfiskeri
Søhøjlandet - Silkeborgsøerne til Mossø	<ul style="list-style-type: none"> • Sø/bådfiskeri efter: <ul style="list-style-type: none"> • Søørred • Gedde • Sandart, • Aborrer • Medefiskeri
Gudenåen fra Silkeborg til Tange	<ul style="list-style-type: none"> • Medefiskeri • Geddefiskeri • Potentiale for lakse- og havørredfiskeri
Gudenåen fra Tangeværket til Randers Lilleåen med udløb omkring Langå	<ul style="list-style-type: none"> • Laksefiskeri • Havørredfiskeri

Gydebanke

Adgang til fiskeri

Det første scenarie er, hvis de lokale lystfiskeres adgang til fiskevandet forsvinder. Der kan ske, hvis fiskevandet bliver af så høj kvalitet, at lodsejerne ser en økonomisk fordel i at hæve prisen for fiskeretten, så fiskeriet tilbydes eksklusivt til lystfiskere med de største økonomiske ressourcer.

I et sådant scenarie fratages lystfiskerforeningerne retten til fiskevandet, og ligeledes ophører deres forvaltningsaktiviteter. Lodsejeren vil derfor selv skulle varetage vandløbsprojekter og udsætninger for at opretholde et bæredygtigt niveau af fiskebestande.

Et andet scenarie kunne være at fiskestrykket ganske enkelt blev for stort og antallet af lystfiskere langs brinkerne blev for højt. Denne balance mellem lokale lystfiskere og turister er svær i og med, det overvejende er de lokale lystfiskeres mangeårige indsats, der sikrer fiskebestandenes overlevelse.

Derudover kan der være interessekonflikter mellem lystfiskere og lodsejere, i de tilfælde hvor lystfiskerne har fokus

på vand- og miljøpleje og lodsejeren ikke nødvendigvis har samme fokus.

Administrative grænser

Gudenåens vandløbssystem krydser 13 forskellige kommuner, men lystfiskerturister forholder sig ikke til administrative grænser, når de besøger GudenåLandet. Det er derfor vigtigt at opfatte GudenåLandet som en samlet destination og nødvendigt, at kommunerne begynder at betragte GudenåLandet som en samlet enhed i højere grad.

Samarbejde

Udfordringerne betyder, at det er en grundlæggende forudsætning for udvikling af lystfiskerturisme, at der etableres samarbejde på tværs af nøgleaktørerne: lystfiskerforeningerne, andre aktører, herunder også lodsejere og kommunerne.

Et sted hvor man kan finde inspiration til at håndtere de mange udfordringer forbundet med lystfiskerturisme er Fishing Zealand, som er et forholdsvist ungt projekt.

Case: Fishing Zealand

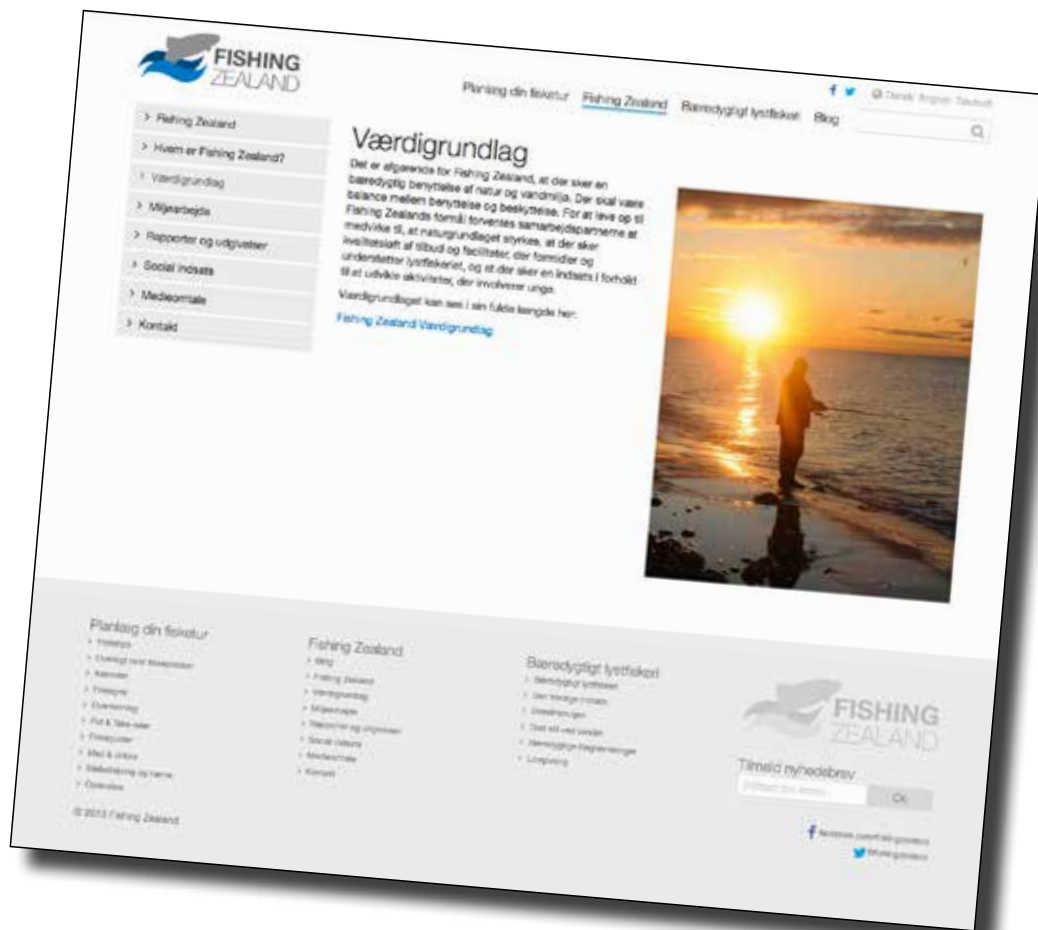
Fishing Zealand er et projekt, der blev taget initiativ til af Danmarks Sportsfiskerforbund i samarbejde med de to kommuner Odsherred og Vordingborg i 2010, efter inspiration fra det fynske projekt Havørred Fyn.

Man kunne se mulighederne i at kombinere naturgenopretningsprojekter med lystfiskerturisme og siden projek-

tets begyndelse i 2013 har flere kommuner sluttet sig til projektet, således der i dag er syv kommuner og flere på vej ind i partnerskabet.

Medlemskommuner forpligter sig i samarbejdet til at arbejde aktivt for en god sø- og vandløbskvalitet – dvs. de er fx. forpligtet til at udføre Statens vandområdeplaner. De skal ligeledes fokusere på at forbedre adgangsforhold til fiskestederne i kommunen.

Fra fishingzealand.dk

Foruden at hver kommune skal bidrage med minimum 150.000 kr. pr. år kræves, at hver kommune kan danne en erhvervsklynge med minimum fem deltagere. Dermed dannes grundlag for produktudviklingen, som direkte eller indirekte er afledt af interesse for lystfiskeri inden for private partnere.

Fishing Zealand leverer nogle basisydelser til erhvervsklyngerne, som derefter selv er ansvarlig for at lave aktiviteter, mens Fishing Zealand stimulerer processerne.

Det er individuelt, hvilke initiativer man laver ud over dem i fællesskabet. Hvis man et sted har lavet noget, som kan gavne hele fællesskabet, løftets det af Fishing Zealand ud i hele organisationen.

Private partnere og virksomheder omfatter B&Bs, restauranter, bådudlejning, grejbutikker osv. i de forskellige medlemskommuner. De kan være med i Fishing Zealand såfremt de opfylder en række kvalitetsstandarder. Fishing Zealand samarbejder med medlemmerne om rådgivning til markedsføring, eventplanlægning etc.

Fishing Zealand arbejder sammen med turistforeningerne om at skabe flere besøgende lystfiskere og derved øge indtægten i regionerne, men omdrejningspunktet er bæredygtighed.

Fishing Zealand omfatter selvfølgelig også lystfiskerforeninger, hvis mangeårige indsats i forhold til målrettet

avls- og udsætningsarbejde er grunden til, at fiskeriet i dag er i en fornuftig stand. For at lystfiskerforeningerne også i fremtiden kan varetage vandplejeaktiviteter, har man stor fokus på at involvere de unge i lystfiskeri².

Der er nogle klare fordele ved at være med i samarbejdet i Fishing Zealand, foruden konsulentrådgivning til idéudvikling og produktudvikling bliver man eksponeret via www.fishingzealand.dk og inkluderet i PR-tiltag og events.

Endvidere har projektet opnået en del omtale i nationale medier og fået indflydelse på det politiske niveau ved at give udtryk for Fishing Zealands holdninger til de politiske beslutningsorganer på landsplan. I 2015 blev der således indført et forbud mod hjemtagelse af gedder sammen med et forbud mod anvendelse af nedgarn i visse perioder i brakvandsområder ved Sydsjælland og Møn³.

Forbuddet er en udmøntning af den tidligere fødevarerminister Dan Jørgensens visioner for lystfiskerturisme. Ændret er ligeledes mindstemål på gedder fra 40 til 60 cm.

Selvom det var den tidligere ministers ønske at få gennemført disse tiltag, har Fishing Zealand antageligvis inspireret ministeren og lagt grundlaget for forbuddene, da man fremlagde en strategi i form af "Odense Fjord-modellen"⁴, som Danmarks Sportsfiskerforbund anbefalede.

2. <http://fishingzealand.dk/fishing-zealand/fishing-zealand/>
3. <http://mfvm.dk/fiskeri/indsatsomraader/lystfiskeri-og-fisketegn/flere-gedder-til-lystfiskeri/>
4. Odense fjord-modellen - fredningsbælter med forbud om garnfiskeri efter havørreder i Odense Fjord

Potentialet for lystfiskerturisme i GudenåLandet

Ifølge rapport fra Manto lavet for GudenåSamarbejdet har GudenåLandet et stort vækstpotentiale for Outdoor-turisme⁵, det samme bekræfter VistGudenaas udført af Related omkring en brandplatform.

Sidstnævnte rapport siger, at Outdoor-turisme ved GudenåLandet har størst potentiale ved at henvende sig til en tematiseret målgruppe.

Outdoor-turisme udgør en pallet af forskellige oplevelser for forskellige nichemålgrupper herunder også lystfiskere, kajak-entusiaster, langdistance-svømmere, mountainbike-entusiaster, løbere, vandrere, sejlere etc.⁶

Moderne turister ønsker i stigende grad at fokusere på deres helt særlige interesser, og deres rejsemotiver drives i højere grad af nicheinteresser.

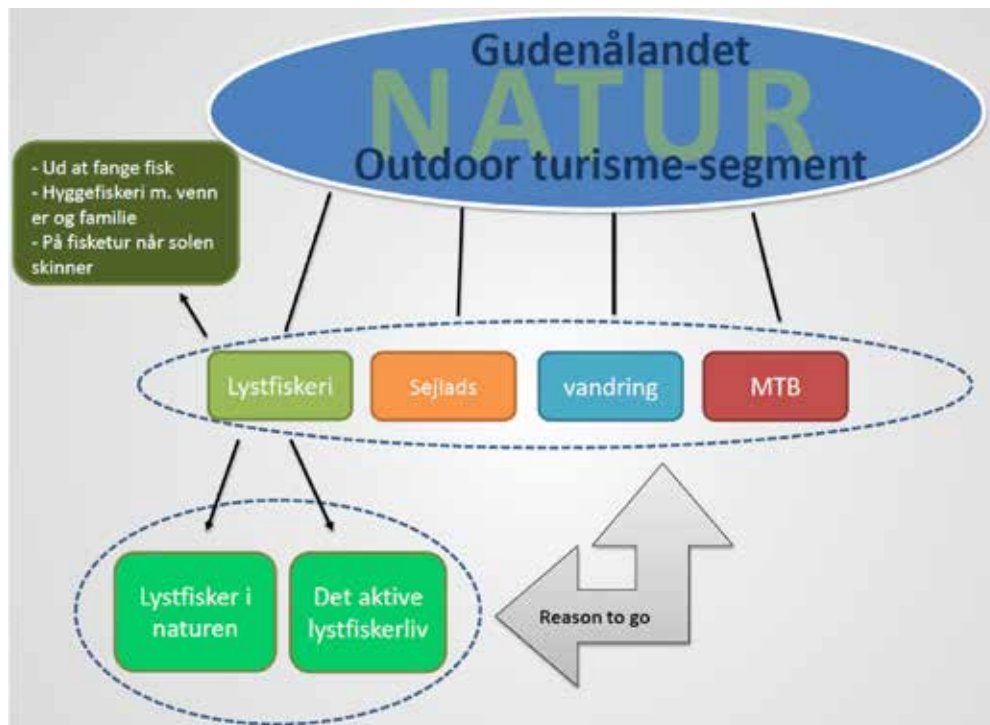
Turismemarkedet bevæger sig generelt fra masseprodukter mod specialprodukter. Turister inden for nicheområder bruger gennemsnitlig flere penge og deler gerne deres gode oplevelser med venner og familie på de sociale medier og blogs. Denne type turist er karakteriseret ved ofte at vælge kortere ophold, men med en høj genbesøgsrate.

Desuden udvides sæsonen med disse dedikerede speciel interesse turister, ligesom det også gør sig gældende for

Foto Visit Randers

Figur 3

lystfiskerturisme, kan denne form for turisme dyrkes året rundt afhængig af fredninger. Lystfiskereturister er en nichemålgruppe, ligesom surfere og golfspillere med en specifik interesse, som er "reason to go" for dem. Nichemålgruppen er relativ smal, men på globalt turismeplan er den af anseelig størrelse efter danske forhold.

Figur 3 viser, hvordan out-door turisme er en pallet af forskellige oplevelses-tilbud og samlet udgør de for out-door segmentet en "reason to go".

Lystfiskerturisme hører også under denne pallet, i det tilfælde der er tale om de mindre dedikerede lystfiskertyper, som er defineret i rapporten fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og

Fiskeri, som typerne "ud at fange fisk", hyggefiskeri med venner og familie" og "på fisketur når solen skinner".

For de mere dedikerede lystfiskertyper er fiskevandet i sig selv nok til at vælge GudenåLandet som destination – de bliver ikke tiltrukket af andre turistprodukter, men rejser ofte med familiemedlemmer, som har interesse for andre outdoor-aktiviteter fx. kanosejls eller vil besøge en put & take sø.

Put & take er også et interessant turistprodukt i vækst særligt pga. Foreningen af Danske Ørredsøer⁷, dog går put & take ud over dette dokumentets afgrænsning.

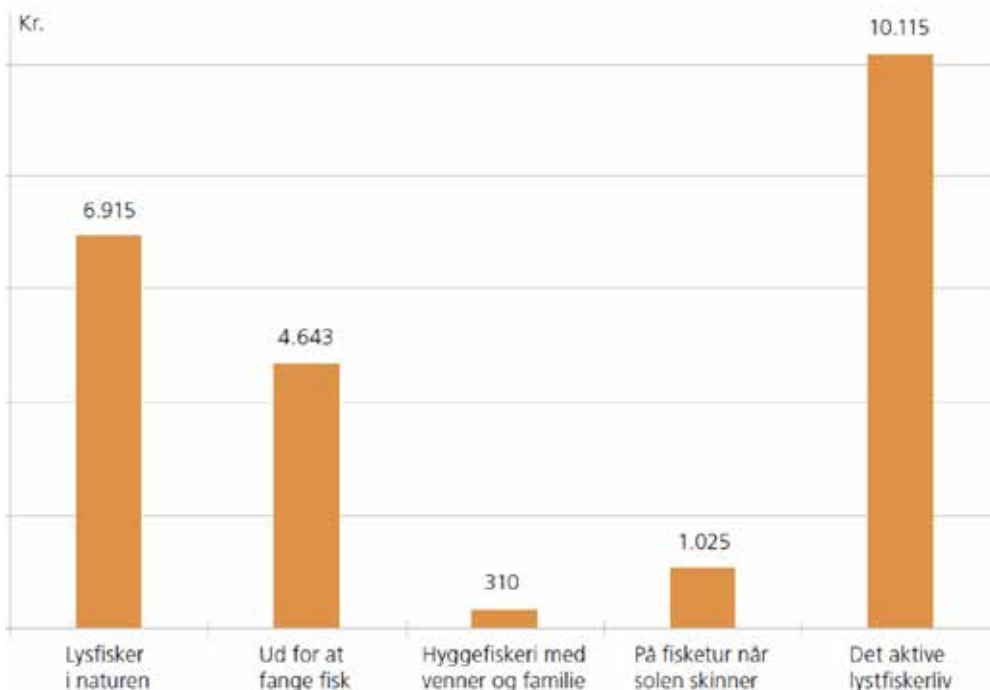
5. GudenåSamarbejdet, Notat 2015 Manto Potentiale vurdering af GudenåLandet

6. VisitGudenaas brandplatform Related oplæg

7. <http://www.dansee.dk/1-danske-%C3%B8rreds%C3%B8er.html>

Lystfiskertypernes forbrug

Figur 4, rapport fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2010): 'Lystfiskeri i Danmark. Hvem? Hvor meget? Hvordan?'. Sammenfatning af undersøgelsen af den samfundsøkonomiske værdi af lystfiskeri i Danmark, foretaget af COWI og Fødevarer-Økonomisk Institut

Fiskemulighederne ved Gudenålandet udgør et stedbundet potentiale i forhold til de højtforbrugende lystfiskertyper. Gudenåen er Danmarks eneste flod og har – i forhold til de vestvendte åer – en fastere bund som følge af mindre sandtilførsel, hvilket gør det lettere at vedligeholde gydebanker.

Ud fra det tidligere beskrevne store uudnyttede udviklingspotentiale inden for nichemålgrupper, vil dette dokument hovedsagligt koncentrere sig om lystfiskertypen de dedikerede lystfiskere dvs. "lystfiskeri i naturen og "det aktive lystfiskerliv" som er defineret i rapporten fra Ministeriet for Fødevarer,

Landbrug og Fiskeri: "Lystfiskeri i Danmark – Hvem? Hvor meget? Hvordan?". Selvom det volumenmæssigt er en mindre gruppe, vurderes disse to lystfiskertyper i højere grad som et attraktivt segment for Gudenålandet, da de økonomisk er af større betydning end de ikke-dedikerede lystfiskere. De forskellige lystfiskertypers forbrug ses i figur 4.

Ifølge rapport fra Task Force for lystfiskerturisme - et handlingstiltag den tidligere fødevarerminister Dan Jørgensen nedsatte i efteråret 2014 - er lystfiskerturisme et af Danmarks primære special interest områder⁹.

Ifølge rapporten "lystfiskernes bidrag til dansk økonomi"¹⁰ udgør den samlede omsætning fra danske og udenlandske lystfiskere 2,9 mia. kr. I rapporten, fra Gudenåkomiteén, "Lokaløkonomiske effekter af det udsætningsbaserede laksefiskeri i Gudenåen" udarbejdet af COWI påvises det, at lystfiskeri er en rentabel forretning for kommunerne langs Gudenåen.

Konkret giver hver fanget laks cirka 6.400 kroner til lokalområdet. Samlet set genererer lystfiskeriet i Gudenåen nedstrøms Tangeværket et samlet forbrug på 7,7 millioner kroner om året og skaber mellem fem og ni årsværk. Endvidere fastslår rapporten at havørred- og laksefiskeriet i Gudenåen har et potentiale på 38,4 – 53,7 millioner kroner årligt.

Foruden de økonomiske fordele af lystfiskeriet viser rapporten, at der skabes en øget attraktionsværdi for bosætning samt et positivt image for området oveni det faktum, at lystfiskerturisme bidrager til en motiverende faktor bag frivilligt arbejde i forbindelse med vandløbsrestaurering.

Dette uudnyttede potentiale skal indfries via forbedringer, der skaber lystfiskeroplevelser i verdensklasse.

Der er mange faktorer der spiller ind i forhold til at skabe et kvalitetsmæssigt stærkt produkt. Sidst men ikke mindst skal man forbedre kerneproduktet, dvs. forhøje antallet af fisk, derved vil man kunne skabe et

fyrtårsprodukt og en "reason to go" for lystfiskersegmentet fremgår det af rapporten fra COWI¹¹.

Hvorvidt potentialet kan indfries afhænger i høj grad af de beslutninger som GudenåSamarbejdet træffer for det fremtidige arbejde med lystfiskerturisme navnlig vand- og miljøforvaltning.

Case fra Cold Hawaii vedr. destinationsudvikling og bosætning

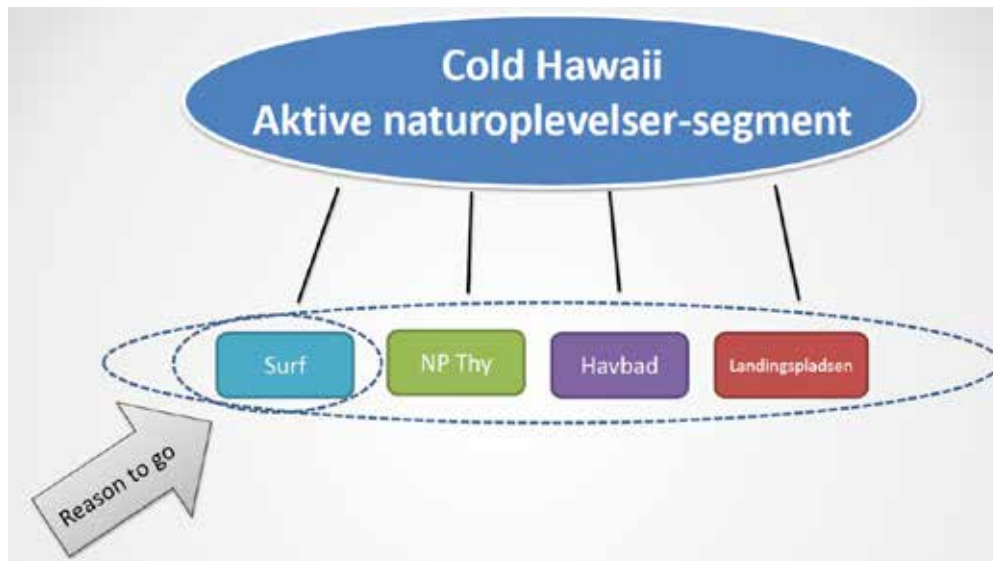
Potentialet for lystfiskerturisme i Gudenålandet, kan på visse områder sammenlignes med skoleeksemplet på Special Interest turisme i Thy, hvor surferne har døbt et særligt område Cold Hawaii og anses som det danske surferparadis.

Det har været en mangeårig proces at få et godt samarbejde etableret mellem kommunen, surferne og de lokale. Det hele begyndte nedefra med nogle passionerede surfer, der opdagede det stedbundne potentiale – de unikke bølger, og etablerede en surferkoloni.

Herefter har de frivillige kræfter kombineret deres store passion med forretningsudvikling og lavet en masterplan med fokus på bosætning, event og uddannelse. Igennem hele processen har man taget udgangspunkt i brugerne (surferne). Det er deres behov, præferencer og adfærd, som har været udgangspunkt for de støttefunktioner der efterfølgende er blevet

8. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2010): 'Lystfiskeri i Danmark. Hvem? Hvor meget? Hvordan?'. Sammenfatning af undersøgelsen af den samfundsøkonomiske værdi af lystfiskeri i Danmark, foretaget af COWI og Fødevarer-Økonomisk Institut
9. Task force om lystfiskerturisme, 2015. "Rapport fra task force om lystfiskerturisme"
10. Jacobsen, Lars Bo, 2010. "Lystfiskernes bidrag til dansk økonomi"
11. Gudenåkomiteén, 2013. "Lokaløkonomisk analyse af laksefiskeriet i Gudenåen"

Figur 5.

etableret – mange tiltag er gennemført som led i et partnerskab mellem Realdania og Thisted Kommune¹².

De to byer Vorupør og Klitmøller har som brandstrategi valgt at bygge på Cold Hawaii i forhold til produktudvikling og markedsføring, hvilket rækker længere ud end til surf-segmentet. Grundstenene er henvendt til aktive naturoplevelser-segmentet og de udgøres i denne sammenhæng af rammerne; Surf, havbad, landingspladsen og Nationalpark Thy.

Som illustrationen viser oven for, er bølgerne i sig selv nok for surferne til at vælge Cold Hawaii – de dedikerede surfer kommer pga. de unikke surf-betingelser.

Ligesom der er forskellige lystfiskertyper eksisterer der også forskellige surfertyper – de dedikerede kommer pga. bølgerne, hvilket er deres reason to go. Denne type har, ligesom det forholder sig med de dedikerede

lystfiskere, i mange tilfælde medbragt familiemedlemmer som tiltrækkes af de andre oplevelsestilbud, se figur 5.

Cold Hawaii er blevet et internationalt kendt brand, hvilket også har haft en positiv effekt på bosætningen. Flere og flere bliver tiltrukket af det specielle miljø, som er blevet skabt i Klitmøller, særligt er interessen stor fra veluddannede børnefamilier.

Byens erhvervsliv er i udvikling, hvor der både eksisterer restauranter og surfskoler. Mange kreative håndværksmæssige erhverv er flyttet til området og Thy-Mors HF og VUC har oprettet en særlig linje med fokus på surfing og iværksætteri. Desuden er man ved at etablere et netværks- og erhvervsudviklingssted i Klitmøller, hvor lokale og tilrejsende iværksættere og projektmagere kan mødes i et såkaldt matchmakingzone¹³, hvorved de tilrejsende med fleksible arbejdsforhold har adgang til kontorfaciliteter og har mulighed for at forlænge deres ophold.

Lystfiskere

Der eksisterer to typer af lystfiskersegmentgrupper, som er vigtig at have for øje omkring markedsføringen lystfiskerturisme.

Den ene type kan beskrives ud fra en teoretisk tilgang ved at benytte sig af den definition af turisme, som World Tourism Organisation beskriver således: "Turisme er aktiviteter i forbindelse med personers rejse og ophold uden for deres normale miljø i rekreativ eller forretningsmæssigt øjemed".

En turist betegnes derved som en person der rejser uden for sit sædvanlige miljø.

Den anden type lystfisker kan både defineres som lystfisker, men også som lokal borger, hvis denne ikke bevæger sig uden for sit normale miljø for at nå fiskevandet. Denne forskel er væsentlig at afgrænse, da lystfiskere uden for sit normale miljø kan have andre behov og efterspørgselsmønstre.

Både lokale lystfiskere og lystfiskerturister ønsker et godt fiskevand, gode fangstmuligheder og naturoplevelser, men det er nødvendigt at få kortlagt, hvilke behov og præferencer de forskellige lystfiskertyper har til henholdsvis kerneproduktet og de øvrige elementer omkring fiskeriet. Alt efter længden af turisternes ophold har de yderligere behov, de har måske brug for overnatningssteder, forplejning, mulighed for at købe forsyninger,

fiskekort, fiskeudstyr eller de ønsker at leje en båd.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri udgav i 2010 rapporten: "Lystfiskeri i Danmark – Hvem? Hvor meget? Hvordan?", som har opdelt lystfiskere i fem forskellige typer. Som det er forklaret under afsnittet "potentialet for lystfiskerturisme i Gudenålandet" er særligt to typer interessante: "Det aktive lystfiskerliv og "lystfisker i naturen".

Disse to grupper har flest fiske dage, bruger flest penge på deres hobby og har høj betalingsvillighed for rent fiskevand med gode fangstmuligheder og naturoplevelser samt nærhed til fiskevandet.

For typen "det aktive lystfiskerliv" foretrækkes det svært tilgængelige og sjældent besøgte fiskevand og er en del af den gode oplevelse. Denne rapport dokumenterer, at de fleste lystfiskere – både danske og udenlandske lystfiskerturister – generelt ønsker kvalitet i deres lystfisker-aktiviteter. De ønsker smuk natur, rene vande og gode fangstmuligheder¹⁴.

I rapporten fra COWI formodes det, at medlemmerne i Bjerringbro Sportsfiskerforening og Langå Sportsfiskerforening minder mest om de to typer "Det aktive lystfiskerliv og "lystfisker i naturen"¹⁵.

De dedikerede to lystfiskertyper rummer imidlertid forskellige delseg-

12. Henrik Lindberg, 2014 "Oplevelsesbaseret kystturisme: hvidbog" 13. <https://realdania.dk/samlet-projektliste/matchmakingzone-klitmoeller>
14. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2010): 'Lystfiskeri i Danmark. Hvem? Hvor meget? Hvordan?'. Sammenfatning af undersøgelsen af den samfundsøkonomiske værdi af lystfiskeri i Danmark, foretaget af COWI og Fødevarer-Økonomisk Institut
15. Gudenåkomiteen, 2013. "Lokaløkonomisk analyse af laksefiskeriet i Gudenåen"

menter, hvori de yderligere er specialiserede inden for forskellige former for fiskeri. De former som gør sig gældende ved Gudenålandet er hovedsagligt flue-, mede- og spinnefiskeri.

I forhold til markedsføring skal det gøres klart, at lystfiskerne har forskellig præferencer og adfærd inden for de forskellige fiskeformer.

Den typiske lystfiskerturistprofil er beskrevet af Midtjysk Turisme og understøtter målgruppebeskrivelsen. Den typiske lystfisker er en tysker mellem 30-59 år, og rejser i en gruppe på to. Højsæsonen er fra juli – sep-

tember med en opholdslængde på 9,9 dag med et døgnforbrug på ca. 419kr. Deres fokus er kun på fiskeriet, hvor de finder glæde ved at koble fra i pagt med naturen – det er "back to basic" og den ukomplicerede livsstil, der især appellerer til denne målgruppe.

Derfor er komfort og luksus på overnatningsstedet ikke afgørende for denne målgruppe, vigtigere er nærhed til fiskevandet. De søger hovedsageligt information via blogs, fora og sites om lystfiskeri. Desuden foretager de beslutninger om rejsedestination ud fra anbefalinger fra andre med samme interesse¹⁶.

Nøgleaktører

Det følgende afsnit vil forsøge at redegøre for de forskellige nøgleaktører og deres rolle i forhold til lystfiskerturisme i Gudenålandet.

DTU Aqua: Udfører blandt andet forskning inden for fisk og vandløb. De er derfor i stand til ud fra et evidensbaseret vidensgrundlag at rådgive kommuner og lystfiskerforeninger i at skabe de mest optimale habitater for fiskebestandene samt rådgive omkring fiskeleje generelt. De kan tilbyde uddannelse til lystfiskerforeningerne inden for blandt andet vandløbsprojekter i forhold til de mest optimale anlægning af fx. gydepladser.

Danmarks Center for Vildlaks (DCV): Er en erhvervsdrivende fond, der har til formål at arbejde for bevarelse og oplysning af hjemmehørende stammer af laksefisk. Dette opnås hovedsagligt gennem vandløbsrådgivning, opdræt og udsætning af fisk – DCV har adgang til fisketegnsmidlerne.

I samarbejde med foreninger og lodsere laver man fælles projekter – koordinerer nogle projekter i fællesskab. DCV kan rådgive omkring størrelse og udformning af gydebanker, og omkring laksens ideelle leveforhold.

LAG: Er lokale aktionsgrupper med en bestyrelse, der er med til at uddele midler fra den EU-finansierede EU-pulje. LAG er lokalt forankrede foreninger, som kan vælge at bidrage med tilskudsmidler til for eksempel etablering af faciliteter, der kan forbedre rammerne omkring lystfiskertu-

risme. De kan, modsat mange andre EU-puljer, også vælge at bidrage med tilskudsmidler til det private erhverv.

Turismerhvervet: Udgøres af overnatningssteder, spisesteder, attraktioner, aktivitetsudbydere og detailhandelen i hele vandløbssystemet. Størstedelen udgør enkeltmandsvirksomheder eller virksomheder med op til fem ansatte.

Ifølge VisitGudenaasens interessentanalyse har turismeerhvervet stor interesse i at kommercialisere Gudenåen og arbejde målrettet med forretningsudvikling med henblik på at udvikle salgbare produkter/hyldevarer/koncepter, men pga. manglende ressourcer, har de svært ved at deltage i netværksarrangementer.

Turismeerhvervet efterspørger muligheden for bedre rammer for samarbejde, de føler et manglende kendskab til attraktive samarbejdspartnere, men de manglende ressourcer hos turismeerhvervet gør det svært for dem at identificere relevante samarbejdspartnere.

Ifølge VisitGudenaasens interessentanalyse kan lange sagsbehandlinger og tung dialog kvæle initiativer og tiltag. Erhvervet oplever, at myndighederne har været bremsende i forhold til tilladelser, rettigheder, begrænsninger og dårlig eller manglende dialog.

Der efterlyses et talerør på tværs af Gudenåen, der kan indgå i en konstruktiv dialog. Derudover er der udtryk for en manglende samlet koordinering af aktiviteter - der er for

16. https://www.rm.dk/siteassets/regional-udvikling/turisme/handboger/malgruppe/20122013_lystfiskerne_tyskland.pdf

mange andre tiltag i gang sideløbende i turistorganisationerne¹⁷. Der er behov for en samlet fælles koordineret indsats.

Interessentanalysen anbefaler, at åen skal bindes sammen via bæredygtigt samarbejde på tværs af kommunerne og forretningsområder.

En fælles hjemmeside og/eller salgsplatform med mulighed for at sælge oplevelser på tværs af geografi vil være med til at styrke markedsføringen af out-door turisme ved Gudenåen - hjemmesiden skulle blandt andet henvise til lystfiskerturisme.

Business Region Aarhus: I forhold til branding skal initiativet sandsynligvis forankres ind i Business Region Aarhus, som ønsker at skabe vækst blandt andet via det blågrønne bælte, som inkluderer Gudenåen og Søhøjlandet.

Danmarks Sportsfiskerforbund: Er landets paraplyorganisation for lystfiskere, som blev dannet for at give medlemmerne større gennemslagskraft i miljø og fiskeripolitiske sammenhænge.

VisitGudenaa: En sammenslutning af de lokale turismeorganisationer i Gudenålandet. VisitGudenaa besidder en stor viden i forhold til målgrupper og i hvilke kanaler disse skal nås. I samspil med erhvervet, erhvervsråd, vækstcentre, kommunerne OG lystfiskernes ekspertviden kan de bidrage til forretningsudvikling.

Kommunerne: GudenåSamarbejdet ønsker at satse på lystfiskerturisme som et ud af tre indsatsområder med det formål at udnytte vækstpotalet i lystfiskerturisme på en bæredygtig måde. Kommunernes rolle er at faci-

litere et samarbejde og skabe fælles fodslag mellem aktørerne.

Kommunerne er også de forvaltninger, som står for den daglige drift og er den myndighed, som kan godkende forvaltningstiltag og forbedre rammerne inden for lystfiskerturisme, både via etablering af faciliteter og via fondsansøgninger.

I Kommune 3.0¹⁸ er grundholdningen, at borgerne bliver mødt som ressourcer stærke aktive mennesker, der bidrager til det fælles samfund. Borgerne har selv har en rolle og ansvar, men borgerne skal kunne se en mening med at deltage i et givent fællesskab, ellers er samarbejdet ikke attraktivt. Denne grundholdning vil være med til at danne samskabelse og dermed sikre lokal forankring hos Gudenå-samarbejdets vigtigste nøgleaktører inden for lystfiskerturisme, navnlig hos lystfiskerforeningerne gennem restaureringsprojekter.

Lodsejere: er en vigtig aktør i forhold til lystfiskerturisme, da det er dem som i mange tilfælde ejer fiskevandet, som lystfiskerforeningerne lejer. Man er afhængig af samtykke fra lods ejeren til anlæggelse af gydebanker, restaurering og fjernelse af spærringer, og der må kun elfiskes efter aftale med lodsejer. Det er vigtig med et godt samarbejde mellem både lodsejere, lystfiskerforeninger og kommunerne.

Lystfiskerforeningerne: Er essentielle samarbejdspartnere i forbindelse med lystfiskerturisme. Medlemmerne i lystfiskerforeningerne besidder forskellige ressourcer og viden, som er yderst værdifuld.

Som nævnt tidligere er det vigtigt at skelne mellem lystfiskerturister og lokale lystfiskere. Det må anta-

ges, at det hovedsagligt er de lokale lystfiskere, som er aktive i forhold til vandprojekter og lignende i lystfiskerforeningerne. Dvs. jævnfør den teoretiske betegnelse af en "turist" er definitionen af "lokale" de medlemmer der opfatter deres fiskevand som deres hjemlige miljø.

Medlemmerne fra lystfiskerforeningerne må derfor betegnes som både lokale eksperter, borgere og som del af en nichemålgruppe med samstemmede behov som lystfiskerturister har til fiskevandet.

- **Ressource**

Lystfiskere bidrager gerne til at bevare og videreudvikle deres aktivitetsmuligheder via natur- og miljøpleje. Tendensen er også, at jo større erfaringsniveau en lystfisker opnår jo større bliver bevidstheden også omkring deres effekt på miljøet. Derfor har flere lystfiskerforeninger indført strengere krav til mindstemål, fredningstider, genudsætning, regler om modhageløsekroge m.v. end fiskerilovningen dikterer. Dedikerede lystfiskere er generelt meget passionerede omkring vandmiljøet og interesseret i at skabe de mest optimale fiskehabitater. Det gør dem til både benyttere og beskyttere af naturen, hvorfor de tager initiativ og bruger deres fritid til eksempelvis udlægning af gydegrus. Uden lystfiskerforeningernes vigtige ressourcer ville mange små vandløbsprojekter aldrig blive gennemført. Den tidligere fødevarerminister, Mette Gjerskov udtalte således i forbindelse med projektet "Havørred Fyn": "Hvis ørreden er sin vægt værd i sølv, så er lystfiskere guld værd for naturen¹⁹". Deres indsats gavner ikke bare fiskebestandene men også det

Skiltning til fiskemulighed

lokale turismeerhverv, i og med det skaber højere besøgstal, når fiskemulighederne forbedres.

- **Ekspert**

Ud over at foreningerne kan bidrage med ressourcer i forbindelse med fiskepleje kan de også bidrage med værdifuld viden i forhold til forvaltning af fiskebestandene og administrationen af lystfiskerturisme. Medlemmerne i lystfiskerforeningerne er lokale eksperter og besidder det største lokale kendskab i forhold til deres fiskevande - de kender bedst kerneproduktet. De i stand til at identificere problemstillinger, som de personligt oplever ved lystfiskeriet og de kan komme med anbefalinger til forbedringer af rammerne for lystfiskerturisme - for eksempel foreslå nye faciliteter, anbefale forbedrede adgangsforhold eller komme med forslag til vand- og miljøforvaltning.

17. *Interessentanalyse, 2015 VisitGudenå*

18. *En ny selvforståelse, hvor kommunen er et fællesskab af aktive, ansvarlige og ressourcer stærke borgere. I stedet for den gamle myndigheds- og servicetankegang.*

19. *Natur & Miljø, nr. 2, 2013 s.32*

GudenåLandets fiskevande

I det følgende beskrives hver af de forskellige fiskevande.

Nedstrøms Tangeværket:

Hovedfokus nedstrøms Tangeværket er på havørred- og laksefiskeriet, selvom der eksisterer også et medefiskeri om sommeren efter fredfisk, blandt andet rudskalle og rimte.

Det er værdt også at bemærke, der er et godt geddefiskeri, som finder sted før havørreden og laksen i løbet af marts kommer op i åen. Yderligere information om fiskeriet nedstrøms Tangeværket findes i Gudenåkomiteens rapport udarbejdet af COWI²⁰.

Laksefiskeriet beror hovedsagligt på udsætninger og det vurderes i COWI's rapport fra 2013, at lystfiskeriet i

Gudenåen ville blive mere end halveret, hvis laksefiskeriet ophører. Dertil kommer, at antallet af solgte dagskort ville falde langt mere end årskort.

Med udgangspunkt i det nuværende lystfiskeri har hver fanget laks en værdi af 1600 kr. pr kg. Dertil kommer forbruget omkring fiskeriet så som fiskegrej, transportudgifter etc.

Kigger man på de øvrige effekter af laksefiskeriet, kan nærhed til fiskevandene være udslagsgivende for valg af bopæl. Derudover sender det signaler om natur, friskhed og renlighed, når laksefisk bliver associeret med området. Hertil kommer det social-kulturelle aspekt der opstår via foreningslivet og de aktiviteter der skabes via laksefiskeriet.

Søhøjlandet:

Der fiskes gedde, sandart, aborre og søørred i søerne, men antallet kunne godt være større.

Syd for Mossø:

I dette område på ca. 35 km kan der fanges bækørreder, og der er stort potentiale for godt stallingfiskeri. Fiskeriet er mest attraktivt for dedikerede fluefiskere. Fiskebestanden er lille og ikke bæredygtig og egnet til masseturisme.

Der er imidlertid et meget stort potentiale for naturlige bestande af søørred, der også vil kunne bære en betydelig lystfiskerturisme²¹.

Fra sandartpræmieren i Ry, 2012

Fiskevande i GudenåLandet

20. Gudenåkomiteen, 2013. "Lokaløkonomisk analyse af laksefiskeriet i Gudenåen s.8"

21. Præsentation Jan Nielsen Gudenåkonference 2013 – Fisk i Gudenåsystemet

Forvaltning af fiskebestande i Gudenåsystemet

Figur 6 herunder skal illustrere balancen mellem et bæredygtigt produkt og markedsføringen, som synliggør produktet. I det følgende nævnes de faktorer, som påvirker en bæredygtig fiskebestand.

Gudenåens opland dækker 13% af Jylland, og der er potentiale for enestående lystfiskerturisme i både søer, vandløb og fjordområder. Der er meget store økonomiske og samfundsmæssige interesser i lystfiskerturisme. Der er et stort uudnyttet potentiale for en mangeartet og diverteret lystfiskerturisme i Gudenålandet, men det kræver, at der er en produkt af høj kvalitet – dvs. kerneproduktet er et godt og attraktivt fiskevand.

De fleste fiskearter i Gudenåsystemet er interessante for sportsfiskere, men mange bestande er små pga. menneskelig påvirkning. I dag beror lystfiskerturisme efter laks på udsætninger, som foretages nedstrøms Tangeværket.

Figur 6

Hvis der i Gudenåen skal være bæredygtigt lystfiskerturisme skal man sikre fiskebestandene nu og fremover, hvorfor det er nødvendigt at forvalte fiskebestandene på hensigtsmæssig måde ved at skabe ideelle fiskehabitater og sikre der er faunapassage til disse. Samtidig skal man være opmærksom på balance mellem benyttelse og beskyttelse, hvor fokus også er bæredygtighed i relation til tilgængelighed i naturen.

Generelle udfordringer

Udfordringer og behov er forskellige afhængig af, hvor man er i Søhøjlandet, ved vandløbene i henholdsvis nedre og øvre Gudenå eller ved Randers Fjord. Men der eksisterer nogle generelle udfordringer i forhold til forvaltning af fiskebestande.

Generelt er der behov for en koordineret indsats mellem myndigheder og lystfiskerforeninger, specielt kan der peges på følgende områder:

- Gydeforhold og skjulesteder
- Spærringer og andre menneskeskabte ændringer
- Predation
- Kontrol og redskabsfiskeri ulovligt/lovligt

Gydeforhold og skjulesteder

Menneskelig påvirkning af vandløbene med uddybning, udretning, rørlægning og opretning har flere steder skabt vandløb, som er sandede og af ensartet karakter uden nogen variationer.

Kun 20% af vandløbene har en god ørredbestand og der mangler gydepladser til navnlig laks og havørred,

Fjernelsen af dæmningen over Gudenåen ved Vilholt

for at de kan reproducere sig selv. Desuden mangler der skjulesteder for fiskeynglen.

Målet er at få skabt sunde vandløb med fysiske forhold der understøtter et godt opvækstområde. Gennemførelsen af Statens områdevandplaner og kommunernes vandmiljøplaner er en vigtig forudsætning for det restaureringsarbejdet, som skal skabe fysiske forbedringer i Gudenåsystemet som gode gydepladser og opvækstvilkår for fiskebestandene.

Spærringer og andre menneskeskabte ændringer

Det er i forbindelse med gydepladser og opvækstvilkår nødvendigt at se på de spærringer, der er i Gudenåsystemet.

Der er særligt to spærringer som forhindrer vandrefiskene i at passere.

Tangeværket forhindrer blandt andet en naturlig reproducerende laksebestand ved at forhindre passage til gyde- og opvækststeder. En fri fauna-

passage ved Tangeværket ville være et godt grundlag for rekreativt fiskeri.

Kraftværket ved Vestbirk hindrer sø-ørredens gyde- og smoltvandring til de næsten 200 km åer og bække opstrøms værket. Fjernelsen af spærringen ved Vestbirk ville skabe fri passage til og fra vandløbene syd for Mossø.

De seneste 3 år er der sket et dramatisk fald i laksefangsterne, men baggrunden herfor kendes ikke. Danmarks Center for Vildlaks har taget initiativ til en undersøgelse af effekten af de våde enge. Der er gennemført fire projekter med etablering af våde enge på den nedre del af Gudenåen i perioden 2004-2012.

Predation

Den samlede betydning af bestande af rovdyr som sæler og skarver er ikke dokumenteret.

Redskabsfiskeri

Den samlede betydning af redskabsfiskeri er ikke dokumenteret

Mulige initiativer

En Gudenåsamslutning for hele vandsystemet

Der kunne etableres en sammenslutning på tværs af foreningerne med det overordnede formål at administrere og forvalte overordnede problemstillinger knyttet til foreningernes fiskeri. Fire foreninger indtil videre er med i Gudenåsamslutningen²².

En sammenslutning ville stille lystfiskerforeningerne bedre i forhold til henvendelser, der skal behandles i et beslutningsorgan, og det ville forenkle dialogen med kommuner med et fælles talerør. En sammenslutning befordrer desuden en øget prioritering af forvaltning af fiskebestandene og en forbedring af rammerne omkring lystfiskeriet. Det ville skabe grobund for vidensdeling og erfaringsudveksling mellem lystfiskerforeningerne, særligt da foreningerne har forskellige erfaringsgrundlag alt efter hvornår de er etableret. På tværs af foreningerne kan det skabe kendskab til hinandens fiskevande, udfordringer og løsninger på samme.

Formændene fra de seks foreninger, Bjerringbro og Omegns Sportsfiskerforening, Randers Sportsfisker Klub, Hadsten Lystfiskerforening, Silkeborg fiskerforening, Langå Sportsfiskerforening og Horsens og Omegns Sportsfiskerforening har taget initiativ til at mødes hver anden måned, for at tale om de fælles problemstillinger de oplever ved fiskeriet.

De diskuterer holdninger og ideer til konceptudvikling inden for turisme, naturpleje og vandpleje. De repræsenterer i øjeblikket omkring 4000 medlemmer og ca. 500 lodsejere og man ønsker at udvide til samtlige 19

lystfiskerforeninger langs Gudenåden. En interesseorganisation er et godt udgangspunkt for øget samarbejde omkring problematikker og ideudvikling, det tiltænkes interesseorganisationen kan samspille med kommunerne.

Case fra Skanderborg Kommune vedrørende organisering og effekt

I Skanderborg var der et politisk ønske om at opnå en demokratisering af de kommunalt ejede jagtarealer, således alle kunne få adgang til jagtarealerne. Derfor ønskede kommunen, at jagtforeningerne organiserede sig en paraplyorganisation. Jagtforeningerne organiserede sig, hvilket har bevirket, at de står som et langt mere betydningsfuldt organ med større indflydelse. Det er blevet lettere for dem at forhandle deres ønsker igennem hos kommunen og kommunen har lettere ved at behandle henvendelser, når jagtforeningerne har et samlet talerør, og der ikke rejses forskellige krav i kommunen.

Denne fælles organisering har blandt andet medvirket til overvejelser om et større fælles anlæg (skydebane), hvori man kunne sammentænke andre brugergrupper fx. mountainbikebrugere.

Lignende eksempel findes fra samme kommune, hvor man anerkender, at de frivillige på vandværkerne lægger mange ressourcer. For at imødekomme de frivilliges arbejdsindsats faciliterer kommunen de frivilliges organisering. Dvs. de stiller mødelokaler og forplejning til rådighed og opfordrer dem til at komme med forslag til initiativer, der kan lette de frivilliges arbejde, herunder blandt andet udarbejdelse af en fælles hjemmeside.

En sammenslutning kunne bl.a. ud over forvaltning af fiskebestandene arbejde med digital synliggørelse

Fælles indgang til hjemmesider og sociale medier

De fleste lystfiskerforeningerne har individuelle hjemmesider med forskellige udtryk og forskellige grader af brugervenlighed. En fælles indgang til foreningernes hjemmesider og sociale medier ville signalere en mere samlet destination over for lystfiskerturister. Ydermere ville et fælles digital kortsystem skabe større brugervenlighed, og det ville være lettere for lystfiskerturisterne at navigere rundt ved fiskevandene, med fælles kortsignaturer.

I et fælles kortmateriale kunne man arbejde med zoner, der kategoriserer de forskellige fiskevande. Zoner kan der også arbejdes med som forvaltningsredskab, der kan styre fiskepresset i de forskellige områder (se afsnittet om Fiskeriforvaltning side 89).

På længere sigt kan man arbejde med at gøre lystfiskerforeningernes hjemmesider mere strømlinet og måske komme tættere på en fælles hjemmeside med fælles regelsæt etc., ligesom eksemplet er for Skjern Å Samslutningen²³.

Der er påbegyndt initiativer, hvor fire foreninger indtil videre er med i Gudenåsamslutningen²⁴. Gudenåsamslutningen er et godt udgangspunkt at arbejde videre med, man kunne optimere det kortmateriale, der ligger på siden til digitalt format.

Fælles fangstrapper og synliggørelse

Tilsvarende for samarbejde omkring et fælles kortmateriale er der også behov for samarbejde blandt foreningerne omkring synligheden af fiskeriet.

Et væsentligt element her er at fangsterne ved foreningernes fiskevande opgives og registreres. Som tidligere nævnt kan nogle foreninger have forbehold over at synliggøre deres fangster. Synliggørelse af fiskeriet er med til at tiltrække flere lystfiskere - der er en entydig sammenhæng mellem at promovere det gode fiskeri og antallet af lystfiskereturister, hvilket næsten kan måles på dagsbasis. En synliggørelse af fangster på en fælles hjemmeside og de øvrige kanaler som lystfiskere benytter ville lettere tiltrække lystfiskerturister, fordi det er den mest effektive form for markedsføring.

I stedet for sanktioner i form af bøder ved manglende indberetning kunne man arbejde med at gøre det mere attraktivt at indberette fangsterne fx. ved at gøre brug af konkurrenceelementer. DTU Aqua er i færd med at udvikle en app med disse elementer.

App'ens fangstjournalfunktion giver brugeren mulighed for at lave statistik over sine fangster, ligesom man kender det fra diverse aktivitets- og motionsapps, hvor man kan monitorere ens præstationer, hvilket motiverer brugeren til at indberette sine fangster.

22. <http://gudenaasammenslutningen.dk/?side=forside>

23. <http://www.skjernaasam.dk/info/foreningen>

24. <http://gudenaasammenslutningen.dk/?side=forside>

Faciliteter og tilgængelighed

Tendensen er, at forskellige out-door interesseorganisationer afgrænser sig for andre interesser og derved ekskluderer andre brugergrupper i forbindelse med planlægning af anlæg og faciliteter.

Ved at skabe synergi i mellem interesseorganisationerne kan man igangsætte større projekter, som kan komme flere brugergrupper til gode. Der kunne også arbejdes med at udnytte og benytte allerede etablerede faciliteter. Et eksempel kunne være Hjejlebroerne i Silkeborg, som kun benyttes om sommeren. Disse kunne gøres til en flersidet naturoplevelse ved at gøre dem tilgængelige for lystfiskere i de perioder Hjejleselskabet ikke benytter broerne.

Efter den invasive vandremuslings spredning i Gudenåsystemet er vandet blevet mere klart. Muslingens massive evne til at filtrere mikroalger har indvirkning på forskellige forhold i Gudenåsystemet. Blandt andet betyder færre alger mere sollys trænger ned til undervandsvegetationen og resultatet heraf er en øget mængde grøde.

Grøde generer visse steder i Gudenåsystemet lystfiskerens fiskeri. Der bør arbejdes med løsninger der sikrer tilgængeligheden til fiskeriet i åen, herunder fx. en ændret grødeskæring, der genskaber vandløbets naturlige forløb, således grøden skæres varieret i begge sider frem for kun at beskære en rende midt i åen.

Etablering af faciliteter bør ske med inddragelse af de relevante brugergrupper.

I forhold til lystfiskerturisme kunne man overveje at tænke to besøgs-

tre ind, hvor formidling af lystfiskerinteresserne opstrøms og nedstrøms integreres.

AQUA Akvarium & Dyrepark i Søhøjlandet dækker den generelle formidlingen omkring flora og fauna i hele Gudenåsystemet.

Der er i øjeblikket initiativer i gang om at få finansieret et forstudie af mulighederne for et oplevelsescenter; Natur- og oplevelsescenter Gudenåen ved Vestbirk Vandkraftværk. I dette oplevelsescenter kunne der tages hånd om oplevelsesmulighederne i forbindelse med ørred-fiskeri. Fx. et "Sø-ørredens hus" kunne finde naturlig placering i kraftværket, da sø-ørredens historie vil have særlig betydning for dette område²⁵.

Ligeledes kunne man etablere et "Laksens Hus" i den nedre del af Gudenåen, til formidling omkring laksen. Der har været forslag om et Laksestudio²⁶.

Hvervning af unge

Der er i øjeblikket et faldende medlemstal i ungdomsafdelingerne i lystfiskerforeningerne. Hvis foreningerne på sigt ikke kan opretholdes pga. for lille tilslutning, mistes en meget stor del af ressourcerne til forvaltning af fiskebestandene, og hele synlighedsniveauet af produktet forsvinder. Det faldende medlemstal er en stor udfordring for lystfiskerturismen.

Det ville være en ide at fremme samarbejdet mellem skoler, fritids- og ungdomsklubberne og lystfiskerforeninger. Friluftsrådet støtter initiativer, der integrerer friluftsliv og læring i og om naturen i skolernes undervisning²⁷, og med en nye skolereform er der lagt op til mere friluftsliv inden for natur, teknologi og madkundskab²⁸.

Skolereformen anbefaler mere praksisnær undervisning og et udvidet forpligtende samarbejde mellem skoler det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv, som inviteres til at være en del af læringsmiljøet og varetage dele af den understøttende undervisning.

Projekterne mellem institutioner og foreningerne opstår som oftest, fordi der på institutionen er en nøgleperson med tilknytning til en forening. Det anbefales, man forsøger at finde en let indgang til vandløbsrestaureringsarbejde. Man kunne arbejde hen imod at lave procedurer for, hvordan kontakten mellem institutioner og foreninger kan etableres – dette kunne løftes til nationalt plan.

Udover at hjælpe fisk og naturen i denne type projekter, er det en lærerig oplevelse for de unge, som kommer tættere på naturen og bliver mindre fremmedgjorte fra livet under vandet.

Ernærings- og sundhedsmæssigt kunne de blive mere modtagelige over for fisk som råvare, samtidig med de bliver gjort bekendt med det ansvar de har med at bevare vores flora og fauna.

Det er afgørende, at de yngre generationer optager en interesse i lystfiskeri, så de melder sig ind i ungdomsklubberne – både så der kan ske en overlevelse af håndværksmæssige traditioner, og for at nye kræfter overtager varetagelsen af vandløbs- og fiskepleje.

Case vedrørende involvering af unge

Restaureringsprojekt og udlægning af gydegrus/sten i Bryrup Å skete i et samarbejde mellem Bryrup Skole (7.+8. årg.), DTU Aqua, Silkeborg Kommune samt Skoletjenesten Aqua Ferskvandscenter.

Silkeborg Kommune er en science-kommune, som har til formål at fremme børn og unges interesse for naturfag og teknik. Det blev derfor besluttet at Bryrup Skole skulle hjælpe naturen ved at udlægge gydegrus og sten i Bryrup Å.

Projektet blev døbt "Projekt Red Åen". Der blev udlagt ca. 80 tons gydebanker og hele processen har eleverne beskrevet i en blog²⁹. Dagen var god og lærerig for de involverede, især pigerne viste stort engagement i projektet. Der er endnu ikke blevet el-fisket i Bryrup Å, for at se effekten af elevernes arbejde, men antallet af fisk er sandsynligvis blevet større, hvilket slutter projektet af med en succes for alle involverede parter.

Inden for jagt er der seneste år sket en markant opløstning og motivationen er her den samme, som kan opnås ved lystfiskeri. Nærheden til naturen "back to basic" og at tilvejebringe sin egen mad. Det at kede sig og få kontakt med sig selv igen er målet i sig selv, når man lever i et samfund

25. http://naturstyrelsen.dk/media/nst/12463558/overvejelser_om_vestbirk_vandkraftvrks_fremtid_juni_2014.pdf
26. Bilag 2 GudenåSamarbejdet, 21/ 9 2014
27. <http://www.friluftsradaet.dk/indhold/tilskud-til-friluftsliv/lokale-friluftsprjekter/uden-doers-undervisning.aspx>
28. <http://www.friluftsradaet.dk/indhold/uddannelse-og-formidling/friluftsliv-paa-skoleskemaet.aspx>
29. <http://bryrupprojekt.blogspot.dk/>

hvor man konstant skal forholde sig til inputs og stimuli. I en Verden hvor alle grænser er udvisket, søger især de unge og veluddannede faste rammer der kan være omkring traditioner og ritualer for at være en del af fællesskabet.

Fiskeriforvaltning

Der er brug for fysiske variationer i vandforløbet, der kan skabe skjulesteder mod rovfisk og predatorer herunder odder, skarv og sæler. En undersøgelse fra Rambøll fra 2014 har afdækket effekten af etablering af gyde- og opvækstpladser for laksefisk i Gudenåen nedfor Tangeværket.

Udsætninger af laksesmolt kan øges, eksempler fra den sydsvenske elv Lagan og islandske elve viser at det er muligt at udsætte et langt større antal laks end gydeforholdene i det pågældende vandløb tilsiger.

Hvis målet er at genetablere en selvproducerende laksebestand i Gudenåen kræver at man fjerner alle spærringer og giver laksen fri passage i hele hovedforløbet enten via reetablering eller sikring af opgangsforhold.

I Søhøjlandet vil det hjælpe fiskebestandene med flere oversvømmede enge oven for slusen. Særligt for gedde som kræver lavt vand for at gyde.

Grundlaget for et specialiseret bæredygtigt lystfiskerprodukt er en zonerings. Den kan være geografisk og efter sæson. Den zonerings, som foregår helt lokalt styres i dag af klubberne, der sikrer at mindre robuste områder ikke overrendes ved dagkortsalg og justering af tilgængelighed³⁰ (man slår fx. ikke stierne til sarte områder, det begrænser automatisk tilstrømningen af fiskere).

Markedsføring

Det er nødvendigt at ramme de rigtige målgrupper præcist via de forskellige medier for at opnå en effekt.

De dedikerede lystfiskere holder gerne forskellige lystfiskermagasiner og læser professionelle artikler. Desuden orienterer de sig via lystfiskernetværk, forums o. lign. på nettet, hvor de har en form for social relation. Hvis der på en given destination er blevet angivet, der er fisk at fange sker hurtigt en viral-markedsføring i og med lystfiskerne videresender budskabet til hinanden.

Når lystfiskerturister frivilligt spreder budskaber, er det omkostningsløst og den mest troværdige form for markedsføring. Man kunne med fordel anvende bloggere eller instagrammere inden for lystfiskerturisme som rejseambassadører, der formidler oplevelsen før, under og efter opholdet.

Som nævnt er der i GudenåLandet behov for en langt bedre formidling af fangster set i forhold til en mere effektiv markedsføring, dog kræver det et anseeligt antal trofæfisk for at nyheden når ud i de forskellige lystfiskernetværk.

Der kan indhentes meget viden til en målrettet markedsføring ved at rådføre sig med medlemmerne af lystfiskerforeningerne. Ud over deres ekspertviden om målgruppen lystfiskere, kan de angive helt specifikke elementer, som bør fremhæves eller forbedres over for nichemålgruppen, det kunne evt. være et forvaltningstiltag overfor særlige fiskearter der er vigtigt at få formidlet.

Det fik for eksempel international opmærksomhed da den tidligere Fødevarerminister Dan Jørgensen, foreslog at

sikre sydsjællandske brakvandsgedder mod hjemtagelse og friholdelse for sal³¹, også rapporten fra tasken forcen om lystfiskerturisme fremhæver signaltværdien i at indføre særlige reguleringe³², det er derfor vigtigt at få disse kommunikeret ud.

Med god kunderelation, kan erhvervet også komme langt i forhold til at blive omtalt blandt venner og familie, og som følgende case vil vise, også i udenlandske foreningsblade.

Case: Langå Camping

Langå Camping er et godt eksempel på, at markedsføring ikke behøver at være en bekostelig affære og kan foranlediges af turismeerhvervet.

I 2009 bragte det tyske magasin Blinker – Europas største lystfiskermagasin (ifølge magasinet selv), en stor artikel om laksefiskeriet ved Gudenåen³³, fordi repræsentanterne fra den tyske lystfiskerforening havde haft en god fiskeoplevelse da de gæstede Langå Camping. Derfor indvilgede de gerne i at lave en artikel i deres magasin omkring fiskeriet i Gudenåen, uden betaling.

Den gode fiskeoplevelse var, ud over nogle gode fangster, nok også foranlediget af Langå Campings ejer, Ejvin. Ejvin har en nærværende særdeles god kunderelation med sine gæster, hvor mange er stamgæster og genbesøgende, som bliver igennem en lang sæson, nogle i flere måneder.

Ejvin giver sig tid til at pleje kunderne, bl.a. sætter han dem ind i den gode historie omkring lystfiskeriet ved Gudenåen og viser dem billeder af de trofæfisk der er taget gennem årene.

Desuden anvender han nogle af sine stamgæster som guide for andre gæster, hvilket skyldes, at lystfiskerturister som kommer til Langå Camping selv er eksperter og ønsker vejledning fra eksperter, dvs. andre ligeså garvede lystfiskere.

Stamgæsterne som får guiderollen viser andre gæster, hvor de gode fiskesteder er og angiver hvilket grej, hvilke farve de med fordel kan benytte.

Ud over de nye lystfiskerturister føler sig trygge ved en kyndig vejledning, kan denne form for guidning også betyde videreførelsen af god adfærd til de nye lystfiskerturister.

Værdikæden

Som casen omkring Langå Camping viser, kan det skabe kvalitet i værdikæden, hvis overnatningssteder har den rette målgruppeforståelse og sætter sig ind i deres præferencer og forventninger.

For eksempel står lystfiskere ofte tidligt op for at tage på fisketur, der er derfor brug for noget fleksibilitet mht. morgenmad og en færdig madpakke som er praktisk at have med på turen.

30. Referat, d. 13 maj 2014, Møde om lystfiskeri ved Gudenåen ved Gudenåkomitéens sekretariat
31. M&V, 2015 No. 40 Danmarks Sportsfiskerforbund. Miljø- og Vandpleje "Fremtidens lystfisker"
32. Task force om lystfiskerturisme, 2015. "Rapport fra task force om lystfiskerturisme"
33. http://www.blinker.de/download/pdf/2009_12_daenemark_spezial.pdf

Turismeerhvervene kan ikke løse opgaven alene, men har brug for lystfiskernes "know how" for at optimere produktet. Det samme gør sig gældende for turistorganisationerne, som også i langt højere grad bør søge råd og vejledning ud fra den ekspertviden lystfiskerne har om målgruppen, som de selv repræsenterer.

Pakketering

Lystfiskersegmentet er en særlig type turist, som forventer et særligt tilbud, der er målrettet deres behov. Det betyder ikke, at man skal bruge alle ressourcer på lystfiskersegmentet og ikke fokusere på andre out-door målgrupper. Det er først og fremmest nødvendigt at få skabt en kvalitetsmæssigt god basispakke, som man kan tilpasse de enkelte segmenter.

Overnatning, spisesteder, indkøbsmuligheder andre oplevelsestilbud er basisbehov for alle målgrupper.

Ved Langå Camping

Derpå kan man tilpasse basispakken til brugergruppen lystfiskerturister, i det tilfælde er overnatningsstedets beliggenhed i forhold til fiskevandet en vigtig faktor, evt. skal stedet have frysefaciliteter eller der skal måske være nærhed til grejbutikker etc.

For at skabe produktudvikling og lave pakketilbud er der behov for mere netværk blandt turismeerhvervene der lever af at servicere lystfiskere. Et sted man kan lade sig inspirere, er via projektet Fishing Zealand.

Med den rette opkvalificering fra kommuner og turismeorganisationerne af lokale aktører kan lystfiskerevents skabe et øget samarbejde i turismeerhvervet og borgere imellem på tværs af kommunerne og skabe grundlaget for produktudvikling. Events kan bruges som løftestang til at afprøve forskellige koncepter, nye kampagner eller samarbejder.

Litteraturliste

- GudenåSamarbejdet, Notat 2015, Manto "Potentiale vurdering af GudenåLandet"
- Related oplæg "VisitGudenaa brandplatform"
- VisitGudenå, 2015 "Interessentanalyse"
- Gudenåkomiteen 2013, "Lokaløkonomisk analyse af laksefiskeriet i Gudenåen"
- Bilag 2 GudenåSamarbejdet, 21/ 9 2014
- Referat, d. 13 maj 2014, Møde om lystfiskeri ved Gudenåen ved Gudenåkomitéens sekretariat
- Præsentation Jan Nielsen Gudenåkonference 2013 - "Fisk i Gudenåsystemet"
- Task force om lystfiskerturisme, 2015. "Rapport fra task force om lystfiskerturisme"
- Henrik Lindberg, 2014 "Oplevelsesbaseret kystturisme: hvidbog"
- Jacobsen, Lars Bo, 2010. "Lystfiskernes bidrag til dansk økonomi"
- http://curis.ku.dk/ws/files/44663304/FOI_rapport_206.pdf
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2010. "Lystfiskeri i Danmark -Hvem? Hvor meget? Hvordan?"
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2014. "Interessenternes Idékatalog for fremtidens lyst- og fritidsfiskeri"
- <http://www.cowi.dk/menu/NyhederogMedier/Nyheder/Nyhedsarkiv/Documents/Lystfiskeri%20i%20Danmark.pdf>
- M&V, 2015 No. 40 Danmarks Sportsfiskerforbund. Miljø- og Vandpleje "Fremtidens lystfisker"
- https://www.rm.dk/siteassets/regional-udvikling/turisme/handboger/malgrupper/20122013_lystfiskerne_tyskland.pdf
- <http://gudenaasammenslutningen.dk/?side=forside>
- http://www.blinker.de/download/pdf/2009_12_daenemark_spezial.pdf
- <http://bryrupprojekt.blogspot.dk/>
- <http://www.friluftsraadet.dk/indhold/tilskud-til-friluftsliiv/lokale-friluftsprojekter/udendoers-undervisning.aspx>
- <http://www.friluftsraadet.dk/indhold/uddannelse-og-formidling/friluftsliiv-paa-skoleskemaet.aspx>
- <http://www.skjernaasam.dk/info/foreningen>
- <http://www.danee.dk/1-danske-%C3%B8rreds%C3%B8er.html>
- http://naturstyrelsen.dk/media/nst/12463558/overvejelser_om_vestbirk_vandkraftv_rks_fremtid_juni_2014.pdf
- <http://fishingzealand.dk/fishing-zealand/fishing-zealand/>
- <http://mfvm.dk/fiskeri/indsatsomraader/lystfiskeri-og-fisketegn/flere-gedder-til-lystfiskeri/>
- <https://realdania.dk/samlet-projektliste/matchmakingzone-klitmoeller>
- <http://www.e-pages.dk/vandogfisk/1/3>
- http://naturerhverv.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Nyheder/2015/Rapport_fra_task_force_om_lystfiskerturisme.pdf

Gudenåen ved Møllerup

Del 4 – Kulturhistorie

Anbefaling

Det gamle GudenåSamarbejde anbefaler det nye GudenåSamarbejde at tage initiativ til et netværk af museer, attraktioner, visit`er, erhverv, kommunernes kulturenheder og eventmedarbejdere – der kan kortlægge samarbejds- og projektmuligheder.

I forhold til formidling og synliggørelse anbefales det, at det nye GudenåSamarbejde tager initiativ til at gentænke og beslutte/anbefale vedrørende skiltning og formidling – digital og analog/fysisk – med udgangspunkt i

det arbejde og de resultater, der ligger i det gamle GudenåSamarbejde

GudenåHelhedplanen, vers. 1, udpeger kulturhistorie som et væsentligt indsatsområde i arbejdet med at realisere GudenåLandets rekreative potentiale – gengivet i den blå boks neden for.

De tre første dots omhandler fysisk og digital formidling – henholdsvis skilte, digitale kort og tilhørende data – mens dot 4 vil skabe det netværk, der kan være motor for det overordnede

Det vil vi!

Vi vil skabe attraktive oplevelser og tilbud til lokale og turister med GudenåLandets levende- og tilgængelige kulturhistorie.

Forslag til initiativer

1. **Skilte.** At der skabes en sammenhængende vejvisning og formidling af natur- og kulturhistorier langs Gudenåen ved at kommunerne i samarbejde med blandt andre museerne opdaterer de fysiske skilte efter fælles standarder på tværs af kommunerne.
2. **Digitale kort.** At der skabes et godt grundlag for oplevelsesudvikling og oplevelsesformidling ved at GudenåKortet og Oplev-Gudenaa.dk samt VisitGudenaa's formidling videreudvikles i stadig dialog.
3. **Vidensbank.** At der skabes en fælles vidensbank på tværs af få udvalgte databaser med frittilgængelige billeder og fortællin-

ger om kulturhistoriske seværdigheder og interessante steder i naturen af høj ensartet kvalitet. Den fælles vidensbank kan danne grundlag for udvikling af apps og anden formidling. Vidensbanken etableres ved, at man i kommuner og kulturinstitutioner prioriterer at bruge de samme udvalgte nationale datasiloer samt opdaterer og kvalitetssikrer data heri.

4. **Netværk.** At der skabes oplevelsestilbud på baggrund af GudenåLandets fælles identitet og kulturhistorie. For at skabe et grundlag for udvikling af disse tilbud etableres et netværk mellem kommuner, turismeorganisationer, museer og attraktioner. Netværket skal identificere samarbejds muligheder og udvikle nye fælles projekter, fx. med afsæt i mulighederne under Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017.

Ekskursion til bl.a. Sminge for partnerskabet om sejlandsoplevelser

formål – at "skabe attraktive oplevelser og tilbud til lokale og turister med GudenåLandets levende- og tilgængelige kulturhistorie".

Resumé

Modsat de to øvrige indsatsområder, stisystemer og lystfiskerturisme har der ikke været afholdt egentlige workshops, hvis hovedformål var input til og kvalificering af GudenåHelhedsplanen i forhold til det tredje indsatsområde kulturhistorie.

I forhold til **stisystemer** mødtes et partnerskab 5 gange i 2013 og 2014. Resultatet blev udgivet i "Sejladsoplevelser på Gudenåen – Vandvejen, version 3.0", september 2014, og GudenåHelhedsplanens forslag til indsatsområder bygger direkte på dette

arbejde, ligesom dette dokument anbefaling i forhold til stisystemer – nemlig at etablere GudenåKrydsningspunkter – er et resultat heraf.

I forhold til **lystfiskerturisme** har der været afholdt to workshops med henblik på at kvalificere GudenåHelhedsplanen, dels i januar 2013 i forbindelse med den store konference, som GudenåSamarbejdet holdt, dels i maj 2014.

Efter GudenåHelhedsplanens godkendelse 6. marts 2015 er der afholdt endnu en workshop, den 21. oktober på Fladbro Kro, med henblik på at kvalificere og konkretisere anbefalingerne i dette overdragelsesdokument. Også vedrørende dette indsatsområde er der altså tale om kontinuitet.

Kulturhistorien har i sammenligning med stisystemer og lystfiskerturisme haft en mere indirekte plads i Gudenå-Samarbejdet. Det skyldes først og fremmest, at kulturhistorien ligger uden for det traditionelle samarbejde om Gudenåen i Gudenåkomitéen, hvor kommunerne repræsenteret ved det administrative og politiske område Teknik og Miljø samarbejder om vandmiljø og sejladsbestemmelser.

Et tværkommunalt netværk med fokus på Gudenåens kulturhistorie med deltagelse af det administrative og politiske område Kultur og Fritid eller andre findes ikke. Derfor findes der heller ikke et forum på tværs af kommuner og museer med Gudenåens kulturhistorie som fællesnævner.

GudenåHelhedsplanen anbefaler derfor i sin version 1 (dot 4), at GudenåSamarbejdet tager initiativ til et netværk/forum mellem kommuner og museer [der kan] bidrage til at skabe en fælles forståelse og fostre nye gode initiativer, hvor forskning, formidling og bevaring af den Gudenårelaterede kulturhistorie styrkes, og hvor kulturhistorien udnyttes som et aktiv for turisme, bosætning og det lokale liv i GudenåLandet. Og at der i dette netværk/forum udvikles projekter og strategier omkring Gudenåens kulturhistorie på tværs af interessenter, museer, attraktioner, kommuner, turismeorganisationer og andre.

Kulturhistorien har været en del af Gudenåprojekterne – OplevGudenaa

Fra frilæggelsen af Den Genfundne Bro

Formidling på Energimuseet

og VisitGudenaa, Gudenå samarbejdspartnere: OplevGudenaa, VisitGudenaa og LAG. Projektet OplevGudenaa har således inddraget kulturhistorien direkte og aktivt i kraft af projektets store fokus på formidling. OplevGudenaa har

- haft en følgegruppe, hvor blandt andre museerne har deltaget
- holdt et møde for Gudenåformidlere den 23. januar 2015 sammen med projektet LevnedekulturSPOR (se nedenfor – her blev der også blev efterspurgt input til GudenåHelhedsplanen)
- holdt møde med museumscheferne den 24. april 2014
- arbejdet for at udbrede brugen af historisk atlas, som er en af de fire nationale datasiloer, som kortet oplevgudenaa.dk høster kulturhistoriske data fra – og
- finansieret 60 historier af Erik Hoffmeister, forfatter til bogen Gudenåens Kulturhistorie, der er lagt på Historisk Atlas

I det andet store Gudenåprojekt, nemlig VisitGudenaas Gudenåen – en strøm af oplevelser har de kulturhistoriske aktører, herunder museerne,

først og fremmest været vigtige attraktioner, og historierne om kroerne, den tidlige industri, klostre og pramdragerstien en del af turistproduktet.

I det brandkoncept, VisitGudenaa har fået udviklet ved hjælp og inddragelse af erhverv og andre væsentlige aktører, og som skal udgøre grundlaget for det fremtidige arbejde med Gudenåen som destination, er kulturhistorien imidlertid væsentlig, idet der er lagt vægt på det autentiske, på oplevelser med natur, kultur og kulturhistorie, og pramdragerstien, klostrene og samspillet mellem åen og de menneskelige samfund gennem historien er nævnt specifikt i den brandstory, der udtrykker Gudenåens værdi som turistdestination.

GudenåSamarbejdets tredje store ikke-kommunale partner, LAG, har ikke haft specifik fokus på kulturhistorien, men enkeltprojekter har naturligvis kulturhistoriske elementer – fx kan nævnes "Udvikling af Høgdal til et oplevelsested" (Silkeborg kommune), "Formidling af fortidsminder ved Bidstrup gods" og "Vejerslev – en historisk landsby i nutiden" (Favrskov).

Anbefalinger vedr. kulturhistorie fremadrettet

I forhold til det fremadrettede arbejde med Kulturhistorien i GudenåLandet, er der to aktiviteter, der bør nævnes som relevante:

1. Projektet Levende KulturSPOR, der er et projekt under Kulturregion Østjysk Vækstbånd. Kulturregion Østjysk Vækstbånd er et kulturelt samarbejde mellem Kulturministeriet og de fire østjyske kommuner Horsens, Randers, Silkeborg og Viborg. Projektet afsluttes med udgangen af 2015, men projektgruppen, der består af kulturhistoriske- og naturformidlere fra de fire Gudenåkommuner, har besluttet igen i 2016 at målrette og koordinere deres aktiviteter mod Gudenåen i uge 34 under arbejdstitlen "Spor langs Gudenåen" og at invitere Favrskov, Skanderborg og

Hedensted med i samarbejdet om fokus på Gudenåens kulturhistorie i uge 34. Men på et lavere ambitionsniveau / inden for driftsrammen – det vil sige ingen kaagsejls som i 2015.

2. GudenåSamarbejdets projektleder holdt møde med museumscheferne på GudenåLandets kulturhistoriske museer den 20.11.2015 på Museum Silkeborg. Budskabet herfra i forhold til øget samarbejde omkring GudenåLandet er, at de rigtig gerne bidrager til nye projekter og med de aktiviteter, de har planlagt, der har relation til Gudenåen – herunder "Spor langs Gudenåen" i uge 34. Men også at det er stort set umuligt at være tovholder eller initiativtager til nye store projekter inden for den almindelige driftsramme. Flere museer benytter i dag en af de anbefalede datasiloer – nemlig Historisk Atlas.

Øm Kloster Museum

Der er ingen tvivl om, at GudenåLandet rummer et uudnyttet potentiale i forhold til nye oplevelser i kulturhistorien.

Den store koncentration af klostre med Øm Kloster Museum som fyrtårnet, pramdragerhistorien med kroerne som tilknyttede fixpunkter, den tidligere industri, åen som spisekammer og transportvej er nogle af de historier, der kalder på at blive fortalt i en større Gudenåsammenhæng og udnyttet i oplevelsesudvikling og branding.

Formidling og synliggørelse

Én af GudenåSamarbejdets ikke-kommunale partnere, OplevGudenaa, har udgivet flere mindre publikationer, der anbefaler vedrørende skilte, digital formidling og koordineret brug af

Sankt Søren's Valfartskirke i Gl. Rye

Oliekande m.v. på Vestbirk Vandkraftværk

nationale datasiloer. Se især "De gode historier om Gudenåen – anbefalinger om formidling", version 1, 2014 (oplevelvgudena.dk under Udgifter).

Kort fortalt bygger OplevGudenaas formidlingskoncept på eksisterende formidling ved Gudenåen men anbefaler, at ny formidling tænkes i et bredere perspektiv med fokus på Gudenåen, og at den fremstilles i et ensartet og let genkendeligt design. Konceptet rummer især anbefalinger til on location formidling – fysisk såvel som digital og er allerede implementeret i mange Gudenåprojekter.

Også GudenåSamarbejdets anden ikke-kommunale partner, VisitGudena, har arbejdet med formidling og synliggørelse af Gudenåen men her især med fokus på branding, information og markedsføring til turister og besøgende. VisitGudena har især arbejdet med tre elementer

- Brand-og designkoncept – det kan ses på visitgudena.dk
- Hjemmeside og sociale medier, især facebook
- Egentlig, traditionel markedsføring – se eksempler på dette i Gudenå-Helhedsplanen

Begge projekter har haft fokus på ensartethed i udtryk og design med henblik på sammenhæng og genkendelighed og giver i begge et bud på dette.

Det anbefales derfor, at GudenåSamarbejdet inviterer til en dialog om, hvordan man bygger videre på dette arbejde og evt. samtænker elementer – og/eller blive skarpere på, hvornår og til og af hvem, de to koncepter skal bruges – skilte, digital formidling, trykt materiale, design, logo, sprogversionering m.v.

Vedrørende digitale kort og digital formidling er der i dag:

Oplevgudena.dk – først og fremmest et kort, der kan bruges både på pc og mobile enheder. Det høster og viser data dynamisk fra følgende nationale datasiloer historiskatlas.dk, guidedanmark, udinaturen.dk, geodaststyrelsen. Det er tænkt som den brede, digitale indgang til informationer om GudenåLandet.

Det skal opdateres og videreudvikles, og der skal gøres en målrettet indsats for at kvalificere dataene ved at få alle relevante inddatører til at bruge de valgte datasiloer – fx kan man holde

workshops for inddatører i kommuner, der inddatører i udinaturen.dk, visit`er, der inddatører i guidedanmark, museer og arkiver, der (bør) inddatører i historisk atlas. Et sådant møde har været afholdt i Hedensted med henblik på kvalificering af data i den sydlige del af GudenåLandet.

Visitgudena.dk der er turisterne indgang og drives af visitrander for foreningen VisitGudena.

Facebook-profilen Gudenåen – en strøm af oplevelser, der er VisitGudenaas profil med historier og informationer om GudenåLandet. Den drives fra Turisme Silkeborg.

Gudenåkortet der er første skridt til en koordinering af kommunernes data om GudenåLandet. Det kan ses her http://kort.skanderborg.dk/cb-kort?profile=gudena_kortet. Det kan videreudvikles som fælles planlægningsredskab for de 7 Gudenåkommuner og evt. formidlingsplatform. Det kan også være her, oplevgudena.dk henter kommunernes data. Skanderborg kommune er tovholder.

Lystfiskerforeningernes hjemmesider der formidler vedrørende deres egne fiskevande. Her bør der som minimum arbejdes målrettet på en fælles indgang.

Partnerskabet "Fra Vestermølle til Gudenå" handlede om praktik og grafisk fremstilling af QR-koder. Det anbefales af OplevGudena, at QR-koder fremstilles, som vejledningen neden for angiver, hvilket også er i overensstemmelse med måden koderne fremstilles i projektet Levende KulturSPOR.

Logo-felt
Hjerte: 10,2x11,6 mm
HistAtlas: 11x11 mm
QR-kode-flade 50x50 mm
Informationsflade 66x66 mm

Dokumentformat 70x70 mm

Indhold - tekst DK

Logo

Sprogversioner/teknik - piktogrammer

Uldum-pigen

Hørsens Museum

Fremstilling af QR-koder

F.eks: <http://www.morovia.com/free-online-barcode-generator/qr-code-maker.php>

Historie- tekst på skærmen

Foto

Video

Hjemmeside

Podcast

Sø-ørreden i Gudenåen

Jan Nielsen, DTU Aqua

Sønder Ege

Skanderborg Museum

